

ențat în chip hotărâtor caracterul dominant al multor orașe, ba chiar au determinat crearea unor orașe noi; au constituit elemente importante în cadrul dezvoltării arhitecturii românești, au modelat și ridicat la un nivel mai înalt gustul pentru frumos al oamenilor muncii care își desfășoară aici, în cadrul construcțiilor industriale, o bună parte din activitatea lor creatoare.

Produsele realizate în aceste fabrici, utilajele realizate în țară, cu care aceste fabrici sînt înzestrate, completează prin aspectul lor elementele artistice care influențează în mod deosebit de favorabil dezvoltarea simțului estetic și nevoia de frumos a întregului popor.

Cele mai multe din hidrocentralele construite în acest interval constituie în același timp importante centre industriale și deosebit de atractive centre de interes turistic, fiind legate direct de peisaj, pentru că folosesc înseși elementele naturale, respectiv cursurile de apă — producția lor industrială. Astfel sînt hidrocentrala de pe Valea Sadului, cea de la Roznov sau Piatra Neamț, barajul în arc de la Gîtul Berbecului; hidrocentrala de la Bicaz stă măturie a modului deosebit de favorabil în care construcțiile, instalațiile și amenajările industriale pot fi încadrate în peisajul de o rară frumusețe. Amenajările hidroelectrice de la Cheile Argeșului, cu barajul în arc înalt de 165 m, echivalează în interes estetic palatul subteran care constituie clădirea propriu-zisă a hidrocentralei, vădind această unică sinteză între măreția naturii și ingeniozitatea umană... (...)

Problemele de ordin estetic, privind încadrarea ansamblurilor industriale în teritoriu, devin și mai pregnante atunci cînd acestea sînt realizate în cadrul urban. Și dacă se arată adesea că în stadiul nostru actual de dezvoltare, clădirile de locuit nu mai constituie o problemă de construcție, ci mai ales una de urbanism, cu atît mai mult marile întreprinderi industriale, amplasate în cadrul orașenesc, reprezintă prin amploarea lor, prin volumul clădirilor importante pe care le cuprind, prin interesul constructiv și plastic pe care îl suscită, elemente de prim ordin ale cadrului urbanistic, dînd adesea caracterul specific sau determinînd silueta caracteristică orașului.

Toate acestea au făcut să se confere uneori arhitecturii industriale însușiri caracteristice nu numai în spațiu, ci și în timp, corelîndu-se arhitectura industrială cu urbanismul nostru actual, urbanism «de tip industrial».

De aceea, dacă sîntem — și trebuie să fim — foarte atenți la aspectele economice, sociale, constructive, de cooperare, de tehnică înaintată, pe care le prezintă construcțiile industriale, trebuie să fim la fel de atenți cu rezolvările de ordin plastic. Marile volume, ritmul pregnant, marile desfășurări ale ansamblurilor industriale oferă un material deosebit de bogat pe care nu-l au în general și în aceeași măsură celelalte ramuri ale arhitecturii. Desfășurările pe magistralele zonelor industriale pot oferi aspecte caracteristice interesante, în soluții largi, generoase, corespunzătoare întinderilor pe multe sute de metri ale unităților din zonă. În legătură cu această ultimă caracteristică s-a remarcat că, dacă templele antichității au fost create pentru a fi contemplate de oameni plimbîndu-se agale prin fața lor, dacă palatele Veneției se cer admirate în legănatul gondolei, marile ansambluri industriale sînt create pentru a fi văzute din mersul automobilului. Într-adevăr, spre exemplu, perceperea «de ansamblu» a unei singure hale a laminorului de la Galați, ce se întinde pe o lungime de peste 1 km, ar trebui să dureze un sfert de oră mergînd pe jos...

Revenind la valoarea plastică a arhitecturii industriale, trebuie să mai constatăm că importanța ei a crescut enorm în ultimii ani... În literatura tehnică din străinătate nu o dată s-a conferit arhitecturii industriale un caracter reprezentativ al epocii noastre, arătîndu-se că așa cum templele ilustrează epoca antichității, catedralele pe cea a evului mediu și palatele pe aceea a Renașterii, la fel marile ansambluri industriale ilustrează epoca modernă, secolul tehnicii în care trăim. Noile noastre

temple, noile noastre palate princiare sînt tocmai marile noastre construcții industriale. Dar și fără a insista asupra celor susținute mai sus, apare încă foarte clar faptul că în domeniul construcțiilor industriale se pot întîlni, în cele mai bune condiții, adevărul tehnicii cu strălucirea frumosului și prin aceasta ansamblurile industriale, realizate la noi în ultimul timp, pot contribui cu succes la ilustrarea civilizației noastre actuale, la ilustrarea civilizației țării noastre».

Arh. RADU POPESCU

«Realizările arhitecturii noastre în ultimii 20 de ani, sub îndrumarea și sprijinul conducerii de partid și de stat, s-au afirmat pe plan mondial, stînd cu succes alături de arhitectura altor țări.

Aceste realizări reflectă succesele orînduirii noastre socialiste obținute de poporul muncitor, reflectă însușirile spirituale și sensibilitatea artistică specifică colectivității care a generat-o.

Marile ansambluri de locuințe din Capitală și din celelalte orașe ale țării, multe realizate pe bază de prefabricate, importante realizări ale arhitecturii industriale care au atins valori funcționale și plastice remarcabile, suita de ansambluri de odihnă de pe litoralul Mării Negre, realizare impresionantă prin concepția urbanistică și arhitecturală și prin metodele tehnice de organizare a execuției, sînt numai cîteva exemple ce fac cinstie României socialiste.

Înaltul simț de răspundere, care a dus la atît de multe realizări deosebite, nu este însă întotdeauna prezent. Alături de nenumăratele exemple, de felul cum trebuie înțeleasă răspunderea ce ne revine în uriașul efort creator al oamenilor muncii din țara noastră, sînt și unele exemple care nu ne fac cinstie.

Pentru aceste lucrări... ca și pentru cele remarcabile de altfel, avem nevoie de un punct de vedere critic.

Se simte nevoia unei critici de arhitectură, principală și constructivă, este nevoie de o largă dezbateră a problemelor teoretice și practice, legată de această muncă de concepție. Este nevoie să auzim părerea profesorilor noștri, a arhitecților, ale căror realizări ne sînt un exemplu, a tuturor celor care privesc cu interes acest fenomen de cultură, care este arhitectura noastră.

Dorim ca în paginile revistei noastre ca și în presa centrală să găsim elemente care să ne îndrume munca, să o stimuleze, să ridice spiritul de răspundere profesional spre o înaltă treaptă.

O critică la timp ca și un cuvînt de laudă la momentul potrivit nu pot duce decît la creșterea calității muncii noastre.

Generația mea, generația care s-a instruit și a muncit în glorioasa istorie a ultimilor 20 de ani, este dornică de a se afirma în pas cu efortul oamenilor muncii pentru construirea României socialiste, este dornică de a pune umărul la îndeplinirea directivelor date de partid.

Vrem să ne ridicăm pregătirea profesională, vrem să învățăm din realizările cele mai bune, din întreaga lume, în domeniul prefabricării și industrializării construcției, în domeniul urbanismului și să luăm contact cu realizările deosebite ale arhitecturii europene.

La această aspirație Uniunea arhitecților ne poate fi de un mare ajutor. Cred că nenumăratele relații, pe care Uniunea arhitecților le întreține cu diferitele organizații profesionale ale arhitecților din alte țări, i-ar putea permite să trimită, pe un termen de 6 luni — 1 an, arhitecți care să lucreze în mod efectiv, însușindu-și tehnica și materialele noi, în diferitele organizații de proiectare din străinătate. Această formă de specializare nu ar necesita fonduri din bugetul statului sau burse internaționale, întrucît munca efectiv depusă ar permite arhitectului să-și asigure condițiile materiale necesare.

Cu ocazia vizitelor de documentare efectuate de profesorii noștri în străinătate, diferite organizații și-au mani-

festat interesul pentru o colaborare în acest sens. Prestigiul de care se bucură realizările arhitecturii noastre face să existe un larg interes reciproc.

Organizarea acestei forme de specializare ar putea intra în cadrul sarcinilor Uniunii arhitecților pentru ridicarea nivelului profesional al arhitecților și s-ar putea face eventual prin concurs.

... Sperăm că Uniunea arhitecților va trece în obiectivele sale profesionale această propunere».

BRĂDUȚ COVALIU

«Înainte de toate țin să aduc salutul artiștilor plastici Conferinței pe țară a arhitecților.

Uniți în dorința de a înfrumuseța, de a ne pune munca în slujba patriei, de a ne aduce contribuția la crearea unor ansambluri demne de eforturile oamenilor muncii din țara noastră, noi colaborăm și dorim să colaborăm și mai strâns pentru transformarea calitativă, artistică și arhitectonică a orașelor patriei.

Dumneavoastră, arhitecții, ați intrat în rândurile poezilor noștri prin bucuria de linii, volume și culoare, prin transformarea urbanistică a cadrului în care toți ne ducem munca.

Sîntem convinși că schimbul de opinii va duce la o concentrare și mai eficientă a eforturilor noastre, a angrenării noastre într-un efort reînnoit, în avîntul nostru pentru înfrumusețare.

Arhitecții noștri au avut strălucite realizări în Capitală, pe Litoral și în toate orașele și regiunile țării, în primul rînd realizări calitative utile.

Nu s-a ajuns însă, după părerea mea, la o colaborare suficient de eficientă, suficient de împletită, de organizată în fuziunea artei monumentale cu clădirea, cu ansamblul arhitectonic. Nu s-a ajuns la aceasta așa cum s-ar fi convenit din faza incipientă a proiectării. E necesară o colaborare mult mai vie, mai activă, chiar o influențare reciprocă, căci nu întotdeauna s-a ajuns la o sinteză de ansamblu între opera arhitecturală și opera de artă, care trăiesc armonice doar într-o interdependență vădită. Pentru aceasta au făcut prea puține eforturi atît Uniunea arhitecților cît și Uniunea artiștilor plastici. Acolo unde artistul a colaborat cu arhitectul, rezultatele sînt evidente. Cred că este nevoie de noi discuții și de stabilirea unor modalități de colaborare care să se respecte din ambele părți și în general de mai multă inițiativă.

Artiștii plastici au cîteva lucrări de artă monumentală reușite, dar fără îndoială nu întotdeauna lucrările acestea au atins nivelul cerut. E necesar ca artiștii plastici, împreună cu arhitecții și cu sprijinul lor, să înțeleagă mult mai bine arhitectura formelor plastice, funcția lor într-un ansamblu și să evite pe viitor adăugirea ulterioară a unor lucrări ce evident nu se contopesc perfect cu ansamblul.

De asemenea, deși arhitectura noastră beneficiază de forme supte, moderne, ea nu este suficient de variată și adesea nici foarte originală. Găsim aceeași rezolvare monotonă în toate orașele țării. Arhitectura noastră nouă nu are încă o amprentă, un caracter specific. Nu găsim în dezvoltarea ei elemente care să stabilească legătura cu tradiția. Rămii în primul rînd uimit de soluția hibridă la care s-a ajuns în construirea ansamblului Institutului de arhitectură, atît în ceea ce privește linia, utilizarea materialului, cît și stilul. Cum se pot asambla aceste două viziuni diametral opuse? Aceasta dovedește o lipsă de preocupare pentru ansamblu, pentru valorificarea și punerea în valoare a soluțiilor arhitecturale tradiționale bune pe care le avem.

S-a realizat un ansamblu măreț la Mamaia; într-adevăr un imn adus soarelui și luminii și în primul rînd oame-

nilor. S-a realizat acolo o adaptare la teren și o funcționalitate perfect încheiate.

Dar pentru ce trebuie să transpunem aceste soluții nediferențiat la Baia Mare, Cluj, Brașov sau Iași?

Acolo avem alt cadru, alte elemente de tradiție, alt peisaj. Toți dorim să se realizeze o arhitectură modernă, dar să-i găsim într-adevăr coordonatele proprii. Să găsim elementele care să facă din arhitectura românească o arhitectură a noastră. (...)

Noi sperăm ca învățămîntul artistic să ajungă încă din școală la formarea artiștilor plastici ce se pregătesc pentru arta monumentală, la un sistem de legătură, la o comuniune mai strînsă de cunoștințe, principii și formație profesională între arhitect și artistul plastic.

Dornici să realizăm noi creații spre mîndria acestei țări, noi sîntem convinși că există dorința reciprocă pentru îmbunătățirea muncii noastre, pentru o colaborare mai eficientă, pentru făurirea de lucrări care să ne facă cinste, care să răspundă obligațiilor morale pe care le avem în cultura României socialiste».

Arh. MIRCEA STANCU

«S-au împlinit de curînd 12 ani de la constituirea Uniunii arhitecților din țara noastră, o vîrstă destul de înaintată pentru ca să putem vorbi azi de un organism matur, cu un caracter format, care să poată suscita o analiză.

Între timp Uniunea noastră și-a extins activitatea și prin înființarea filialelor regionale a devenit un organism cu adevărat național.

Ca membru al uneia din aceste filiale am constatat că în regiuni, unde meseria noastră se manifestă larg numai de puțin timp, activitatea ce o desfășurăm presupune particularități care mă vor face să insist asupra unora din observațiile referatului.

Fără a face apel la retorică, pot spune că în provincie am simțit și am cultivat spiritul de familie ce se confundă cu Uniunea noastră.

Absolvent, lucrînd pentru început într-unul din cele mai îndepărtate colțuri ale țării, m-am simțit încurajat atunci cînd Uniunea ne-a invitat de mai multe ori să ne asculte în problemele muncii noastre și să ne arate lucruri noi pe șantierul Capitalei.

Am fost trimis apoi într-un schimb de experiență în Cehoslovacia; am vizitat prin excursiile de studii organizate și alte țări din jurul nostru și am încercat noi satisfacții atunci cînd am înțeles că arhitectura noastră este apreciată. (...)

Prin premiile anuale, expozițiile personale, dezbaterile asupra problemei muncii noastre, prin toate acestea, Uniunea a reușit în mare măsură să ne ajute să înțelegem țelurile meseriei noastre. Asupra acestor țeluri aș vrea însă să insist. (...)

Cînd absolvent de liceu fiind, m-am decis pentru meseria de arhitect, am fost interpellat de profesorii mei și sfătuit să nu mă opresc la jumătatea drumului, ci să mă fac inginer plin.

Mie însumi mi-au trebuit destul de mulți ani ca să simt că a fi arhitect nu este sinonim numai cu a face case frumoase.

Hirtia albă, pe care cu tocul și echerul dăm viață ideilor, constituie în primul rînd o intervenție directă în existența de zi cu zi a semenilor noștri. Noi sîntem chemați să cunoaștem nevoile acestora și să contribuim uneori la schimbarea modului lor de trai.

Așa cum a demonstrat cu toată convingerea referatul, în afară de linii, volume și culoare, arhitectura mai înseamnă sociologie și pedagogie, geografie și istorie, economie și statistică.

Învățăm să ne ocupăm de toate acestea, dar trebuie să-i facem și pe cei din jur să ne-o pretindă, considerînd că vor înțeli la noi o competență care să merite încredere.

Acesta este unul din ţelurile pe care cred că Uniunea arhitecţilor nu l-a atins încă pe deplin.

Îndrăgostiţi de meserie şi animaţi de dorinţa înnoirii oraşelor şi satelor ţării, ne-am străduit să dăm viaţă hotărîrilor partidului şi guvernului în domeniul construcţiilor şi am fost apreciaţi de conducătorii noştri.

Ne întrebăm însă cîţi locatari ai apartamentelor de pe Griviţa, cîţi din spectatorii noului circ care a înlocuit cortul de pinze, cîţi din cei cărora nu li se mai împiedică privirea în ceafa vecinului din faţă în noile săli de cinema, cîţi din cei care beneficiază de noul nostru litoral ştiu că o parte din satisfacţiile lor se datoresc arhitecţilor, care s-au gândit la toate acestea?

Poate numai cîte o dată cînd unui locatar nu i-a intrat dulapul pe uşa noului apartament, acesta să-şi fi amintit că există un arhitect pe care poate să-l blagoslovească.

Cu toţii am lucrat şi o să mai avem mult de lucru în această epocă de reînnoire. Am făcut şi lucruri bune, am şi greşit de multe ori. Aşa cum sculptorul sau scriitorul îşi aşteaptă verdictul după ce opera a fost oferită judecării opiniei publice, la fel şi arhitectul are nevoie de acest verdict. Poate că nu ar fi rău ca atunci cînd cititorul unui ziar sau al unei reviste apreciază măiestria nu ştiu cărui fotograf, care publică ultima realizare de la Mamaia, să

poată citi alături de numele autorului fotografiei şi pe acelea ale arhitecţilor care au conceput însăşi obiectul artisticeii fotografii.

Opera de arhitectură trebuie supusă şi ea comentariilor opiniei publice, împreună cu autorii ei. Numai aşa vom reuşi să ne identificăm întrutotul cu aspiraţiile celor pentru care construim.

Aş mai sugera comitetului ce va fi ales încă o preocupare, cred la fel de majoră: din ce în ce mai multă grijă pentru dezvoltarea profesională şi lărgirea orizonturilor arhitecţilor de la planşetă.

Ne îndrumază şi ne conduc maeştrii şi profesorii noştri, oameni luminaţi, care au colindat întreaga lume şi sînt la curent cu tot ce este nou şi evoluat. Din păcate însă, cunoştinţele lor rămîn nefructificate atunci cînd trebuie să avizeze proiectele noastre, ale celor care am rămas cu un bagaj limitat, mai ales dacă lucrăm în provincie.

Este adevărat, sîntem sfătuiţi şi ni se dau sugestii, dar este cunoscut că urechea nu a putut nici o dată servi cauza meseriei noastre tot aşa de bine ca şi ochiul. Nu putem proiecta la nivelul tehnicii mondiale folosind doar sfaturi şi reviste.

Consecinţele unor călătorii de studii de masă s-ar resimţi direct în proiectele noastre şi ar compensa nu

numai moral, dar şi material, eforturile financiare ce s-ar face pentru ele.

Poate ar trebui să adaug că, după ani de apreciere a arhitecturii clasice greceşti şi romane sau a renaşterii franceze, fiecare dintre noi nădăjduieşte să poată vedea « pe viu » acest abecedar al meseriei.

Şi, în sfîrşit, aş mai ura noului comitet, conferinţe generale o dată la 4 ani, conform statutului.

Activitatea de pînă acum îmi dă speranţe că noi, marea familie a arhitecţilor, vom alege un comitet care să ne reprezinte şi de aici înainte, promovînd din ce în ce mai bine toate ţelurile şi idealurile noastre. (...)

Dacă există meserii care să se identifice cu speranţele de bună stare ale omenirii, de progres social şi de pace, atunci una dintre ele este, în orice caz, arhitectura şi noi, oamenii care o mînuim, nu putem fi decît exponenţi ai păcii şi progresului social ».

Arh. IOAN ENESCU

«... Este un lucru comun constatarea că în timp ce industria ne oferă admirabile produse în electronică, îmbrăcăminte, transport şi aşa mai departe, în domeniul construcţiilor sîntem în urmă cu o jumătate de secol. Şantierul nostru are un caracter semi-meşteşugăresc, metodele sînt încă greoaie, elaborarea industrială abia schiţată.

Sînt voci care nici nu cred în industrializarea construcţiilor, dar viaţa se impune irezistibil, noile tehnici cucerind şi acest domeniu.

Timpul de execuţie şi aspectul economic vor impune metode care să le satisfacă.

Produsul industrial poartă în sine ideea economică, aşa cum poartă în sine şi ideea frumosului.

Un obiect care îşi dovedeşte utilitatea evoluează, se perfecţionează şi la un moment dat devine frumos. Mărturie ne stau obiectele din jurul nostru care perfecţionindu-se şi-au dobîndit un stil.

Industrializarea construcţiilor se poate face pe două căi, fie prin tipizarea obiectului, o locuinţă, un spital, o poştă şi în acest caz reluarea stereotipă este în detrimentul valorilor de arhitectură. În această metodă, eu personal nu cred; dar este cea de a doua cale de a tipiza şi uzina piesa de construcţie şi de a crea metode de montaj prin care clădirea să fie asamblată, aceasta cu atît mai mult în arhitectura industrială în care se construiesc mari suprafeţe, cu o repetire constructivă accentuată şi o strictă modulară.

Acestea sînt mijloacele cu care vom putea rezolva programele industriale, abordate economic şi într-un timp scurt.

Se naşte însă întrebarea: avînd o unitate de detaliu izbutim să realizăm o arhitectură valoroasă, o arhitectură care să emoţioneze?

Fiindcă abia cînd construcţia este încheată, funcţiunile corelate, totul intrat în ordine, opera de arhitectură prinde viaţă şi-şi găseşte un limbaj. Şi vorbind de acest limbaj, îl citez pe Paul Valery, care în « *Eupalinos ou l'Architecte* » spunea despre construcţii că unele sînt mute, altele grăiesc şi cîteva cîntă.

Totul depinde de noi, de felul în care înţelegem problema, de credinţa şi talentul nostru.

În fond, în construcţie au fost folosite întotdeauna module şi piese tip, metrul, piciorul, treptele, uşile, cărămizile, scîndurile, dar artistul le-a folosit într-un chip personal, după temperamentul său, după sensibilitatea sa. Puterea de combinare a elementelor uzinate stă în mîna arhitectului. Posibilităţile sînt nelimitate.

Mai mult ca în alte epoci, modularea poate căpăta astăzi o valoare creatoare. Ea devine un fond geometric,

Vedere aeriană a părţii centrale a oraşului Galaţi

o asiză matematică și geometria este o garanție a unui echilibru, a unei armonii. Și dacă stăm să ne gândim, aproape toate lucrările moderne remarcabile sînt tributare piesei uzinate, a acurateții desenului și a detaliului . . . (...)

Am întrebuițat intenționat noțiunea de arhitectură modernă, noțiune discreditată din ignoranță sau cu bunăștiință. Ea a fost înlocuită cu noțiunea de arhitectură contemporană, ceea ce nu-i același lucru.

Noțiunea de modern are o substanță, un conținut de idei și mai cu seamă o unitate de idei. O unitate care cuprinde tot ce se întâmplă în jurul nostru, felul cum trăim, cum vorbim, cum ne recreem, ce muzică ascultăm, ce piesă de teatru vedem etc.

Este un produs al unor stări de fapt, este o concepție în tot ceea ce ne privește. Iar noțiunea de contemporan se leagă mai mult de moment. În orice caz, nu explicitează la fel ceea ce noțiunea de modern dă. Dovada, multe din construcțiile zilelor noastre, care sînt anacronice, prăfuite și învechite, înainte de a fi terminate.

Revenind la industrializarea construcțiilor, credem că ea este singura cale de a aborda construcția modernă.

O construcție cu mijloace semi-industriale va rămîne întotdeauna la jumătatea drumului, fiindcă artizanul pe șantier a dispărut, iar astăzi nu dispunem decît de monteur sau de lucrătorul necalificat. Timpul prea scurt acordat șantierului nu mai îngăduie artizanatul în construcție. Piesa uzinată l-a înlocuit. Chiar materialele tradiționale de construcție pot fi altfel mînuite azi: piatra se taie în placaje, lemnul se decupează, se presează cu rășini sintetice și a devenit un alt material, mai rezistent, mai prețios.

Dar au apărut noi materiale care au această mare calitate, sînt livrate în forme industriale și în consecință punerea lor în operă se face prin montaj. Calculul static a eliberat fațadele de masa lor, pereții — desprinzîndu-se de planurile structurii — au căpătat libertăți totale, ei se fac din panouri uzinate. Structurile și-au cîștigat o individualitate, au devenit un factor esențial în expresia părții din construcție, eminentamente industrializabile.

Iată dar atîtea aspecte care apar din însăși viața, atîtea aspecte care așteaptă să fie dezbătute, controversate. Și un loc mai potrivit pentru dezbateri nu poate fi altul decît Uniunea arhitecților.

Ne așteaptă o activitate grandioasă. Să ne căutăm mijloacele de a o înfăptui ».

Centrul civic al orașului Ploiești

Arh. VICTOR SMIGELSKI

Vorbitorul a înfățișat cîteva impresii culese cu prilejul unei călătorii în Italia, făcînd unele comparații cu realitățile arhitecturale din țara noastră.

El a analizat apoi unele deficiențe existente în practica noastră arhitecturală:

« . . . O arhitectură contemporană, o plastică a arhitecturii contemporane — cu liniile ei simple, care nu ascund nici un defect — nu poate fi realizată cu falsuri sau cu surrogate, cu sticlă ordinară în loc de geam șlefuit, cu vopsea, chiar și sintetică, acolo unde nu ține. Citez cîteva exemple la întîmplare: la clădirea « Automatica » din Floreasca sau la aripa nouă a Institutului de arhitectură (despre care s-a mai vorbit aici), s-au practicat unele falsuri, ca să învețe pe viitorii arhitecți cum nu trebuie să se construiască, în loc să-i învețe cum să folosească în mod just materialele de construcție, care este prima lege a arhitecturii. Tot așa, la mare, s-au folosit materiale de construcție care nu rezistă acolo.

Toate acestea sînt lipsuri momentane peste care vom trece, fiindcă ne aflăm într-o fază de îmbunătățire, de perfecționare a industriei materialelor noastre de construcție și a accesoriilor pentru construcție. Sînt întreprinderi noi care au intrat de curînd în producție și care vor da produse la nivelul tehnic mondial. Ele ne dau speranța că vom asista la îmbunătățirea sortimentelor de materiale pe care le vom avea la dispoziție, precum și a calității și a detaliilor de finisaj, care, împreună cu linia sobră, rafinată, studiată, ca și cu numeroasele obiecte produse de industria modernă: mobilier, vehicule, utilaje mai mari sau mici, de tot felul, constituie unele din atributele fundamentale ale arhitecturii contemporane, nu numai la unicate ci și la clădirile curente.

Închei exprimîndu-mi convingerea că un progres imediat, al cărui nu cei mai mici protagoniști sîntem noi arhitecții, ne va permite ca într-un viitor nu prea îndepărtat să ridicăm, la nivelul mondial la care au ridicat și alte țări producția lor, și producția noastră arhitecturală, însă cu două condiții.

Prima condiție este următoarea: ca să aplici procedee noi și materiale noi, ca să-ți dai seama de personalitățile lor constructive, funcționale și mai ales plastice, nu este suficient ca ele să fie învățate din cărți și din reviste . . .

A doua condiție este mai multă exigență față de constructori ».

Ansamblul Pieței Palatului R.P.R.

Prof. arh. GRIGORE IONESCU

« . . . Păstrarea caracterului specific al așezărilor noastre urbane este, fără îndoială, de cea mai mare importanță, iar necesitatea unor acțiuni eficiente care trebuie întreprinse grabnic în această direcție — necesitate cunoscută mai de mult dar subliniată acum în urmă — a fost trasată ca o sarcină de onoare, națională, arhitecților și constructorilor noștri. (. . .)

S-a observat îndeobște că tendința adesea prea marcată a arhitecților noștri de a abuza de formule depășite, dispunînd clădirile în cvartaluri și microrăioane după un geometrism rigid, ne poate conduce — și în fapt în multe locuri ne-a și condus — la impasul de a nu mai putea deosebi un oraș de altul.

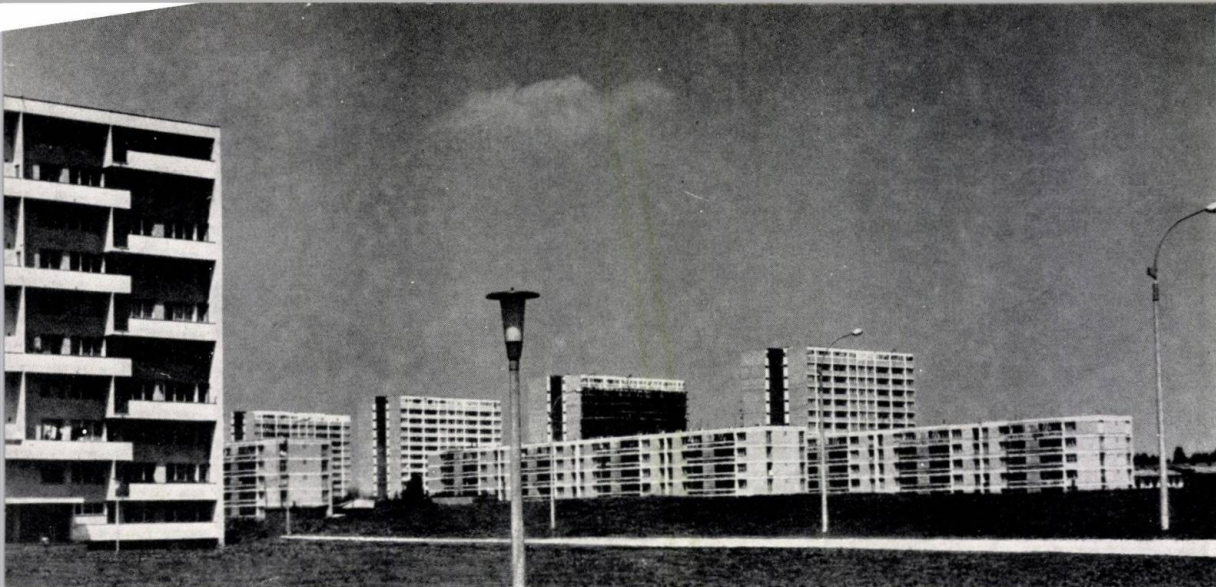
Problemele actuale ale aspectului arhitectural și soluțiile ce trebuie găsite pentru obținerea variației în condițiile — pe care nu putem decît să le acceptăm — ale tipizării și industrializării construcțiilor, pot fi înmulțite, dar ele nu sînt ușor de găsit. (. . .)

. . . Dacă unele căi, pe care urmează să pășească cu multă dificultate arhitecții ca să realizeze o arhitectură nouă, un specific local, sînt grele, există o cale care se află la îndemîna arhitecților pentru a ține seama de anumite particularități specifice orașelor: este aceea a păstrării, restaurării și integrării în zonele noi construite a monumentelor și ansamblurilor arhitecturale istorice constituite, ansambluri pe care multe din orașele noastre le mai păstrează încă.

Apărute și dezvoltate în condiții relativ asemănătoare, în cadrul aceleiași orînduirii sociale, orașele noastre sînt totuși — vorbesc de orașele vechi — foarte diverse unele de altele; posibilitatea unei confuzii între ele este exclusă.

Exemplele acestea trebuie să constituie pentru arhitecți o călăuză. Oricît de multe și oricît de diferite ar fi mijloacele de realizare pe care le avem astăzi la îndemînă, oricît de grăbiți am fi de nevoile trecerii la soluții noi de construcție și de reconstrucție a orașelor noastre, toate acestea nu trebuie să ne facă să uităm lecțiile de arhitectură și de urbanism pe care ni le furnizează istoria și nici să le nesocotim pe acelea inspirate de frumusețea peisajelor în care urmează să încadrăm clădirile noastre noi. (. . .)

În lumina acestor date ale istoriei, dorința, bazată pe necesitatea psiho-fiziologică a păstrării caracterului specific al orașelor, se înfruntă cu cerințele stringente ale vieții moderne, care sînt legate de nevoi imperioase de circulație, de igienă urbană și chiar justificate de afirmarea

Blocuri de locuințe din cadrul ansamblului Balta Albă—București

forțelor și telurilor societății noi. A nu ține seama de aceste nevoi ale vieții, înseamnă să riscăm să distrugem tocmai ceea ce voim să păstrăm.

Nu trebuie să pierdem însă din vedere că orașele noastre nu sînt creații artificiale. Avem stiluri diferite, din epoci diferite, care stau unele lîngă altele, și nu fără dreptate s-a afirmat că dezvoltarea orașelor noastre este comparabilă cu aceea a peisajelor, în sensul că și în natură se găsesc la un loc o mulțime de forme diferite. Frumusețea unei structuri urbane istorice este constituită constă tocmai în mulțimea și în varietatea elementelor care o compun, în amestecul acesta de forme și de stiluri care reprezintă viața însăși, reflectată în armonia pe care generații întregi de arhitecți au reușit să o stabilească între monumentele mari și cele mici, între piețe și străzi, între construcții și natură, între vechi și nou.

De aceea, găsindu-ne în fața unei probleme grave, aceea a necesității păstrării caracterului specific al orașelor noastre, nu ne putem îngădui libertatea de a dărîma cu ușurință în întregime un oraș pentru a construi un altul în întregime nou. Un astfel de procedeu, aplicat fără discernămint și ori unde, ar echivala cu un act de vandalism, îndreptat nu numai împotriva unor aspecte citadine care sînt încă viabile și trebuie să fie păstrate, dar și împotriva culturii.

Prin urmare, socotesc că dacă trebuie să păstrăm orașelor un caracter specific, trebuie să cruțăm în primul rînd monumentele și ansamblurile arhitecturale caracteristice create în trecut.

Ceea ce nu trebuie deci să se piardă din vedere atunci cînd se atacă problema, atît de strîngentă și dificilă prin complexitatea ei, a construcției și reconstrucției orașelor, sînt datele permanente, datele fixe ale programului și socotesc că aceste date sînt monumentele istorice și ansamblurile arhitecturale caracteristice pe care sîntem obligați să le păstrăm, restaurîndu-le și punîndu-le în valoare.

În lumina acestor date, oriunde există ansambluri arhitecturale încheiate vechi, acestea trebuie să condiționeze, în acele puncte unde se află, sistematizarea și nu viceversa. (...)

De bună seamă că în numele necesității de a păstra monumentele istorice, nu trebuie să cerem cruțarea tuturor clădirilor vechi a căror stare de conservare este precară, datorită nu numai trecerii timpului, ci și modului defectuos și mediocru în care au fost realizate.

Punctul just de vedere este acela de a păstra și restaura tot ceea ce merită să fie păstrat și de a dărîma tot ceea ce poate dezonora un ansamblu vechi valoros. Dar,

pentru a putea stabili cu precizie științifică ceea ce trebuie păstrat și ceea ce se poate dărîma, este nevoie de un studiu atent al întregului ansamblu, făcut cu atenție și dragoste de la o clădire la alta...

Păstrarea și restaurarea în conformitate cu principiile de restaurare a fațadelor, restructurarea planului cu păstrarea elementelor valoroase din interior și introducerea confortului modern, vor putea prilejui noilor locatari senzații plăcute, oferindu-le un interior original și atrăgător. (...)

Exemplele (acolo unde ele sînt negative) de la Iași, Mangalia, Suceava, ca să nu citez decît trei din orașele asupra cărora atenția arhitecților noștri a zăbovit mai mult, fără să le fi înțeles și cruțat istoria cum s-ar fi cuvenit — trebuie să ne dea de gîndit.

Trăim într-o epocă de mare cotitură, aș zice decisivă, pentru soarta orașelor noastre aflate într-o aprigă refacere. Marginile cadrului în care altădată ne puteam cu oarecare ușurință opri, cu răgazul necesar de a cugeta la operele trecutului și de a vedea cum le putem folosi

Ansamblul din Piața Gării de Nord—București

în continuare, s-au restrîns. Cerințele vieții noastre au alături de ele mijloace noi de realizare, fizionomia orașelor noi se modulează după o dialectică revoluționară, cu elemente, tehnici și concepții pînă ieri necunoscute. Forța de afirmare a noului este irezistibilă; trebuie însă să subliniem că, așa cum cei care avem sarcina și responsabilitatea păstrării unui patrimoniu arhitectural ce ne stă la inimă, nu putem face abstracție de cerințele și forța cu care se afirmă noul, tot așa cei ce iubesc, cei care vor și sînt capabili să construiască noul, nu pot face abstracție de existența monumentelor vechi de a căror distrugere, dacă s-ar produce, generațiile viitoare nu ne-ar putea ierta. » (...)

Arh. EUGEN VERNESCU

«... În darea de seamă prezentată azi dimineată s-au arătat o serie întreagă de sarcini care revin Uniunii noastre. Sînt de acord că Uniunii nu-i poate reveni sarcina de a fi organizator al proiectării și nici organ de avizare; rolul organizației noastre este acela de a înregistra și sesiza o serie de probleme și fapte cu caracter social, de a le analiza în discuții, de a-și forma punctul de vedere și de a lupta, cu toată autoritatea, competența și pasiunea patriotică, pentru promovarea pe toate liniile a concluziilor care se trag cu prilejul unor plene, cu prilejul unor ședințe de analiză a unor probleme.

Mi se pare, însă, că în privința aceasta, în activitatea noastră au existat unele lipsuri; nu este suficient să organizăm plene în care să dezbaterem unele probleme foarte interesante și importante pentru promovarea arhitecturii noastre, dacă acestea sînt lipsite de urmări practice, adică de dezbaterile lor în presă și de transmiterea concluziilor, trase de Uniune, organismelor de stat care sînt interesate în promovarea unor idei juste. Dacă lucrul acesta nu se va face, mi se pare că activitatea noastră nu poate fi valorificată decît parțial (...)

O a doua problemă, pe care doresc să o subliniez pe marginea celor expuse în raport, este cea legată de execuția construcțiilor... Arhitectura nu poate exista numai ca planșe desenate, pentru că în felul acesta nu se face decît primul pas, adică proiectul. Din momentul în care proiectul părăsește planșeta, se ajunge la

necesitatea urmăririi modului în care acesta se realizează fizic, adică se materializează.

Problema execuției construcțiilor, cu toate implicațiile ei, sintetizate în cuvântul „execuție”, are o importanță deosebită. Eu cred că Uniunii noastre ar trebui să-i revină sarcina de a se preocupa de problema execuției ca și de toate implicațiile pe care aceasta le are în realizarea fizică a construcțiilor, privind materialele folosite, mecanizarea și industrializarea, ajungând chiar și la sistemul de planificare, pentru că din această planificare se pot obține avantaje în realizarea rapidă a unui număr mai mare de apartamente. De asemenea ar trebui să se preocupe chiar de sistemele de stimulare materială, pentru realizarea unei calități mai bune a execuției.

Pe linia aceasta cred că ar trebui să trecem la analiza condițiilor materiale pe care le are astăzi arhitectura în ceea ce privește posibilitățile de creație. Mă refer la următorul lucru: astăzi s-au creat posibilități foarte mari de studiu pe machetă, la scară redusă. În toate institutele de proiectări există ateliere de machete în care se studiază proiectele la scară redusă. S-au făcut în trecut — de un an, doi nu se mai fac — studii pe machete la scară naturală, s-au făcut, spre exemplu apartamente din materiale ușoare pe care se pot analiza anumite lucruri. Cred că este momentul să se creeze acele condiții materiale ca să se poată trece la studii pe construcții prototip, așa zise construcții experimentale. Sintem criticați, de exemplu, că nu introducem materiale noi, din cele care se fabrică în mod curent și la noi în țară. Desigur, unele din acestea au deficiențe deocamdată, nu sînt puse perfect la punct; de pildă, materialele sintetice, materialele plastice, pardoseli, izolații din polistiren, materiale din lemn industrializat, materiale ceramice.

Într-adevăr, există o rețineră în ceea ce privește introducerea acestor materiale. De ce? Pentru că pe de o parte există încă o insuficientă coordonare a aspectelor economice legate de introducerea lor. (După părerea mea, numai în mod aparent acestea sînt mai scumpe decît materialele întrebuițate pînă acum). Iar, pe de altă parte, rețineră există și din necunoașterea acestor materiale... Materialul respectiv trebuie asimilat în construcțiile pe care le realizăm sub forma de prototipuri, trebuie supus la probe în exploatarea normală. Nu să facem încercări pe unul sau doi metri pătrați, încercări în care nu se ține seama de toți factorii colaterali. Mie mi se pare că, cu ajutorul Uniunii noastre, vom putea să atragem atenția asupra necesității de a se acorda proiectanților — care manevrează astăzi sume enorme prin realizarea proiectelor lor — încredere și sumele necesare pentru realizarea unor lucrări-prototip, în care aceștia să poată conduce lucrările de la început pînă la sfîrșit, de la proiect și pînă la darea în exploatare, avînd astfel continuitate într-o anumită idee. În întreaga lume este cunoscut că se acordă sume foarte mari pentru realizarea de prototipuri în diferite domenii, nu numai în construcții. La noi în țară se acordă de asemenea o atenție foarte mare studierii unor probleme care în momentul de față nu sînt încă asimilate. De aceea cred că în activitatea Uniunii noastre poate figura și un asemenea obiectiv, anume crearea de condiții pentru ca proiectantul să ajungă la verificarea unor părți de proiect în construcții prototip. »

Arh. ION BERINDEI

«Tovarăși, noi nu ne-am preocupat suficient de aspectul orașului, în sensul aspectului în faza intermediară, din momentul actual pînă cînd va fi clădit integral sau cel puțin trei sferturi după cum este prevăzut în planurile de sistematizare.

Orașul nostru are astăzi un aspect civilizat, ordonat, pe anumite artere principale. Ceea ce pentru unii vizitatori care au venit la noi a oferit un exemplu de ordine, disciplină și chiar de artă.

Totuși sînt anumite colțuri din oraș care, dacă ar fi studiate de unul sau de un grup de arhitecți, ar putea fi îmbunătățite. Sînt unele clădiri care îmbătrînind se înfrumusețează prin patină. Sînt altele care îmbătrînind se urîșesc grație neglijențelor din timpul construcției lor... (...)

Deci o preocupare pe care trebuie să o avem de acum înainte este ca clădirile noi să servească și de suport pentru ridicarea etajelor și egalizarea unor niveluri, cel puțin pe arterele principale.

A doua problemă de armonizare este gîndirea bună de a acoperi calcane care încă desfigurează anumite artere pe care le considerăm aproape terminate...

Toate acestea dacă ar fi aranjate, completate, ar da o înfățișare mai terminată unor artere care de la început trebuie să aibă un aspect civilizat.

Continuarea arterei principale nord-sud constituie iarăși o problemă importantă, pentru că toate arterele bucureștene se opresc în anumite puncte. Artera nord-sud face direct legătura de la Ploiești, trecînd prin București, pînă la Giurgiu. Trebuie ca bucățile de la Piața Națiunii încolo să fie terminată în prima etapă, pentru a se degaja orașul, pentru a se limpezi strada Șerban Vodă și a continua această arteră cu toată puterea ei de circulație. (...)

O a doua problemă: chemarea arhitecților autori la modificările ce se fac clădirilor existente. (...)

Cred că ar fi bine ca arhitecții, autori ai unor clădiri importante sau, să zicem, valoroase, să fie chemați să contribuie sau să sfătuiască — în cazul că sînt mai bătrîni — completarea acestor clădiri, pentru a nu se ajunge la clădiri pocite.

Ce ar zice un sculptor, dacă un alt sculptor ar veni și i-ar modifica statuia? Ce ar spune un pictor, dacă un alt pictor ar veni și ar schimba culorile de pe tabloul primului?

Arhitecții au concepția lor și dacă opera respectivă se modifică, atunci ea trebuie să se modifice ținînd seama de gîndirea inițială a arhitectului, în caz că mai trăiește, bineînțeles.

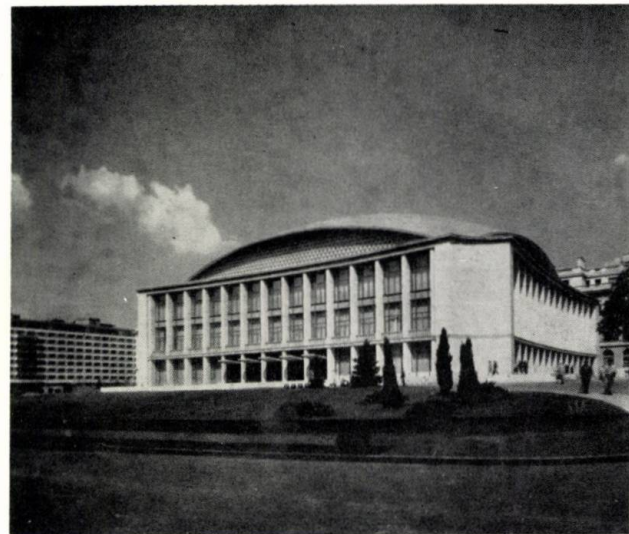
O a treia problemă este păstrarea clădirilor noi așa cum au fost concepute, cu aspectul gîndit de arhitecți. Ca un exemplu, ne referim la o serie de clădiri cu logii, care au un oarecare ritm; acum însă unele logii sînt astupate, altele sînt închise cu geamlăcuri.

Ar trebui ca nu știu cine, poate o comisie, să vegheze la aceste schimbări, pentru că este inadmisibil ca pe un bulevard principal să existe o clădire gîndită cu logii, din care unele să fie astăzi deschise, altele 4 închise și alte 3 cu zăbrele. Consider aceasta ca o sarcină de viitor.

O a patra sarcină este aceea a zugrăvelilor. Zugravii au devenit un fel de arhitecți. Nu sînt rare cazurile cînd o clădire concepută monocrom — adică într-o singură culoare — este modificată. Zugravul o zugrăvește în bej, îi pune un chenar gri, vopsitoria o face în verde ș.a.m.d. În felul acesta, clădirea gîndită monocrom de arhitecți, în ansamblu, ajunge un fel de sorcovă. (...)

Gîndesc că foarte multe cartiere ar putea fi terminate din punct de vedere edilitar, pentru că în momentul cînd clădirile sînt gata, să existe cel puțin o circulație valabilă împrejur. Se spune că aceste lucrări edilitare se strică în timpul construcției. Este adevărat. Totuși, îmi amintesc că pe vremuri cînd se făcea o parcelare, proprietarul nu avea voie să vîndă nici o parcelă, pînă cînd întregul teren care se parcela nu era pavat, lucrările edilitare nu erau terminate. Abia pe urmă se vindeau parcelele. Cred că ar fi bine ca măsura aceasta să fie aplicată și acum. (...)

Cred că nu ar fi rău să se organizeze o conferință a Uniunii arhitecților cu pictorii privind refacerea monumentelor istorice. (...)

Sala Palatului R.P.R. — Vedere

O expoziție a realizărilor tineretului, cu fotografii pe categorii de clădiri, cu numele autorilor, cred, de asemenea, că este necesară. (...)

Fiecare sculptor, fiecare pictor își semnează operele create. Fiecare mic tablou este semnat, fiecare sculptură este semnată. Ei bine! O operă de arhitectură, care cere gîndire, care cere chibzuială, nu este semnată de arhitectul respectiv.

Nu este vorba să-i aducă clientelă. Nici nu poate fi vorba de clientelă sau de ciștiguri. Este vorba de satisfacția personală a tînărului care și-a pus amprenta pe acea clădire și care ar vrea să aibă mulțumirea ca marele public, poporul, să știe cine este autorul acelei clădiri, să spună: «asta este făcută de cutare, asta e făcută de de cutare, aceasta a fost gîndită bine, aceasta a fost gîndită prost».

Nu știu dacă este un lucru irealizabil, dar cred că este interesant de încercat. (...)

Am observat recent un lucru care mi-a încălzit sufletul: tovarășul Nicolae Ceaușescu, prim-secretar al C.C. al P.M.R., luînd cuvîntul la întîlnirea cu oamenii de cultură și artă la 20 mai a.e., a menționat și pe arhitecți cînd a arătat contribuția adusă de oamenii de cultură pentru realizarea tuturor victoriilor obținute. A văzut just și pentru aceasta cred că trebuie să-i fim recunoscători. (...)

Socotesc că ideile exprimate și remarcă făcută asupra noastră de către tovarășul prim-secretar reprezintă un imbold pentru tineret, pentru progresul neîncetat al activității arhitecturale, și ne dovedește că munca noastră aduce roade; noi ne angajăm a nu precupeți eforturile pentru a făuri și în viitor opere valoroase. Vom contribui cu tot sufletul la făurirea României socialiste sub conducerea Partidului Muncitoresc Român».

Arh. ALEXANDRU IOTZU

«Doresc să prezint cîteva aspecte în legătură cu una din acuzațiile majore ce se aduc lucrărilor noastre din ultima decadă — monotonia — care ar rezulta din aplicarea stereotipă a aceluiași rețete în ansamblurile noastre urbanistice, a repetării aceluiași tipuri de clădiri de locuit și social-culturale (mă refer în special la școli și case

de cultură), a acelorași rezolvări de detaliu, în fine, la o extremă sărăcie de forme și expresii plastice, lipsite de specificul culturii și înclinărilor artistice ale poporului nostru.

Fără să fiu apologetul arhitecturii de vinacet, mi-aș permite totuși să atrag atenția din nou că realizările noastre arhitecturale au reușit totuși, datorită efortului depus de toți colegii noștri, să capete o amprentă proprie, cu toate condițiile uneori dificile în care ele au fost realizate.

Printre aceste condiții aș putea cita: repetarea la infinit a aceluiași program (apartamentul cu 2 camere), avizele multiple, care uneori aduc la același numitor orice încercări noi și deosebite; timpul de proiectare extrem de scurt (s-a ajuns la 4 ore de apartament); mijloacele încă nestăpînite de mecanizare și industrializare a construcțiilor; calitatea slabă a execuției, datorită lipsei de materiale și de mînă de lucru calificată; intervențiile uneori nefericite ale beneficiarului sau ale organelor locale în rezolvări de detaliu, cu prilejul execuției pe șantier.

Doresc totodată să atrag atenția că fără a avea aceste condiții dificile, în aceeași perioadă, multe din realizările artiștilor noștri plastici sînt mai stereotipe decît clădirile noastre de locuit.

Dacă lucrările arhitecților noștri, cu toată aparența de monotonie, au totuși un caracter propriu, specific, atît felului nostru de trai de azi, cît și culturii și spiritului nostru național, aceasta se datorește în mare parte și faptului că totalitatea arhitecților români sînt produsul unei școli autohtone și este cazul aici să mulțumim dascălilor noștri care au depus în ultimii 50 de ani un continuu efort spre a ne insufla dragoste pentru profesiunea noastră și a ne îndruma pașii spre crearea unei arhitecturi proprii poporului nostru.

Trebuie să mărturisesc că aprecierile laudative pe care am avut ocazia să le aud, mai ales din afară, cu prilejul consfătuirilor internaționale de arhitectură, inițial m-au surprins pentru că noi, arhitecții romîni, nu considerăm că am reușit să realizăm ansamblurile noastre urbane, unicatele social-culturale sau complexe industriale, la nivelul pe care l-am dori și l-am putea atinge.

Așa cum s-a menționat în raportul prezentat la Conferință, este adevărat că nu s-au rezolvat totdeauna la un nivel corespunzător marile ansambluri urbane, cum ar fi de pildă rețeaua de circulație, neluîndu-se în considerare dezvoltarea rapidă a circulației vehiculelor, spațiile verzi și anexele gospodărești, densitatea deseori foarte redusă a locuințelor.

De asemenea, expresia plastică sau detaliile multora dintre unicatele noastre nu sînt suficient de adîncite, iar la unele ansambluri industriale, arhitecții încă nu au reușit să aducă aportul necesar pentru a le da acea justă rezolvare funcțională, rezolvare care să le permită să capete și o expresie plastică satisfăcătoare.

Mi-aș permite numai să citez cîteva din posibilitățile de remediere, bine cunoscute de fapt de noi toți, și care cel puțin în parte puse în practică vor da sigur roade în viitor.

În primul rînd, consider că este necesară o dezbateră făcută cu mai mult curaj și cu o mai mare frecvență a problemelor teoretice și ideologice. Să încercăm să precizăm atitudinea noastră; căutările să nu mai fie întâmplătoare, ci fundamentate pe principii bine stabilite și cunoscute de toată masa arhitecților.

O activare a schimbului de experiență dintre diversele colective care lucrează în țară va fi de asemenea bine venită și va face ca Uniunea să-și aducă aportul ei hotărîtor.

Va trebui să intervenim spre a elimina sau a anihila în parte și celelalte cauze obiective care au dus la monotonie; mă refer în special la program. O mai mare varietate este absolut necesară. La ansamblurile urbane, sporirea numărului apartamentelor cu cîte trei și patru camere va aduce un aport hotărîtor. Materialele de construcții vor trebui să fie și ele variate și la prețuri accesibile. Este zadarnic să avem materiale noi, care însă nu pot fi folosite fiind prea scumpe. Tipizarea să fie efectuată numai în domeniul elementelor și nu al unicatelelor, spre a evita repetarea la nesfîrșit a acelorași clădiri.

În sfîrșit, să se sporească numărul orelor necesare pentru proiectare. De asemenea, eu consider că trebuie să fie revăzute și normele, care în întrecere cu indicii de produc-

tivitate sînt anual reduse. Aceasta ar putea face ca butada unui coleg «să ne apucăm de altă meserie și să proiectăm în timpul liber», să devină o realitate.

Sînt convins că prin efortul creator colectiv, pe care-l vom depune, atît la realizarea ansamblurilor urbane, cît și a unicatelelor, arhitectura noastră va reuși să corespundă necesităților de trai și aspirațiilor noastre de viitor, astfel încît să ne putem mîndri cu operele noastre de azi, așa cum ne fîlim cu acelea ale străbunilor noștri».

Arh. NICOLAE SCULLY

«... Personal vreau să abordez problema arhitecturii specifice nouă romînilor. Eu cred că noi am importat o dată, nu de mult, o arhitectură care nu ni se potrivea și mi-e teamă că există primejdia să cădem din nou în greșeala aceasta și să importăm niște produse cosmopolite. Cred că în etapa actuală este mai important pentru noi să găsim o personalitate colectivă, națională, românească, pentru arhitectura noastră, decît să căutăm o personalitate individuală, care va veni probabil mai tîrziu, dar în cadrul acestei arhitecturi a noastre, a tuturor.

În acest sens, cred că trebuie să căutăm în opera predecesorilor noștri nu esența, ci chintesența, adică tot ce este comun și permanent, acel nu știu ce, acel ceva care dă un aer de familie. (...)

Tradiția noastră arhitectonică nu este prea lungă și nu are atîtea elemente din care să putem extrage acea chintesență de care vorbeam.

În al doilea rînd, cînd avem această tradiție, ne trebuie o doză foarte mare de discernămint, ca să scoatem din ea ceea ce trebuie și să nu scoatem ceea ce nu trebuie.

În arhitectură sînt elemente care condiționează; unele sînt permanente: elemente geografice, climatice; iar altele sînt trecătoare: felul de viață, concepția ș.a.m.d. Singurul lucru, pe care îl știu sigur, este că trebuie să căutăm acele elemente care sînt permanente și nu pe acelea care sînt trecătoare. (...).

Arh. AUREL POP

«... Aportul nostru în construirea socialismului, aportul nostru în asigurarea unui nivel corespunzător de trai omului nou, constructor al unei vieți noi, este unanim apreciat atît în țară cît și peste hotare.

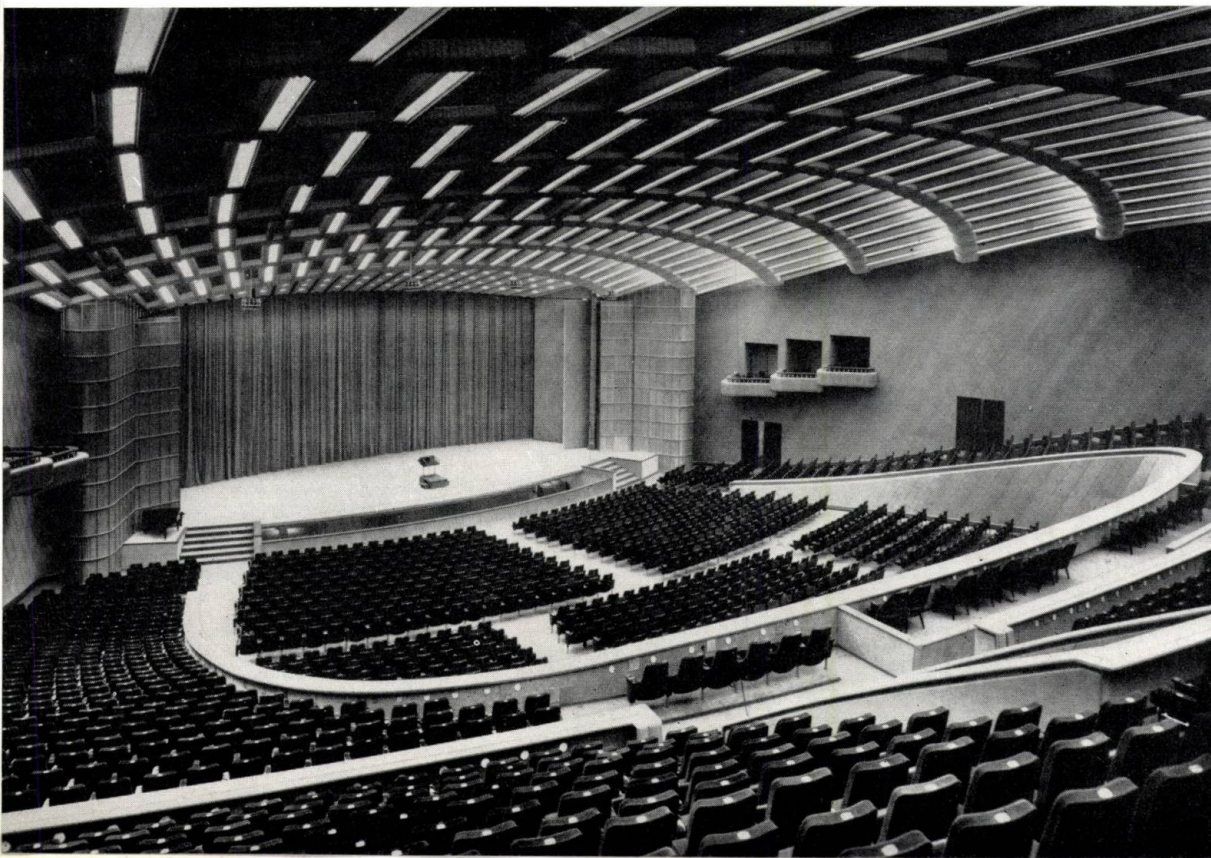
Un volum tot mai ridicat din bugetul statului este alocat sectorului de construcții. Acesta prinde viață, se materializează trecînd prin filtrul muncii noastre de creație. Calitatea materializării acestor investiții este în mod firesc în funcție de calitatea creației, de modul cum știam să ne facem meseria, să ne urmărim, să ne punem în realitate proiectele.

Aici ar fi ceva de spus:

Uneori, și din păcate adeseori, se minimizează munca de creație, fiind înlocuită cu necesități locale presante de a vedea investiția realizată, de a nu se pierde fondurile, dîndu-se astfel termene exagerat de scurte, termene în care nu numai că proiectanților nu le rămîne timp de documentare, dar nu-l au nici pe cel necesar transpunerii pe calc a primei idei. Încadrarea într-un astfel de termen scurt și într-o valoare strict limitată, de cele mai multe ori cu totul insuficientă realizării temei propuse, duce la o calitate scăzută a muncii noastre de creație, la imposibilitatea de a ne achita în mod corespunzător de sarcina de răspundere, de încrederea pe care conducerea de partid și de stat ne-o acordă.

Să depășim faza de proiectare, să trecem pe șantier.

Sala Palatului R.P.R. — Vedere interioară

Constructorul este instrumentul, colaboratorul transpune la scară reală, dă utilitate gândirii noastre. Proiectul nostru primește calitate sau defect în funcție de cum înțelegem să-și facă datoria constructorul nu mai depindem într-un tot de noi, ba dimpotrivă uneori refacem total proiectul în funcție de acesta. Științiozitatea constructorului, strădaniile depuse și poate modul cum știm să colaborăm cu el asigură o bună parte cheia succesului. Ori, tocmai în acest domeniu avem foarte mult de pățit. C.T.C.-urile, cum se știe, fiind organe plătite de întreprinderile conștiente, nu-și fac datoria, dirigenții de șantier nu sînt exigenți, mîna de muncă corespunzătoare calificărilor au totdeauna, un serviciu bun de aprovizionare lipsă, iar tragedia întregă.

Finisajele trecute în proiect nu le are, nu le-a timpărită n-o poate face dublă, o vrea cuplată, parcă nu este cel pe care l-ai prevăzut, pentru că i s-a ter repartia și alte câteva din acestea. Și iată, materialul este alta decît a fost gîndirea. De ce ne-am strîns de ce am depus eforturi? Nu sînt pesimist, dar am în puțin în această nuanță întunecată, influențat fiind de studiul recent ce am avut de făcut în realizarea proiectelor din orașul Galați, cînd, mergînd pe șantiile documentare, am umplut un caiet întreg cu exemple.

Scriitorii își exprimă ideile, folosind un limbaj o imagine plastic prezentată, o metaforă bine găsită. Noi ne compunem gîndirea din volume, volum din materiale. Și aici este ceva de făcut. Puține materiale de finisaj la îndemîna arhitecților. Se depun strădaniile, se organizează expoziții, trimit proiectanților prospecte. Dar industria nu produce constructorul nu găsește materialele noi puse în circulație. Materialele noi trebuie bine analizate înainte de a fi omologate. De exemplu, vinaceturile și praful hidraulic. Ne sînt necesare mai multe materiale de finisaj aspect plăcut, cu durabilitate mare. Ați văzut cartă Tiglina I, dat în folosință de cca. 2 ani? Toate construcțiile sînt îmbătrînite prematur.

De o mare însemnătate în educarea gustului pe frumos al maselor largi sînt lucrările decorative completează și întregesc construcțiile. Multe aspecte acestei activități, precum și sublinierea importanței ei, le-a arătat tovarășul Brăduț Covalliu ieri. Aș vrea să adaug că este deosebit de prețios pentru noi ca și materialului plastic cu care colaborăm să fie de bună calitate și aceasta poate fi ajutată printr-o exigență sporită a comisiilor de avizare la care trebuie să dăm tot conștient și uneori să creăm chiar discuții publice.

Exemplul polemicii generate de proiectul pe statuia lui Eminescu, executat de sculptorul Baras este un exemplu bun și ar trebui urmat; urmat și privința decorațiilor care vor completa lucrările noastre și poate și în privința lucrărilor proiectate de noi.

Motivez acest lucru întrucît, personal, nu am putut aprecia în întregime ce s-a lucrat pînă acum la Galați. Socotesc ca deosebită lucrarea maestrului

Constantinescu la fîntîna din grădina publică, mozaicul maestrului Jules Perahim de la cinematograful din Tiglina — care putea totuși fi puțin mai contrastant, va fi frumusețea obeliscului « Progresul » realizat de maestrul Petre Baras dar nu mă conving mozaicurile inspirate de tehnica zgrăfitto, realizate pe fațadele blocurilor A din acest cartier și mai ales mă îndoiesc de eficiența plastică a unor decorații pe blocuri de locuit înșirate unul după altul, una după alta, de-a lungul unui bulevard.

Revenind la munca noastră de creație, mărturisesc că, pentru cei din Galați cel puțin, o mare greutate o întîmpinăm din lipsă de cadre. Știu că Uniunea arhitecților nu ne poate da un ajutor efectiv, dar încadrînd această problemă în seria condițiilor absolut necesare unei dezvoltări normale a profesiei, ne va sprijini poate, insistînd alături de noi la organele ce ne-ar putea ajuta.

Avem la Galați foarte puțini arhitecți, nici unul cu o rutină. Sîntem cu toții tineri și nu găsim întotdeauna mijloacele de îndrumare pe linie profesională.

din dragostea pentru popor, din pasiunea pentru meșteșugul și arta noastră profesională, chemată să creeze bunuri materiale și valori estetice necesare întregii societăți — constituie pîrgă principală în îndeplinirea cu succes a sarcinilor ce ne revin.

Creșterea conștiinței și a răspunderii personale și colective, a disciplinei și perseverenței în urmărirea și îndeplinirea sarcinilor trasate, sînt factori importanți în formarea arhitectului de tip nou, om de știință, de cultură și artă, cetățean conștient și demn.

Pentru a putea răspunde în mod corespunzător încrederii pe care partidul și poporul ne-au acordat-o, prin uriașele fonduri ale investițiilor în construcții ce se fac pe întreg teritoriul țării, bazîndu-ne pe capacitatea noastră tehnică și științifică, pe inventivitatea noastră creatoare în rezolvarea optimă a funcțiilor multiple și complexe, pe măiestria noastră artistică, pe grija noastră pentru soluții economice, noi, arhitecții, trebuie să ne punem, atît personal cît și colectiv, prin organizația noastră de masă, Uniunea arhitecților, o serie de obiective a căror atingere ne va ajuta să corespundem mărețelor sarcini pe care le avem.

Cunoașterea temeinică a proceselor de viață și de muncă ce se desfășoară în cadrul arhitectural-urbanistic, pe care trebuie să-l construim, este o condiție de bază a reușitei unei proiectări. Această cunoaștere multiplă și complexă, arhitectul trebuie să și-o însușească printr-o serioasă documentare științifică la nivel mondial, prin contact direct și analize făcute împreună cu specialiștii și tehnologii din diferitele ramuri de activitate, prin contact direct și consultări cu cei care vor munci, vor locui, își vor îngriji sănătatea, vor studia sau se vor odihni în construcțiile pe care sîntem chemați să le proiectăm.

Fiecare temă de sistematizare sau de arhitectură ridică, pe lîngă probleme comune unor categorii întregi de proiecte, și o serie importantă de probleme specifice tehnico-edilitare, structurale, de instalații, de amplasament, de circulație, de ambianță, de expresie etc.

Arhitectul trebuie să studieze multilateral toate problemele, să pătrundă cu competență științifică și tehnică în esența lor, pentru a putea rezolva în proiectul cel elaborat cerințele, de multe ori contradictorii, ale diferitelor specialități și pentru a crea un tot armonios funcțional, structural, tehnic, economic și estetic.

Fiecare temă poate avea diferite soluții valabile din punct de vedere funcțional, structural, estetic și chiar economic. Arhitectul trebuie însă să studieze și să propună pe cele care folosesc metodele și mijloacele cele mai potrivite cu perioada economică în care se realizează, cu cerințele obiective ale amplasamentului, analizate în interdependență cu ansamblul și orașul, cu rolul și importanța specifică a construcției respective, cu influența factorului « timp ».

Programele pe care societatea noastră le pune în fața arhitecților pentru a fi rezolvate sînt, față de cele ale epocilor trecute, din punctul de vedere cantitativ și calitativ și al complexității funcționale și tehnice, de necomparat. De aceea, arhitecții noștri nu se mai pot baza numai pe cunoștințele acumulate în școală și în decursul unei experiențe proprii, mai mult sau mai puțin vaste. Se impune să avem o preocupare permanentă pentru ridicarea continuă a nivelului nostru profesional, cunoscînd temeinic și însușindu-ne critic și creator tot ceea ce pe plan mondial apare nou și avansat în domeniul vast al urbanismului și arhitecturii, al tehnicii noi și al noilor materiale, al structurilor moderne și eficiente, al industrializării construcțiilor, al problemelor și soluțiilor economice specifice.

Studiind de pe poziții marxiste problemele teoretice ce se dezbate pe plan mondial, vom putea face să progreseze generalizarea propriei experiențe din țara noastră și din celelalte țări socialiste, aducînd o contribuție originală și necesară dezvoltării teoriei arhitecturii în condițiile create de socialism.

Pentru aceasta, ridicarea nivelului ideologic și politic al arhitecților este cheia de boltă. Arhitectul, înarmat cu cunoașterea profundă a legilor de dezvoltare a societății, aplicînd creator marxism-leninismul în activitatea sa profesională, teoretică și practică, va putea înțelege esența fenomenului social, arhitectura și urbanismul și va fi în măsură să-și dezvolte măiestria sa profesională de pe poziții științifice și artistice conștiente.

Măiestria în arhitectură nu poate fi atinsă decît prin cunoașterea și inventivitatea armonioasă, dezvoltată și unitar aplicate în toate aspectele — tehnico-științifice, economice, sociale și estetice — ale fenomenului.

Una din sarcinile importante pe care le avem, care ne-a fost pusă în mod clar de conducerea partidului și care este urmărită cu interes de masa largă a poporului, este realizarea unei arhitecturi specifice țării și poporului nostru, specifice regiunilor și localităților, cu caractere diferite, variate, viabile și legate de om și de natură. Trebuie să recunoaștem că poporul nostru are o bogată tradiție în arhitectură, populară și cultă, cu o puternică amprentă originală, cu forme și proporții geometrice desăvîrșite, cu logică și simplitate constructivă, cu un deosebit bun simț și înțelegere funcțională. Exemplele acestei arhitecturi românești stau mărturie a forței creatoare, a talentului, a simțului de măsură și de formă al poporului nostru.

Acest tezaur al tradiției arhitecturale ne încîntă și astăzi pe noi și pe străinii care au ocazia să le descopere. Este o datorie a colectivității noastre profesionale, o datorie patriotică și o problemă de demnitate să reușim să dăm arhitecturii contemporane a epocii socialismului în țara noastră, caracterul ei propriu, actual, care să reflecte trăsăturile noastre specifice ca țară și ca popor, care să reflecte esența orînduirii noi a umanismului socialist.

Referatul arată că nu prin copierea valorilor trecutului, dar nici prin ignorarea lor, se va putea ajunge la arhitectura specifică a zilelor noastre. Și sînt de acord. Dar vreau să mai adaug că nici prin copierea arhitecturii braziliene, japoneze sau americane nu se va putea crea arhitectura contemporană, specifică țării și poporului nostru.

Eu cred că cunoașterea profundă a valorilor tradiției, deslușirea esenței specificului ei, a modului de gîndire creatoare a meșterilor care au făurit-o, sînt căi care vor conduce pe arhitectul creator al zilelor noastre — împreună cu înțelegerea contemporană a fenomenului de transformare socialistă a țării, a elementelor esențiale ale noului ce se dezvoltă în țara noastră — la sursa adevărată a creației, la sinteza înțelegerii gîndirii valoroase tradiționale, pe o nouă treaptă, superioară, a gîndirii creatoare contemporane, specifice țării și poporului nostru.

La întîlnirea conducerii de partid cu oamenii de cultură și artă, la care împreună cu o serie de colegi am avut cîinstea să particip, printre multe altele, am reținut și următorul lucru pe care l-a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu în această problemă: « Trebuie să mergem la izvor și nu la ulcior ».

Și lucrul acesta se traduce limpede: trebuie să mergem la izvoarele creației și nu la pașărea unor paștîșe, fie că sînt ele ale tradiției noastre, fie că sînt ale arhitecturii contemporane japoneze sau braziliene. La izvorul creației trebuie mers. Tot ce a creat poporul nostru în trecut și în special în epoca socialismului, ne îndreptățește să fim mîndri și să avem încredere în forțele noastre creatoare, în gîndirea proprie, bineînțeles studiind critic și însușindu-ne tot ce a dat valoros cultura și arta mondială, tot ce a dat valoros contemporaneitatea pe plan mondial din punct de vedere științific, tehnic și artistic.

Eu am convingerea fermă că geniul creator al poporului nostru va da, prin munca entuziasmată a arhitecților noștri, arhitectura valoroasă și specifică a epocii socialiste în țara noastră ».

Vorbitorul a subliniat noile realizări obținute de țara noastră în domeniul industriei de celuloză și hîrtie, analizînd apoi rezultatele muncii depuse de proiectanții din Institutul de studii, experimentări și proiectare pentru industria celulozei, hîrtiei, fibrelor artificiale și valorificarea stufului (I.P.C.F.S.).

El a atacat problemele ridicate de amplasarea industriilor, relațiile industrie-locuințe, sistematizarea zonelor etc.

«Institutului nostru și în același timp și colectivului de arhitecți le-au revenit sarcini importante pe linia proiectării și a urmării execuției unor obiective complexe, care reclamau un volum mare de clădiri, construcții și instalații așezate într-un anumit sistem.

Pentru acesta s-a impus ca, de la începutul fiecărui studiu, să existe o preocupare deosebită pentru amplasament, încadrarea în zona industrială, organizarea teritoriului, apropierea de materia primă, apropierea de sursele de captare de apă — ca un specific al industriei noastre, mare consumatoare de apă — pentru relațiile cu orașul etc. (...)

Amplasarea marilor noastre unități industriale a ridicat problema studierii și rezolvării influențelor pe care le pot avea nocivitățile produse de industria chimică asupra orașelor și asupra zonelor de locuințe, din împrejurimi. S-a ajuns astfel — prin alegerea amplasamentului — la folosirea unor factori naturali ai reliefului zonei: combinatul de la Suceava așezat în depresiune față de oraș; la Călărași și la Brăila s-au folosit unele masive naturale de verdeață de pe malul opus al Dunării.

Pentru complexul industrial de la Brăila, s-a întocmit un studiu de specialitate în vederea determinării zonelor de influență nefastă ale nocivităților emise de industrie, studiu care a arătat necesitatea introducerii unor instalații speciale de neutralizare și micșorare a nocivităților precum și necesitatea analizării mai atente a zonelor și spațiilor verzi. (...)

Se poate spune că lărgirea acțiunii de sistematizare a zonelor de către arhitecți, împreună cu alți specialiști și economiști, experiența ce am cîștigat-o în acest domeniu pînă în prezent, ca urmare a ritmului din ce în ce mai rapid de industrializare a țării, duc la realizarea unor importante economii în investițiile industriale și orașenești, în cheltuielile de exploatare, contribuind astfel la creșterea eficienței economice a investițiilor, pe ansamblu și în relațiile cu zona de locuit și orașul. (...).

Arh. MIHAIL CAFFÉ

«... M-am gîndit să subliniez unele aspecte care ar trebui poate clarificate în discuțiile noastre, aici în cadrul Conferinței, cît și în discuțiile de creație pe care le purtăm și pe care ar trebui să le purtăm cît mai des. Problemele care ne frîmîntă astăzi și care au format greutatea celei mai mari, subliniate atît în raport, cît și în discuțiile de creație care au avut loc pînă acum, trebuie să le elucidăm sau să încercăm să le elucidăm, ele constituind unele din sarcinile noastre și unele din aspectele noastre de profil profesional.

Mi se pare că ar trebui să se spună și să se lămurească, în primul rînd, faptul că arhitectura este o latură a producției materiale și direct dependentă de organizarea economiei naționale, de legile dezvoltării planice proporționale și de alte legi ale economiei socialiste, și că acest fapt determină și creează baza obiectivă materială pentru înțelegerea fenomenului de arhitectură pe baze realiste și nu pe baze subiective.

Arhitectura este legată de organizarea economică și de baza materială; producția influențează și determină

în mod direct, atît elaborarea temelor funcțional-construc-tive, cît și realizarea obiectelor construite.

Dar între aceste două etape — de elaborare a temei și de realizare materială a obiectului — se află un segment al întregii opere, care este concepția de arhitectură.

Procesul creației arhitecturale apare, prin urmare, într-un flux continuu, care își are originea în producția materială și finalizarea tot în producția materială.

De aici apar metodele și caracterele specifice ale creației arhitecturale, iar la rîndul lor, în aceste metode apar și contradicții, care, după mine, ar trebui să fie considerate ca motorul dezvoltării creației arhitecturale și anume, contradicțiile dintre latura obiectiv-științifică ce decurge din cerințele, din ancorarea în realitățile materiale, și latura subiectiv-artistică ce decurge din faptul că arhitectul este un individ cu personalitatea, cu gîndirea lui proprie.

De modul în care fiecare arhitect rezolvă aceste contradicții, mi se pare că depinde, de fapt, stilul unui autor, al unei școli și este foarte greu să stabilem, este foarte greu să putem spune că este just să tratăm cu sensibilitate artistică o rezolvare științifică, tehnico-funcțională sau o rezolvare a unei viziuni artistice, în cadrul unor date științifice tehnico-economice inițiale.

Este o diferență de punct de vedere, a cărei importanță mi se pare că este uneori exagerată și care cred că nu există de fapt în realitate.

Istoria mai veche sau mai nouă arată că din ambele poziții, creatorii, dacă sînt serviți de talent, ajung la o arhitectură încheată, înmănunchind toate dezideratele pe care le cunoaștem.

Mi se pare că această latură a aportului personal, subliniată aici într-un fel de tovarășul profesor H. Maicu, mai ridică și alt aspect: acela că, în acești 12 ani, de cînd fimtăm ca un corp profesional încheat, s-a petrecut un proces important de maturizare, de cîștigare de experiență, de luminare a scopurilor și a metodelor noastre, specifice cunoașterii noastre de astăzi, și că atunci cînd discutăm rolul și rosturile organelor de îndrumare ar trebui să ținem seama și de acest lucru: că etapa inițială sau de început, de rodare cu nevoile, cu metodele de lucru, într-o organizare de stat socialistă, este astăzi depășită, este îndeplinită și că poate în acest sens ar fi de luat în considerare o funcție mai directă a proiectantului, o trecere mai integrală asupra lui a răspunderii față de opera pe care o are de conceput.

Un alt aspect, pe care aș fi vrut să-l ridic și care cred că ar trebui să ne ofere subiect de meditație, este antagonismul aparent sau neaparent dintre tipizare și varietate.

Deocamdată, se pare că în practica noastră curentă, singura rezolvare, care stă la îndemînă, apare posibilă și se caută în permanență, este aceea a soluției urbanistice. Adică, realizăm varietatea și individualitatea ansamblurilor, printr-o îmbunătățire a formelor de compoziție urbanistică, și a unor soluții arhitecturale de detalii, care scapă încă industrializării, care nu au încăput încă în « ghiarele de oțel » ale industrializării.

Cred că trebuie să analizăm în mod serios acest lucru și concluzia care decurge din toată această discuție mi se pare că nu constă în faptul că industrializarea ar fi anti-nomică cu varietatea, ci că nivelul redus de industrializare, de care noi dispunem astăzi, ne împiedică a realiza această varietate. Numai o producție industrială de o mare productivitate, cu capacități de realizare a unor sortimente foarte variate, și cu agregate extrem de perfecționate ar putea asigura adevărata varietate și creștere corespunzătoare a volumului de construcții.

Deci, nu industrializarea frînează varietatea, ci — așa cum s-a dovedit și în alte părți — foarte puțină industrializare de care dispunem și modul încă mecanic în care înțelegem industrializarea.

De exemplu: noi considerăm că dacă trecem la o construcție mai dezvoltată de clădiri de locuințe din panouri mari, aceasta înseamnă că toată țara românească va fi acoperită cu proiectul tip nr. 1013, deși se poate imagina că la șantierele cu durată de execuție de 4—5 ani, adică

cu 2000—3000 apartamente, concepția unor poligoane de panouri mari ar permite individualizarea ansamblurilor respective, fără obligația de a repeta același lucru la cîteva kilometri sau chiar în alte orașe.

Pentru a înlătura monotonia de tipizare este nevoie să existe în primul rînd premisele obiectiv-materiale ale unei varietăți. Ne izbim mereu de această monotonie, inevitabilă.

Faptul că locuințele se construiesc fără o destinație precisă determinată anterior concepției tematice, face ca să apară puțin probabil că oricît de mare ar fi sortimentul de apartamente, ele să coincidă la repartitie cu infinita varietate a tipurilor de familii cu caracteristicile lor sociale și psihologice.

Deci, în momentul de față, în situația concretă în care ne aflăm, am putea vorbi despre o varietate sub raport cantitativ statistic, adică de o gamă de apartamente, pornind de la media acceptabilă. (. . .)

Nu cred însă că avem premisele reale ale unei varietăți calitative, înțelegînd prin aceasta modul de distribuție interioară și de organizare a spațiului locuibil.

Cerința varietății, așa cum se pune astăzi, este prin urmare o cerință în special de ordin vizual, de suprafață.

Spunem: « să nu arate la fel Galații cu Hunedoara » și nu spunem « să nu fie la fel Galații cu Hunedoara ».

Cele cîteva succese de individualizare, de « emprentă » personală, obținute la Balta Albă sau Suceava, sînt în fond variații compoziționale, de sistematizare, de finisaj, de detaliu pe o temă identică.

Este bine să analizăm acest lucru cu luciditate pentru a nu ne amăgi. Limitele acestei varietăți sînt identice cu posibilitățile creatoare ale fiecărui proiectant, susținute evident de o pricepere echivalentă de a depăși dificultăți tehnico-economice.

Cerința unei varietăți de fond poate însă să ne ducă mai departe. Ea se traduce prin realizarea de clădiri și ansambluri experimentale — pe care astăzi nu le facem — pe teme mai variate, care, deși sub raportul cerințelor actuale pot apărea nereale, vor reprezenta linii de dezvoltare în viitor. De exemplu, anumite structuri pe schelet sau folosirea oțelurilor speciale par să permită ca, în limitele acelorasi plafoane, să se obțină sporuri de suprafețe utile și o oarecare reorganizare a spațiului interior.

Cîteva procente din totalul investiției în construcția de locuințe ar permite o activitate experimentală mai amplă, atît sub raport constructiv, cît și sub raport funcțional și estetic.

Trebuie să cădem însă de acord cu experimentul arhitectonic. Spre deosebire de alte experimente — în domeniul fizicii sau chimiei — experimentul arhitectonic are drept obiectiv final omul și de aceea trebuie să punem acestui experiment condiția să asigure procesul de locuire normal.

Dar eu aș zice doar atît: să nu încercăm să facem ca studiile și proiectele noastre experimentale să intre în patul lui Procust al obișnuințelor noastre de astăzi.

Totuși, în ceea ce privește concepția asupra locuinței este necesar să precizăm că ea se află încă și se va afla multă vreme sub primatul necesităților cantitative. Eu cred că ar fi bine să cunoaștem și să recunoaștem acest lucru: concepția asupra locuinței se află sub primatul necesităților cantitative, în ceea ce privește spațiul, și al celor calitative, în ceea ce privește finisajul și echipamentele. Orice experiment, merit să aducă o mai subtilă diferențiere a proceselor de locuire, va conduce — așa cum arată deocamdată ultimele noastre studii — la plusuri de suprafețe utile și deci la o reducere a numărului de apartamente în cadrul unei constante a volumului construit.

Așa cum am arătat și altă dată, convingerea mea este că în această direcție mai avem nevoie de multe și îndelungate mici acumulări cantitative pentru a ajunge la o nouă calitate a tipului de locuințe. Apariția apartamentului de o cameră, îmbunătățirea combinațiilor și tipurilor de clădiri reprezintă asemenea dovezi ale progresului.

Totuși, această convingere nu trebuie să ne împiedice să căutăm să descifrăm sarcinile viitorului apropiat. Între experiență și mecanismul din ce în ce mai bine rodat al locuinței actuale și unele anticipări mai hazardate, pot rezulta fragmente de rezolvări noi și realizabile.

De aceea, cred că trebuie să urmărim, pe de o parte, îmbunătățirea continuă a locuințelor în detalii, finisaje, echipare etc. și, pe de altă parte, să realizăm cît mai grabnic și cît mai concludent construcții de locuințe experimentale.

Am impresia că în acest domeniu, spre deosebire de alte discipline, arhitectura și construcția noastră de locuințe este într-o măsură de nepermis rămasă în urmă. Cred că Uniunea arhitecților poate iniția o serie de acțiuni menite să contribuie la rezolvarea acestor probleme.

În sfîrșit, aș vrea să subliniez un alt aspect care cred că trebuie lămurit, un aspect privind teoria — justă în linii mari — a cadrului lărgit pe care urbanismul modern și în special cel socialist îl dă noțiunii de locuire.

Se spune poate prea des și se mizează poate prea mult pe rezolvarea în cadrul vieții sociale a unor funcțiuni domestice, ceea ce duce la modificări foarte serioase în funcțiunea locuinței. Desigur că o parte a alimentației, curățeniei și unele activități recreative pot fi rezolvate tratat mai bine și mai economic în cadrul deservirii colective. Totuși, cred că locuința își va păstra esența de spațiu intim, de cămin, atîta vreme cît va fi legată de noțiunea de familie.

Spun aceasta pentru a preveni (dacă e nevoie) împotriva unor exagerări primitiv-comuniste și a tendinței de a limita spațiul locuibil la o funcționalitate îngustă. (. . .).

Arh. DRAGOȘ POPOVICI

« . . . Trebuie să mărturisesc că activitatea filialei Cluj a Uniunii arhitecților a fost mult sub posibilități. Nu cred că este cazul să analizez critic și autocritic toate aspectele. Aș vrea să amintesc cîteva din cele mai esențiale, care ar putea constitui eventual un îndrumar în activitatea viitoare a filialelor și în modul de coordonare a activității filialelor de către comitetul Uniunii arhitecților.

Consider că îndrumarea primită din partea comitetului Uniunii a fost insuficientă, atît pe plan organizatoric, cît și pe plan teoretic și ideologic. Aceasta reprezintă o parte a cauzelor care au determinat lipsa în activitatea arhitecților din provincie, pe linia pe care noi vrem să o dezvoltăm în cadrul organizațiilor noastre obștești. (. . .)

Pentru ca activitatea desfășurată de Uniune să devină o activitate valabilă pe plan național, afirmată la fel de realizările de la București și de la Suceava, ca și de cele de la Cluj sau Hunedoara, este necesar să se imprime cu mai multă convingere și hotărîre o viață proprie acelor activități restrînse și resirate în toată țara, pe care le constituie filialele și cercurile. Această acțiune implică o serie de probleme, a căror rezolvare cade fie în sarcina Uniunii, sau direct în sarcina comitetului ei, fie în sarcina altor organe cărora Uniunea le-ar putea face propuneri.

Sînt cîteva aspecte mai întii de ordin organizatoric al producției. Majoritatea arhitecților din filiale sînt arhitecți care lucrează efectiv în proiectare. Este semnificativ faptul că, din volumul de proiectări pentru construcții de locuințe și clădiri social-culturale, un procent însemnat (peste jumătate, poate mai mult de jumătate) se efectuează în afara Capitalei, însă de către un procent de arhitecți reprezentînd mult sub un sfert din numărul arhitecților care lucrează efectiv în această problemă.

De aici rezultă o serie de necesități: arhitecții să vină să lucreze în cadrul acestor unități dispersate pe întreaga țară, să fie mai aproape de problemele care se cer rezolvate. Sîntem convinși că cei care vor veni cei dintii vor fi arhitecții tineri. . .

Este cazul ca acești arhitecți tineri să fie mult mai convingși de rolul pe care îl au ei în dezvoltarea arhitecturii, să fie mai pătrunși de importanța misiunii lor. Aceasta ridică probleme de învățămînt și constituie totodată o sarcină pentru noi, cei mai vîrstnici, care trebuie să-i învățăm, să-i ajutăm să se dezvolte, să-și formeze o experiență și o educație profesională.

Pentru dezvoltarea activității filialelor, ridicarea lor pe o treaptă superioară, consider că este necesar să se stimuleze sub toate formele spiritul creator al arhitecților care lucrează în afara Capitalei. Și unul din primele mijloace care ne stau la îndemînă în acest sens cred că este întărirea responsabilității arhitectului în munca de creație. Această responsabilitate este acum puțin cam scăzută, ca urmare a unor cauze diverse care s-au mai arătat aici: avizări, normative, plafoane, unele într-adevăr cu un caracter obiectiv, altele cu un caracter subiectiv, unele prost înțelese și luate ca justificare pentru acoperirea responsabilității proprii.

Cred că este necesară, pentru dezvoltarea activității de creație, o completare a profilului profesional al arhitecților.

Se discută foarte mult și de pe poziții foarte diferite despre indici, norme, plafoane, preț de cost, avize și altele, fără să existe însă suficient bagaj teoretic pentru a aborda aceste probleme.

Arhitectul care în momentul de față nu este un bun economist în construcție, nu poate aborda aceste probleme de pe poziții juste și aceasta cred că este în primul rînd o sarcină a învățămîntului, de a crea dragostea arhitectului, atît pentru frumos și pentru rezolvarea funcțiunii, cît și pentru rezolvarea economică și mai ales pentru studierea tuturor căilor de dezvoltare a economiei construcțiilor. (...)

În altă ordine de idei, consider că Uniunea și-ar putea asuma rolul de dezvoltare a bazelor teoretice ale unor probleme profesionale curente ale meseriei noastre...

M-aș referi la problemele sistematizării urbane și ale sistematizării teritoriale, probleme de viitor ale concepției de arhitectură; cel puțin pentru noi, bazele teoretice pe care clădim proiectele noastre sînt încă insuficient cunoscute.

Cred că Conferința poate cere comitetului care va fi ales ca activitatea profesională a Uniunii noastre să capete o dezvoltare cît mai largă, împinsă spre toate colțurile țării, pentru a ridica într-adevăr în mod uniform, la nivelul pe care îl dorim, creația de arhitectură, munca de arhitectură și realizările de arhitectură din întreaga țară. »

Arh. HORIA HUDIȚĂ

«... Dacă este sau nu necesar să facem arhitectură «tradițională», este o întrebare al cărei răspuns trebuie căutat nu în domeniul limitat al arhitecturii, ci analizînd fenomenul în extenso, în contact cu celelalte manifestări ale vieții materiale și spirituale a oamenilor.

Omul ca produs social total, ca rezultat al unui bagaj material provenit din filogenia lui în toate manifestările sale, exprimă evoluția și combinația elementelor de bază din care a provenit. Nu poate apărea noul din nimic. Realitatea nouă conținută în fiecare fenomen este rezultatul ciocnirii componentelor din care provine.

Omul are înmagazinat un imens bagaj de elemente materiale din grefarea în natură a embrionului primar; în domeniul psihologiei are înregistrat pe bandă o infinitate de imagini și idei, al căror sumum îl determină pe el ca unitate, ca existență spirituală în natură. Purtînd în spatele său imagini din copilărie, obiceiuri, mod de viață, idei, însăși limba pe care o vorbește, el este în mod firesc, vrînd nevrînd, tradițional. El păstrează

și selecționează din aceste imprimări primare ceea ce rezistă în lupta cu elemente noi, noul adevărat de fapt fiind o sinteză între noul accidental, anarhic, și formele anterioare ale vieții, căpătînd în urma exprimării sale, ca rezultat al acestei contradicții, caracter de lege, pe o anumită etapă.

În acest sens, dacă am vrea să negăm tradiția, necesitatea ei în arhitectură, ar însemna să încercăm să infirmăm o lege evidentă a naturii.

Cred că nu putem să afirmăm că tradiția nu e necesară, acest lucru fiind evident imposibil, ci numai care e modul de a selecționa, a pune în luptă cu elementele noi, ceea ce era încetățenit ca adevăr pentru o etapă anterioară.

Analizînd fenomenul în domeniul general al psihologiei oamenilor și al vieții materiale, se observă un anumit raport cantitativ între om și tradițional. Modul de viață și de a gîndi contemporan este rezultatul unor elemente care ne-au determinat anterior, elemente pe care s-a grefat noul, necesar viabil și adevărat.

Corespunzător acestei realități materiale, sub același aspect cred că se situează problema și în arhitectură.

Noi avem înmagazinate imagini din copilărie, cu anumite obiceiuri, cu un anumit cadru spațial provenit din natura în care ne-am născut, cu povești, basme, colinde, port național etc., la care vibrăm, dar vibrăm într-un anumit grad, altul decît la necesitățile noastre curente, din ziua de azi, teatru, cinematograful, magnetofon, himera auto, costumul simplu și elegant, estetica lapidară, manifestată peste tot în evoluția formelor. Aceasta înseamnă că în arhitectură e necesară reflectarea aceluiași raport dintre nou și tradițional, ca în însăși viața noastră.

Stabilirea acestui raport, exprimat concret în opera de arhitectură, este o problemă complexă, delicată, problemă pe care o rezolvă însăși capacitatea creatoare și sensibilitatea arhitectului creator. Pentru a o face însă, e necesar, înainte de toate, să-și pună problema în acest sens, și trebuie să și-o pună în mod obligatoriu.

Cum s-ar rezolva problema practic? Cum trebuie preluată tradiția poporului nostru în arhitectură? Cred că posibilitățile sînt nelimitate. Totul constă în a stabili modul de reflectare a adevărului naturii în arhitectură. Dacă în mod spontan, la originile ei, arhitectura era expresia unor rezolvări strict constructive, funcționale, ca de altfel și alte forme ale obiectelor materiale, unelte, obiecte de uz casnic etc., ulterior aceste elemente rezolvate la limita adevărului, necesarului, au început să capete rezolvări armonioase, să capete proporții, să apară relații ritmice geometrice, ordonatoare ale aspectului; a apărut complexitatea contrastelor, a relațiilor multiple cantitative și calitative. S-a definit frumosul. Frumosul n-a apărut ca un rezultat automat al rezolvării utilitare, constructive, ci de cele mai multe ori ca introspecție într-o serie de observații generalizate asupra naturii, observații transpuse și grefate pe obiectul nou creat. Geometrismul decorațiilor primitive demonstrează aceasta suficient. Observînd evoluția culturii pînă în zilele noastre, fenomenul continuă în același mod. În arhitectura tuturor timpurilor s-au exprimat elemente proprii unui anumit sistem constructiv, în alt sistem constructiv. Arhitectura antichității reproduce evident formele proprii arhitecturii în lemn. Arhitectura japoneză face astăzi același lucru cu dezinvoltură. Toate acestea demonstrează independența relativă a formelor.

Fenomenul e posibil și de fapt generalizat în exprimarea frumosului, aceste forme fiind o reflectare a anumitor adevăruri materiale anterioare, exprimate astăzi transformat, sublimat.

Mulți spun că nu putem aborda problema tradiției decorative, că nu putem lua niște elemente vechi și să le lipim pe o construcție nouă. Alții spun că trebuie preluată «atmosfera». Alții spun că trebuie învățat modul cum și-au pus problema maeștrii anteriori și nu a prelua «atmosfera» sau «decorații».

Cred că adevărul nu stă într-o anumită direcție din cele enumerate.

Cred că toate aceste modalități de a te adresa arhitecturii tradiționale sînt posibile și pot duce în ansamblul lor la rezolvarea problemei. Esențialul este însă a stabili doza, proporția în care apar decorațiile, «atmosfera» preluată sau modul de gîndire al vechilor maeștri.

Modul cum se suprapun aceste preluări pe fondul general al arhitecturii contemporane, felul cum se face sinteza, sînt probleme dificile.

Sînt programe în care e posibilă rezolvarea acestei sinteze. Construcțiile joase pot aminti prin factura lor arhitectura populară. Varul alb, fereastra «împușcată», cornișa simplă, acoperișul sau amintirea lui, relațiile dintre materialele din arhitectura tradițională se pot grefa pe teoriile moderne generale ale continuității spațiului, ale integrării organice în cadrul natural, ale independenței formelor, ale realizării senzației de mișcare, ale contrastelor lapidare etc. Programele și rezolvarea lor în rapel tradițional mai pot corespunde unor realități materiale și spirituale contemporane, care conțin ele însele elementele tradiționale de care am vorbit mai înainte. Dar sînt programe, în general comasate în mari conținere, ca locuințe, birouri etc., care prin însuși modul de rezolvare a funcțiunii lor nu au nimic tradițional și, ca atare, arhitectura care le exprimă nu poate fi tradițională.

Nu este tradițională comasarea umană în aceste conținere, dar este o imperioasă realitate și necesitate contemporană. Nu putem să facem aceste construcții ca bisericile, nici să le acoperim cu ocnite, arce sau farfurii; superioare comandamente materiale, economice, ne opresc să facem aceasta și dacă am face-o, ar fi artificial.

Avînd în vedere cele observate, consider că problema tradiției nu trebuie să ne-o punem autodeliberat, pentru că ne-o pune însăși viața. Dar modul de rezolvare a problemei se poate face numai avînd o poziție realistă, elastică, analizînd programele de la caz la caz și rezolvînd acestea unde e posibil și nu cu orice preț.

Cred că dotările marilor ansambluri, clădirile reprezentative, se pretează la acest mod de a pune problema; dar a o extinde la întreaga arhitectură este o eroare demonstrată de chiar unele realități materiale ca: necesitatea industrializării, tipizării și economicității construcțiilor de mare serie.

De altfel, repet, concentrarea acestora a populației în construcții cu multe niveluri nu are nimic tradițional sau specific național, este un fenomen material nou, pe plan mondial, cu modul de rezolvare tehnic-material similar în întreaga lume. Ca atare, consider că nu poate duce la rezolvări tradiționale, specific diferite.

Desigur nu înseamnă că în aceste programe se poate manifesta lipsă de originalitate, ci din contră, în limita realităților impuse de tehnica și economia contemporană, ajutați de modul general al teoriilor estetice contemporane, să creăm noul fără adresă neapărat tradițională.

Ne rămîne totuși un cîmp enorm de creație specifică, originală și tradițională în construcțiile legate de pămînt, prin natura programului, a funcțiunilor și a înșei formelor pe care le generează rezolvarea lor ».

Arh. HARALAMBIE COCHECI

«... Odată, la planșeta de lucru în cadrul D.S.A.P.C.-Timișoara făceam eforturi deosebite să dăm o oarecare varietate într-un ansamblu, folosind două tipuri de blocuri. Unul din colaboratori a spus: «N-o să reușim. Cu două note și un trombon nu se poate face o simfonie».

Se pare că ceva este adevărat. Dar nu numai numărul insuficient de tipuri poate să ducă la monotonie. Această eliminare a monotoniei ar trebui să pornească de la sistematizare. Eu aș vrea să-mi exprim îngrijorarea că în ultimul timp arhitectii noștri merg pe o linie de minimă rezistență.

Am ajuns la niște formule de grupe de locuit și de microrăioane care încep să se repete, să se asemeze. Ceea ce văd în revista « *Arhitectura R.P.R.* » la Constanța, gălesc și la mine la Timișoara.

De ce merg oamenii pe această linie de minimă rezistență poate că este ușor de înțeles. Le e frică de avizări. Ei spun așa: « Asta s-a mai făcut, s-a acceptat, avem garanția că se va așeza ».

Și facem lucrul acesta uneori în mod conștient, sub aspectul stringent al cerințelor de realizare a investițiilor. Noi, cei din D.S.A.P.C.-uri, sîntem foarte legați de termenele investițiilor. Aproape că nu mai avem timpul să reflectăm la problemele teoretice. Știm un singur lucru: proiectul trebuie predat, lucrarea este o sarcină de plan și orice întârziere periclitează, aduce o serie de consecințe în economia națională.

Evident că în această direcție, un rol important îl are Uniunea arhitecților, îl au forurile de avizare care ar trebui să fie mai elastice — așa cum s-a spus aici — în înțelegerea ideilor din anumite proiecte, să le stimuleze pe cele care sînt noi și bineînțeles să le frîneze pe cele care ar reprezenta un pericol evident în rezolvarea construcțiilor. (. . .)

Referatul a arătat pe bună dreptate că dorim să împriimăm arhitecturii noastre un caracter specific, o amprentă proprie. N-am putea spune că arhitectura noastră este lipsită de acest caracter. Eu consider că îl are. Însă nivelul la care am ajuns nu-i dă acea strălucire necesară. Sigur că găsirea acestui specific național implică în primul rînd acea îmbinare organică pe care trebuie să o găsim între particularitățile conținutului și mijloacele de exprimare. Pentru noi, conținutul în arhitectură este viața, viața cu toate aspirațiile ei, cu toate năzuințele ei, demnitatea omului, dorința lui de ridicare sufletească. Pentru toate acestea trebuie să găsim forme de exprimare în arhitectura noastră.

Nu e ușor. Mi-aș permite să spun că nu este numai un proces complex, dar este și de durată. Pentru realizarea lui, în afară de dragostea pe care o manifestă toți arhitecții de a ajunge la aceste rezultate, avem nevoie și de timp de studiu. (. . .) ».

Prof. arh. LADISLAU ADLER

« Aș dori desigur să vorbesc despre arhitectura industrială, evitînd pe cît posibil să fac propagandă pentru specialitatea noastră, specialitate a 400 de arhitecți, aproape o treime din membrii Uniunii arhitecților care activează în acest domeniu. Consider — și părerea nu este numai a mea — că aceștia au făcut un salt calitativ uriaș lăsînd de o parte aspectul cantitativ, ținînd seama că acum 12 ani eram numai 40—50 de arhitecți « industriali ».

Arhitectura industrială, cea mai tînără ramură a arhitecturii, are și a avut un rol important, contribuind cu succes, aș putea spune, la creșterea economiei naționale, la ridicarea nivelului de viață orășenească. Rolul și răspunderea arhitecților s-a dovedit deosebit de mare; ei au avut un aport serios în dezvoltarea mijloacelor de producție, a construcțiilor menite să adăpostească acele unități de producție ce realizează bunurile materiale de care avem nevoie, asigurînd un nivel de viață mult mai ridicat decît în trecut. (. . .)

Ce importanță au aceste obiective o pot afirma cei care nu lucrează nemijlocit în cadrul proiectării industriale, dar simt influența industriei prin amplasarea ei în cadrul orașelor, simt schimbările radicale pe care le aduce după sine apariția acestor obiective, ca potențial economic, tehnic și de deservire, ca elemente noi variate de arhitectură, elemente ale peisajului, ale mediului urban.

Socotesc că există un aport original al arhitecților în acest domeniu, că realizările noastre sînt deosebite și specifice, ele reprezentînd o mîndrie pentru noi toți.

În ceea ce privește distribuția armonioasă a forțelor de producție, consider că aportul arhitecților este deosebit în ridicarea unor regiuni înapoiate, a unor orașe ca Vaslui, Tr. Măgurele, Suceava, Slatina ș.a., care primesc altă viață, alt aspect, altă arhitectură, alt nivel cultural și economic.

Apreciez că și în ce privește problema amplasamentelor, a alegerii celui mai favorabil loc pentru întreprinderile industriale — element esențial al planului de sistematizare — noi putem să ne mîndrim cu aportul nostru. De asemenea și cu crearea și sistematizarea unui număr însemnat de peste 30 de zone industriale, studiate, organizate și care prind viață zi de zi . . .

Aceste realizări și multe altele, comparate cu ceea ce am putea vedea că s-a făcut în străinătate în țările puternic industrializate, ne dau toată latitudinea să ne mîndrim cu aportul creator al arhitecților.

Nu pot să nu subliniez alte cîteva aspecte ca: realizarea unor serii de complexe agricole cu totul inedite, adevărate industrii cu caracter agricol, sau unități agricole cu caracter industrial, unde an de an se produc în cantități din ce în ce mai mari produse alimentare indispensabile oamenilor. Vorbesc de marile complexe care produc anual sute de mii de porci îngrășați; vorbesc de acele unități care produc 1,5 milioane sau mai multe milioane de pui pe an, pentru populația orașelor noastre.

Toate aceste probleme noi ale arhitecturii industriale se leagă organic de aportul nostru în ceea ce privește comasarea unităților industriale și prefabricarea uzinată a elementelor de construcții la o scară deosebită care reprezintă, de asemenea, o mîndrie a arhitecturii industriale românești. (. . .)

Există însă și unele aspecte, unde nu am reușit să atingem nivelul mondial necesar.

Mi se pare că trebuie încă să mai gîndim, să mai analizăm și să mai discutăm, într-o serie de probleme care se leagă de problema aspectului, a arhitecturii de interior, de încadrarea în peisaj a unităților industriale. (. . .)

Față de nivelul tehnicii avansate, pe care am reușit să îl introducem la noi, față de produsele din ce în ce mai valoroase care se realizează în serie mare, formele de exprimare, estetica arhitecturii industriale nu este la nivelul mondial.

N-am folosit în mod corespunzător nici aportul artelor plastice. Încercările de la uzinele « Danubiana » dovedesc acest lucru. N-am folosit nici toate materialele pe care le avem și poate de multe ori am subordonat problemele de estetică, problemelor strict înguste, tehnice sau economice. Desigur că astfel de probleme nu pot fi realizate pe linia unor directive, a unor indicații pe linie de stat, prin normative și altele asemenea.

Aici cred că Uniunea arhitecților ar putea avea un rol deosebit, ar putea să facă în acest sens anumiți pași pentru lămurirea problemelor. Va trebui să organizăm o plenară a Uniunii arhitecților . . . în care să dezbatem problemele esteticii arhitecturii industriale, problemele specificului și frumosului în arhitectura industrială, precum și problema principală a confortului, a frumosului la locul de muncă.

Mă refer la acest confort cu deosebită insistență, considerînd că totuși omul își petrece cea mai mare parte din viață la lucru; cele 8 ore de lucru reprezintă, totuși, activitatea cea mai creatoare a omului. Deci, trebuie să asigurăm în acest loc de muncă un cadru cît mai favorabil, un cadru care să favorizeze în condițiile cele mai bune o producție bună și să asigure în același timp satisfacții estetice.

Pentru această plenară cer sprijinul colegilor arhitecți care se ocupă cu alte probleme, care nu sînt specializați în probleme de arhitectură industrială, să participe la discuțiile noastre și să ne dea ajutor pentru găsirea soluțiilor celor mai valoroase ».

Prof. arh. RADU OCTAV LAURIAN

« . . . În raport se afirmă, pe drept cuvînt, că în vederea lărgirii metodelor care ne permit să obținem în realizările noastre un aspect variat și specific, un rol important l-ar avea revederea unor norme care reglementează uneori prea rigid proiectarea.

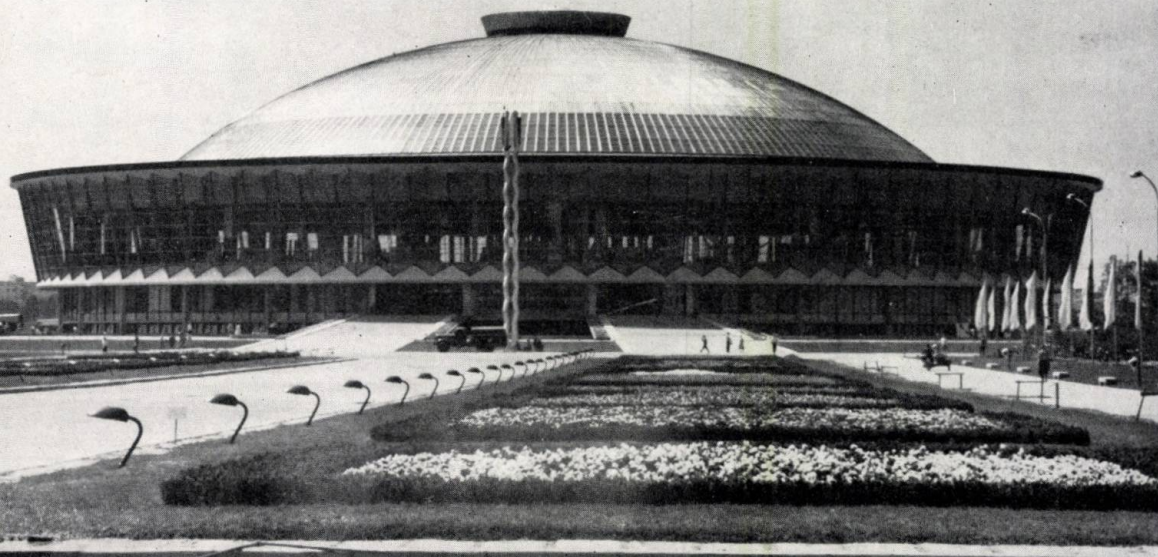
Este adevărat că în activitatea noastră am dat de multe ori dovadă de exclusivism, de rigiditate, am adoptat poziții absolutiste în aplicarea procedurilor și metodelor de sistematizare, și pentru acestea, sîntem, cred, cu toții responsabili, individual și colectiv: proiectarea, avizarea, învățămîntul, Uniunea.

La exemplul semnalat în raport cu privire la modul de rezolvare a grupărilor comerciale se mai pot adăuga și altele ca modul de organizare a zonei de locuit, modul de rezolvare a schemelor de circulație sau a profilelor transversale, care, în general, au fost soluționate după metode și procedee unice de sistematizare. În această ordine de idei consider că două aspecte merită să fie relevate.

În primul rînd — și acest lucru s-a mai arătat — specificul orașelor noastre este determinat de profilul lor economic, de mărimea și importanța lor, de condițiile geo-climatice, de caracterul ansamblurilor și al construc-

Circul de stat din București

Pavilionul Expoziției economiei naționale a R.P.R.

țiilor, varietatea lor rezultă din aspectul arhitectural al clădirilor și din diversitatea în anumite limite a metodelor de sistematizare.

Dispoziția construcțiilor, ritmarea lor, alternarea cu spații plantate, amenajarea acestora, folosirea artelor plastice și decorative, integrarea în natura înconjurătoare, legătura — când este cazul — cu specificul tradițional, contribuie de asemenea la conturarea personalității orașelor, la determinarea caracterului lor variat și specific.

Dar de o mare importanță în obținerea unor ansambluri variate și specifice este interpretarea abilă, diversă, și în concordanță cu tema și cu condițiile de lucru, a funcțiunilor. Ori, în general, noi rezolvăm diversele funcțiuni urbanistice după aceleași metode, după aceleași criterii, în mod artificial, indiferent de condițiile obiective de temă și de mediu, metode pe care la un moment dat le părăsim pentru altele, care sînt aplicate fără discernămint și care îmbracă formula standardizării și tipizării lor.

În construcții este posibilă și necesară tipizarea, dar în urbanism singurul criteriu valabil este corespondența metodelor și procedeelor de sistematizare cu cerințele vieții, cu varietatea situațiilor în anumite condiții de economie.

Aceasta implică un urbanism suplu și de mare adaptabilitate.

Este necesar să dăm dovadă de o mai mare mobilitate în interpretarea și rezolvarea fenomenului urban, condiții indispensabile pentru a realiza ansambluri specifice și variate.

Al doilea aspect pe care vreau să-l amintesc este lipsa de importanță pe care o acordăm finisajului urbanistic.

Alegerea elementelor decorative, poziția lor în mediul construit, raporturile de scară între elementele minore și cele majore, plantarea spațiilor libere, alegerea esențelor, a jocurilor de apă, alegerea pavajelor, valorificarea

calităților lor decorative și multe altele trebuie să stea în centrul atenției noastre.

În arhitectură finisajul depinde de valoarea materialului și de calitatea manoperei. Acestea duc de cele mai multe ori la creșterea prețului de cost. În urbanism prevalează raporturile de scară și modul de organizare a spațiului.

La Galați, de exemplu, o așezare și o grupare mai judicioasă a vazelor din fața noului hotel, mularea acestor vase în forme mai puțin banale n-ar fi costat mai scump, dar în schimb valoarea spațiului ar fi avut de câștigat.

Trebuie să recunoaștem că și în domeniul de cercetare și în discuțiile de creație sîntem într-un stadiu incipient. Nu am depășit formularea programatică și, cu indulgență spus, am abordat prea puțin cercetarea științifică generală.

Nu am parvenit încă să facem analiza aprofundată și să tragem concluzii concrete aplicative.

În cadrul secției de urbanism a Uniunii arhitecților s-au analizat proiectarea și realizarea ansamblurilor de locuit. Cu această ocazie a fost abordată și problema specificului și varietății. Materialul ilustrativ era bogat și bine selecționat, însă prezentarea, discuțiile au fost improvizate. Analiza a fost de suprafață și limitată. Totuși, schimbul de idei părea promițător și continuarea și adîncirea acestor dezbateri ar fi putut duce cu siguranță la unele rezultate.

Este de analizat, în privința varietății și specificului pe cazuri concrete, ce rezultate au fost obținute pînă în prezent, bune sau rele, complete sau incomplete, în ce direcție trebuie să progresăm, ce metode pot fi continuuate sau trebuie abandonate. Avem datoria să abordăm această problemă la locurile noastre de muncă în proiectare, în învățămînt, în avizare, iar în cadrul Uniunii să facem schimb de experiență, să ducem discuții de creație mai bine pregătite, mai aprofundate și cu rezultate mai concrete ».

«... Industrializarea țării se poate spune că a început o dată cu regimul nostru democrat-popular. Ca atare, pentru cei mai mulți dintre noi, contactul cu problemele de arhitectură industrială s-a produs destul de recent.

Totuși, în această scurtă perioadă, perioadă de muncă și experiență... în domeniul arhitecturii industriale, s-a dovedit că această arhitectură a constituit o preocupare majoră care a îmbrățișat o multitudine de aspecte, atît de organizare spațială — arhitectul fiind primul tehnolog al unei industrii — cît și de ordin tehnico-economic, de ordin plastic și de sistematizare.

Aș vrea să mă opresc asupra ultimului aspect și anume asupra celui ce se referă la sistematizare. S-a arătat în raport necesitatea găsirii unui specific național în arhitectura noastră și eu sînt cu totul de acord că acest țel trebuie să-l atingem, că acesta trebuie să fie dezideratul nostru în toate realizările de aici înainte.

În industrie, însă, este ceva mai greu de realizat, de găsit acest specific național, dacă ne gîndim numai la înfățișarea construcțiilor... Cred însă că nu greșesc cînd afirm că prin specific național s-ar mai putea înțelege și altceva și anume unele rezolvări bine găsite înaintea altora... căci și acest lucru poate să constituie un specific al arhitecturii noastre.

Ideea zonelor industriale nu este o idee nouă și nici nu putem spune că ne aparține. (...)

Necesitatea creării zonelor industriale, rezolvarea justă a legăturii dintre acestea și zonele de locuit, se impun din ce în ce mai mult, peste tot, și mai ales în țările în care dezvoltarea industrială se face tot mai simțită.

În țările capitaliste, condițiile politice și sociale nu au putut și nu pot să asigure acel climat favorabil arhitecților, acel climat în care să poată gîndi, să poată proiecta și mai ales să poată realiza zone industriale și complexe industriale, în adevăratul sens de gîndire complexă și de rezolvare complexă a unor astfel de mari unități. (...)

Am cercetat cu multă atenție tot ceea ce a apărut și ne-a parvenit din publicațiile din străinătate și am constatat că în sistematizarea zonelor industriale țara noastră se găsește pe poziții de avangardă.

Arhitectura românească se găsește pe o poziție de avangardă datorită modului complex în care arhitecții, care au avut sarcina de a realiza lucrări industriale de amploare, le-au gîndit, le-au pus pe hîrtie, prin modul în care ei au rezolvat sistematizarea, echiparea tehnico-edilitară a unor astfel de complexe, rețelele de transport, cooperarea și mai ales compoziția de arhitectură. Această poziție atribuie o trăsătură nouă și caracteristică arhitecturii noastre în acest domeniu.

Evident că desfășurarea capacității profesionale a arhitecților, care au avut ocazia să sistematizeze zonele industriale, se datorează în primul rînd condițiilor create în țara noastră prin dezvoltarea ei industrială și prin îndrumările date de către conducerea de partid cu ocazia celui de-al III-lea Congres al P.M.R.

Aș vrea să mă opresc la una din realizările recente și anume la Complexul industrial Militari din extremitatea de vest a zonei industriale Militari din București, realizare a Institutului de proiectări de construcții și materiale de construcții din București.

În acest complex au fost construite cîteva din fabricile care produc materiale și echipament de calitate superioară pentru asigurarea unui confort sport, cît și pentru a crea posibilitatea ca la construcțiile noastre, fațadele, interioarele, să fie mai expresive din punct de vedere plastic și mai confortabile.

Prima fabrică produce obiecte sanitare din porțelan: lavoare și diverse obiecte necesare încăperilor de baie. A doua fabrică livrează robinetărie și tot ceea ce este necesar ca armături metalice pentru tîmplărie și mobilier. A treia fabrică produce băi și radiatoare din fontă.

În curînd va intra în funcțiune fabrica de placaje ceramice: este vorba de placajele pentru acoperirea pereților, atît în exterior cît și în interior. În continuare, în perspectivă urmează să se realizeze o fabrică de plăci de faianță și de gresie pentru pardoseli. (...)

S-a vorbit aici despre necesitatea fabricării geamului de calitate. În cel mult un an de zile le vom avea și noi. . .

Desigur, sortimentul materialelor noi nu se oprește aici. Încercăm să realizăm panouri termo-izolante din azbociment și materiale pe bază de spumă dură. Rolul arhitecților din I.P.C.M.C. nu a fost mărginit numai la rezolvarea problemelor de urbanism și de sistematizare, de construcții industriale și civile; arhitecții noștri au contribuit activ la realizarea unor întreprinderi care produc materialele noi necesare construcțiilor noastre civile și industriale. Desigur că nu sîntem singura unitate care face acest lucru. Industria lemnului și Institutul de studii și proiectări forestiere al industriei lemnului ca și institutele Ministerului Industriei Chimice se ocupă, de asemenea, de produsele noi pe care arhitecții le așteaptă. În curînd vom avea aluminiu la Slatina și desigur că și fațadele construcțiilor vor putea să capete o nouă strălucire. (...)

Arh. GHEORGHE SEBESTYEN

«... După părerea mea, unul din factorii esențiali, care trebuie să contribuie la progresul continuu al arhitecturii noastre, este marea dezvoltare a cercetării științifice în domeniul arhitecturii, atît de necesară în viitorul apropiat.

Această cercetare științifică s-a născut în sînul institutelor de proiectare pe baza unei necesități. Ea a apărut întii în mod nediferențiat, fără unități specializate. Această nediferențiere a însemnat și cadre nespecializate, a însem-

Casă de odihnă la Eforie-Sud

Ansamblu de odihnă la Eforie-Nord

nat aceeași filieră de avizare ca și a proiectelor de investiție, a însemnat aceeași planificare ca și a proiectelor de investiție; deci toată munca de cercetare științifică a fost considerată și organizată într-un mediu neadecvat problemei respective.

Bineînțeles, că aceste deficiențe au apărut pe parcurs, dar o dată cu creșterea unei asemenea activități au început să se organizeze și primele unități, specializate pe problemele de cercetări științifice, în primul rînd în institutele de proiectare.

Datorită subordonării care există încă față de proiectarea investițiilor, realizarea cercetărilor în domeniul arhitecturii este subordonată în mare măsură necesităților imediate și deci are, în primul rînd, un caracter de cercetări curente, deseori făcute la repezeală, și numai în mică măsură, în mod accidental, un caracter de cercetări fundamentale.

Este adevărat că și în acest domeniu s-au făcut unele lucruri chiar și în cadrul institutelor noastre de proiectare. Astfel, cunosc două lucrări care au fost prezentate de C.S.C.A.S. organelor superioare, fiind apreciate de acestea la vremea respectivă.

Există un institut specializat în domeniul cercetărilor pentru construcții și materiale de construcții: INCERC-ul. Mai este nevoie de un alt institut? După părerea mea, în mod categoric, da. Problemele ce urmează a fi cercetate nu sînt numai cele legate de tehnica și de problemele economice ale execuției, de care se ocupă institutul amintit. Noi trebuie să ne ocupăm și de problemele funcționale și estetice, de economicitatea proiectelor, aspecte care sînt deosebite de preocupările acestui institut. Ba mai mult, ele influențează și unii factori de care se ocupă INCERC-ul. În plus, există și unele deosebiri de atitudini, de puncte de vedere diferite, între unele institute de proiectare și INCERC-ul.

Ce anume trebuie să cercetăm în domeniul arhitecturii? ... Raportul a scos în evidență cîteva teme de

cercetare importante, a arătat că una din premisele rezolvării corecte a ansamblurilor este cunoașterea temeinică a cerințelor populației și aș adăuga și a evoluției acestor cerințe în viitor. Acest lucru nu se face din păcate acum. . . în sistemul actual nu se poate cerceta această problemă, deoarece institutul în care lucrez are în sarcină întocmirea proiectelor-tip pentru clădiri de locuit și construcții social-culturale și în ultimii cinci ani nu a putut face decît o singură anchetă, foarte restrînsă, pentru a afla și părerile locatarilor, cerințele lor în continuă schimbare și evoluție.

Tot în raport apăsătoare ca necesară și premiza demografică a construcției ansamblurilor mai mari. Aceasta, de asemenea, nu este o problemă de proiectare de investiție sau de sistematizare, ci o problemă de cercetare a unor date și condiții locale.

Aș vrea să adaug încă cîteva aspecte, fără a epuiza totuși problema. Este știut că normele noastre urbanistice sînt în general preluate din experiența altor țări și prea sumar verificate prin experiența noastră. Dar majoritatea studiilor întreprinse pînă acum, pentru verificarea unora din datele respective, au schimbat fundamental punctul de vedere față de aceste date preluate din experiență străină dar necorelate cu realitățile noastre.

S-au discutat aici diferite aspecte în legătură cu problema monotoniei. Putem oare discuta problema monotoniei independent de problema stilului național în arhitectură sau trebuie discutată această problemă în strînsă corelație și dialectică cu ea? În ce măsură și pînă la ce limită se poate dezvolta, de pildă, specificul orașului Sibiu sau al orașului Craiova, fără a se submina specificul unei unități naționale încheiate după formarea incipientă a acestor două orașe?

Iată și aici o problemă de cercetare teoretică. În ce măsură oare un nespecialist găsește că Parthenonul diferă de Theseion? După cunoștința mea, acesta va considera că ele diferă prin amplasament: unul este

sus pe deal, iar celălalt este jos; unul este mai bine păstrat, altul mai puțin păstrat. Altceva, un nespecialist nu va sesiza. Ce diferență este între Domul din Colonia și Domul din Viena sau ce diferență este între casele medievale din Sighișoara și cele din Bistrița? Nespecialistul va sesiza doar așezarea în linii mari, aspecte urbanistice: la Sighișoara aceste clădiri sînt pe deal, iar la Bistrița pe teren orizontal . . .

Am îndoieli dacă ceea ce susțin este just în întregime sau nu. Am ridicat această problemă pentru a arăta necesitatea cercetărilor și în acest domeniu. Ceea ce vreau însă să subliniez, este experiența primatului stilului național sau de epocă asupra celui al unui oraș.

Cînd discutăm despre monotonie și specific local al unui oraș, nu putem dezlipi această problemă de cea a specificului național și de dezideratul, cu caracter imperativ, de a forma și de a consolida un stil național al epocii noastre socialiste.

Altă problemă în legătură cu specificul orașului. Cunoaștem noi specificul de astăzi al orașelor? Cunoaștem noi cum își utilizează oamenii din diverse orașe timpul liber? Care sînt preocupările lor specifice, care sînt tradițiile orașului respectiv? În ce măsură acestea influențează proiectarea noastră urbanistică, dimensionarea dotărilor sau a altor lucrări de arhitectură?

Toate aceste probleme sînt de cercetat și de analizat, deoarece ele întregesc complexul problemelor legate de reconstrucția socialistă a localităților din mediul urban.

Avem nevoie pentru aceasta de sinteze ale activității noastre, ale experienței dobîndite — și nu numai a experienței noi, ci și a experienței vechi, a istoriei arhitecturii — pentru că nivelul la care am ajuns în acest domeniu nu este încă științific, nu am ajuns pînă la constatarea unei legități. Singura legitate pe care aș putea-o desprinde din lucrările de istoria arhitecturii, citite pînă acum, ar fi următoarea: tot ce s-a construit mai de mult și are o vechime de cel puțin 150 de ani — este valoros. Altă concluzie cu caracter legic, nu am desprins.

Este aceasta vreo înclinare în fața tradiției, față de tot ce este vechi? Sau oare tot ceea ce construim noi va fi peste 200 de ani considerat valoros? — Mă îndoiesc !

În ceea ce privește specificul arhitecturii vechi, nu am văzut analiza factorilor care acționează să fie scoasă în evidență într-un mod similar, așa cum putem astăzi desprinde dintr-o construcție, dintr-un ansamblu, ce anume se datorează unor imperative economice, ce anume se datorează unor cerințe de temă, ce anume se datorează aportului proiectantului respectiv. Nu am putut desprinde acest lucru cu privire la trecut. Ori, aceasta ar fi fost necesar pentru a putea vedea care anume elemente ale realizărilor trecute se pot păstra și ce — în condițiile noastre diferite — nu mai este de preluat, nici ca raționament, nici ca concluzie.

Toate aceste probleme de cercetat sînt deosebit de dificile; ele cer o muncă colectivă din partea arhitecților, inginerilor, sociologilor, economiștilor și a altora; reclamă un efort, dar efortul este necesar dacă vrem să progresăm în același ritm ca pînă în prezent.

Consider că sîntem în stare de asemenea efort, dînd lucrări științifice de aceeași calitate — comparate pe plan internațional — ca și realizările noastre din proiectare. . . ».

Arh. DAN BĂDIC

« Lucrez de cîțiva ani ca arhitect în Ministerul Comerțului Interior, timp în care am luat parte la o intensă activitate de proiectare, de realizare și de exploatare a spațiilor noastre comerciale.

În contextul economiei socialiste, M.C.I. administrează o cantitate foarte mare de valori materiale, cu scopul final de a crea o legătură științifică între producție

și consum, de a satisface integral toate cerințele vieții noastre moderne. (. . .)

Zeci și sute de proiecte sosesc din toată țara în M.C.I., sînt analizate în lumina celor mai noi și eficiente principii, fapt care ne permite să constatăm că multe din creațiile colegilor noștri reflectă de fapt nu o necunoaștere a problemelor specifice, ci o insuficiență aprofundare a caracterului funcțional, într-o relație intimă cu atributele estetice și social-educative.

. . . Magazinul este în prezent un punct obligat în viața noastră cotidiană, aproape tot atît de important ca locuința sau locașul de cultură.

Nu voi ține seama de un principiu al vechilor comerțanți, după care cel ce nu știe să surdă, să nu deschidă o prăvălie, dar voi susține cu toată tăria că sîntem obligați, noi care deținem secretele frumosului, să facem să surdă prin optimismul creației noastre omul preocupat și obosit de ritmul vieții cotidiene.

În urbanismul modern, construcția comercială punctează fericit plastica multor ansambluri arhitecturale, iar noaptea, pe marile artere, magazinul și reclama oferă o spectaculozitate mult prea puțin exploatată de arhitecți.

Față de evoluția rapidă a formelor de desfacere, este necesar să gîndim spațiile comerciale după principiul modern al elasticității, al universalității, opus vechiului principiu funcționalist, care prin definiție constă în organizarea strictă a spațiilor componente. (. . .)

Spațiile comerciale trebuie să poată răspunde oricărui probleme în viitor.

Din punct de vedere plastic, dacă industrializarea construcțiilor prezintă pericolul monotoniei în ansamblurile urbanistice, în cadrul construcțiilor comerciale acest aspect are un caracter dăunător, deosebit de acut, aspect pe care arhitecții trebuie să-l evite din toate puterile.

În acest sens trebuie să apelăm la tot potențialul nostru creator, să prelucrăm cu curaj toate resursele plastice moderne, contemporane, pentru a da fiecărui spațiu personalitatea sa proprie, a-i imprima propria noastră sensibilitate și a aduce la același numitor sensibilitatea colectivă în fața fumosului. (. . .)

Făcînd parte dintr-o generație relativ tînără, am fost martor al multor incertitudini exprimate în construcții pe care azi le privim cu bunăvoință, dar pe care nu le mai repetăm.

Cîte din ele reprezentau opinii dezbătute, confruntate cu necesitățile epocii pe care o parcurgem, ne-ar putea-o spune numai o analiză pe care nu mai avem timpul să o facem.

În întîlnirea cu oamenii de artă și de știință, pe care conducătorii noștri de partid și de stat au avut-o, există un mesaj ce ni se adresează direct și nouă. Acest mesaj ne cere îndrăzneală și spirit inovator, înlăturarea oricărui rigidități, îngustimi de vederi și lipsă de obiectivitate științifică, confruntarea deschisă a punctelor de vedere, a opiniei noastre de profesioniști. (. . .)

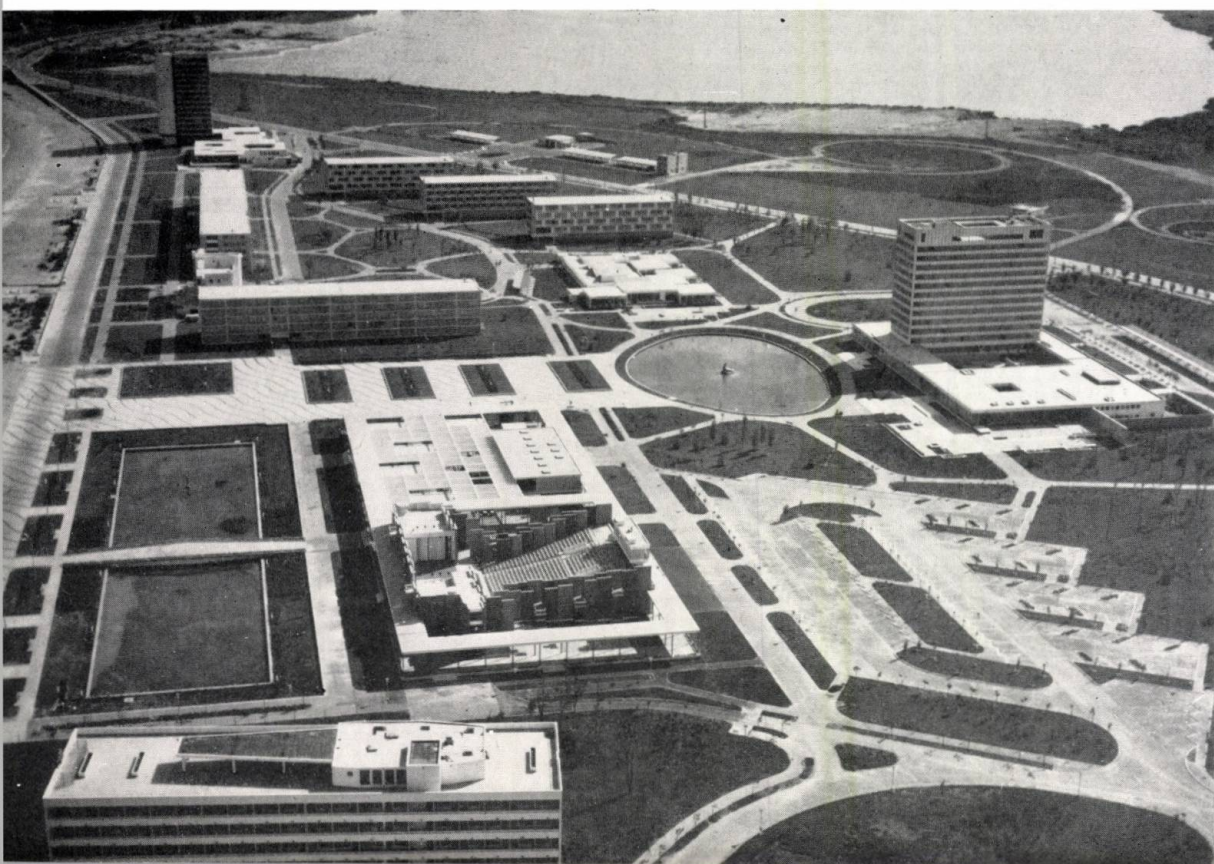
Uniunea arhitecților va trebui să creeze, pentru progresul profesiei noastre, ambianța teoretică și practică necesară acestui schimb creator de opinii, în spiritul unui democratism profesional pe care nu de mult eram pe punctul de a-l neglija».

Arh. ION BOCEANU

« . . . Problemele mari economice și de viață au impus un ritm vertiginos pentru realizarea construcțiilor industriale și sociale în țara noastră.

În problema locuințelor, din cauza indicilor tehnico-economici pentru consumul de materiale și pentru eficiența economică în general, directivele în proiectare ne obligă să construim parter + 4 etaje sau parter + 4 etaje combinate cu parter + 9 etaje, așa că, și la București, și pe Litoral, și la Breaza, și în orașele de munte, și la țară, aplicăm strict formula.

Mamaia — Vedere parțială spre sud

La aceasta se reduce aspectul modern contemporan, la care se adaugă învelitoarea obsedantă, terase, fie bune și rele, atât în Capitală cit și la țară, ca și la munte, unde condițiile de climă sînt dificile și diferite. (...)

În general, acesta este un element care ne conduce în rezolvarea marilor probleme și proiectanții sînt obligați să găsească pentru viitor și alte formule care să rupă cu acest sistem simplist.

Greutățile pe care le întîmpinăm în căutarea amplasamentului, în teritoriul localităților existente, obligă pe proiectanții noștri să propună soluții care nu rezolvă satisfăcător încadrarea volumelor și plasticii în cadrul general urbanistic.

În regiunea noastră avem cîteva exemple caracteristice. În orașul Cîmpina, prima etapă de construcție pentru apartamente a fost destul de satisfăcătoare. S-au construit blocuri de apartamente cu parter și 4 etaje, s-au prevăzut la toate acoperișuri cu învelitoare din țiglă, s-au utilizat materiale locale (socluri și parte din fațade placate cu piatră din regiune, fațade cu mozaicuri de calcar și alte elemente locale), care cit de cit dau un aspect destul de corespunzător localității. În etapa actuală, însă, pentru a respecta proporția de 6—7% la demolări, noi am găsit o singură soluție: parter + 9 etaje.

Ori, socotim că pentru un oraș cu o suprafață și o încadrare într-un climat și într-un peisaj deluros, această soluție nu este corespunzătoare. În consecință, cred că trebuie să găsim variante care să ne ducă pe un drum mai potrivit cu încadrarea în oraș a blocurilor de apartamente.

Nu sînt dușmanul blocurilor înalte. Dimpotrivă, sînt adeptul soluțiilor cu accentul pe înălțime, însă acolo unde socotim că este necesar pentru a da o importanță caracteristică cartierului pe care-l studiem.

La Zamora, care reprezintă pentru regiunea noastră cea mai bună poziție, orientată către lanțul munților în toată splendoarea lor, noi am prevăzut în schița de sistematizare niște bare nesfîrșite de parter + 4 etaje. Proiectul se află astăzi la C.S.C.A.S., la avizare, dar părerea mea personală este că soluția nu corespunde. Am făcut și un lucru bun: schița de sistematizare de la Podul Vadului, ... în care ne-am propus să proiectăm o lucrare care să se încadreze în climat și în aspectul sătesc al localității. (...)

La țară se construiesc școli tip București, în care predomină geamurile mari, care depășesc ca suprafață pe cea pe care o știam noi potrivită pentru luminarea interioarelor pentru fiecare edificiu în parte.

Ar trebui ca în loc de localuri moderne de consumație la sate, să se proiecteze hanuri cu aspecte corespunzătoare.

Un exemplu foarte neplăcut îl dau în regiunea noastră construcțiile care se fac pentru cramele din regiunea deluroasă. De pildă, crama de la Valea Călugărească este un exemplu de arhitectură care este departe de a spune ceea ce reprezintă, semănînd mai mult cu un laborator. ...

În concluzie, pentru a porni de la o idee corectă în proiectare, socot că este necesar să realizăm lucrări la scara ideală, adică să respectăm relația armonioasă dintre elementul om, cadrul natural, dimensiunile amplasamentului și volumul construcțiilor. (...).

Arh. NICOLAE PORUMBESCU

«... În incinta mănăstirii Moldovița am avut posibilitatea să formulez cîteva păreri oarecum sintetice privitoare la dezvoltarea gîndirii noastre în domeniul restaurării monumentelor istorice, dar aceasta pe un plan negativ.

Într-adevăr, am văzut cu oarecare nedumerire o restaurare în cadrul acestei mănăstiri: la un acoperiș de

șiță, pe toată lungimea și pe niște forme curbe, se aplicase o pazie de tablă. Vă spun, mirare și aproape conșter-nare față de mine: cum de nu am băgat de seamă că nu există țăran care să fi pus la șiță pazie. Am umblat două ore prin sat ca să văd dacă constatarea era adevărată și bineînțeles nu am găsit.

O altă constatare, tot la fața locului, era că o talpă de grindă a unui cerdac era acoperită și protejată de o scîndurică care să facă scurgerea apelor. Iarăși o neînțelegeră. Am căutat și am văzut că țărani nu fac așa. Și atunci mi-am dat seama că acoperișul de șiță era frumos pentru că nu avea pazie. Este tocmai extraordinara ușurință a acestui înveliș ca de ou, această protejare cu o coajă subtilă care acoperă forța puternică a trunchiului; și m-am întrebat dacă noi, în fondul gîndirii noastre, înțelegem sursa de unde provine adevărul frumos.

Nu este vorba aici să fac o înfirmare a capacităților profesionale ale arhitectului care a făcut acel lucru, dar îndoiiala mea este dacă în adevăr cunoaștem sursa adevărată a arhitecturii noastre, sursă care să ne ofere frumosul și o dată cu aceasta înțelegerea profundă a semnificației ei adevărate, să preluăm și să facem ceea ce trebuie în zilele noastre. Și de aici, o întrebare: pare adevărată afirmația că poziția noastră în limitele profesiunii este la această dată mai aproape de cadrul formulărilor constatare și că lărgirea gîndirii noastre profesionale se menține conformist pe marginea practicii și experienței noastre colective deja cîștigate? (...)

Climatul afirmațiilor profesionale este ancorat definitiv în superioara îndrumare dată nouă, sintetic exprimată: arhitectura noastră, cu amprentă proprie, specifică țării noastre socialiste, își poate găsi bogata inspirație din frumoasele tradiții ale poporului nostru.

Tot atît de sintetic este exprimată modalitatea posibilităților proprii de realizare prin nu întîmplătorendă îndrumare dată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, citînd din Leonardo da Vinci: să ne adaptăm nesecata dorință de înnoire din izvor mai degrabă, decît din ulcior. Puterea izvorului nostru creator vine din adîncuri, de acolo unde poporul nostru se topește în umanitate, el fiind sarea pămîntului. De acolo, de unde marii noștri creatori ne-au dezvăluit mîndria de a fi fii ai poporului nostru și, mai departe, mîndria de a fi ancoreți în realitatea vieții noastre sociale, ca arhitecți slujitori ai poporului nostru, mîndria de a fi arhitecți, de a da viață arhitecturii românești.

Am constatat cu mare bucurie că nu ne mai ferim de această expresie pentru că am întîlnit-o de foarte multe ori în raportul acestor conferințe. Pînă acum vorbeam ocolit și dacă vorbeam cu certitudine de arhitectura japoneză, de arhitectura italiană, de arhitectura engleză, sau de toate arhitecturile, aveam timiditate de a-i spune pe adevăratul nume arhitecturii noastre — arhitectura românească. (...)

Îmi amintesc de cuvintele lui George Călinescu privitoare la raportul dintre vechi și nou, arhaic și inovator:

«Nu arhaic, ci în concordanță cu suflul unui întreg popor — vorbea despre Creangă — urmîrindu-l de-a lungul întregii lui existențe și mergînd înapoi acolo unde un neam se topește în umanitate. Astfel ca, la un anume timp și într-un anume moment istoric, fenomenul noului să poată apărea ca trăsnetul care lovind un stejar bătrîn scoate la iveală un cazan de galbeni.»

Este dialectica lege a negării negației, condiția dezvoltării însăși a vieții.

Noul se naște în condițiile care anulează și neagă modalitatea de manifestare a vechiului, dar tradiția îi condiționează nemijlocit capacitatea existenței lui, motorul lui intim generator de noi dezvoltări. Fără această capacitate, modalitate de manifestare, noul nu reprezintă decît pașisa lui — curat mimetism artistic.

Tot disparat și aparent negat să ne raportăm la relația inovație-realitate. Cunoașterea realității este condiția esențială a modalității de manifestare a arhitecturii.

Din toate documentele citite în ultima vreme rezultă acest învățămînt principal pe care trebuie să-l avem noi arhitecții, de legare necondiționată de realitate și de cunoaștere a forțelor noastre creatoare pe această bază.

Sigur că noi nu vom putea construi o arhitectură a societății socialiste, fără să avem în evidență mereu dezvoltarea arhitecturii noastre pe planul ei avansat, pe planul unei industrializări, al unor modalități de utilizare a materialelor din ce în ce mai bune și a perfecționării care să satisfacă nevoile oamenilor. Dar aceasta nu trebuie să se manifeste ca o tînjire după pomul sau mărul din grădina vecinului.

... Pentru că vin de curînd din regiunea lui Petru Rareș, să ne amintim că în acea vreme de zbucium extraordinar prin care a trecut poporul nostru, au existat — în paralel cu progresele pe plan mondial ale culturii și ale arhitecturii, cum a fost în Apus iluminismul francez, în Italia culmile Renașterii din veacul al XV-lea — în acea zbuciumată epocă de 10—15 ani din timpul lui Petru Rareș, meșterii care, datorită condițiilor materiale: piatră din muntele de aproape, lemnul din brazii care le înconjurau lăcașurile, varul din apropiere, culoarea din esența rădăcinilor din pajistile lor, au reușit să facă un lucru cu care noi astăzi ne mîndrim. O confirmă și cei care vin și încep să ia cunoștință de această realitate a fenomenului arhitectural de la noi, din epoca lui Petru Rareș, și o studiază cel puțin pe plan egal cu cele corespunzătoare strălucite care au constituit marea dezvoltare a clasicismului francez.

Pe acești meșteri, dispunînd de mijloace puține materiale, cărora li se spune «naivi» astăzi, îi considerăm mari genii creatoare ale arhitecturii universale. Cu tesla lor, despre care astăzi sau ieri s-a spus să o aruncăm, ei au făcut ceea ce au făcut, fără să tînjească neapărat la mijloacele materiale ale arhitecților din Apus din secolul XV și începutul secolului XVI.

Aceasta nu înseamnă că analogia este identică în realitățile noastre, pentru că realitatea noastră arată o dezvoltare considerabilă a fondului nostru tehnico-material, bagajul nostru de posibilități se apropie din ce în ce mai vertiginos de bagajele celor mai înaintate țări din lume și în curînd vom avea posibilitatea unor expresii arhitecturale la nivelul material cel mai avansat. Aceasta nu exclude faptul că, în condițiile concrete în care sîntem puși noi să muncim, să nu facem față tuturor exigențelor, pe toate planurile, și industrializării maxime pe care o avem de făcut; dar în același timp, la Leșul Ursului sau în alt loc, unde trebuie ridicate o casuță și un magazin nu este firesc să aducem un aport de melacarturi și nu mai știu ce, ci să facem o arhitectură, chiar cu tesla, dar — dacă este posibil — să o facem cu geniu și cel puțin cu modestie și cu cunoașterea meseriei.

Am vorbit de mîndria arhitectului din ziua de astăzi și acest lucru este de necontestat: noi sîntem mîndri că sîntem arhitecți și că trăim în această contemporaneitate.

Dar să analizăm un pic felul cum se reflectă această mîndrie de a fi arhitect în practica noastră profesională și mai ales nu atît în profesia în sine, ci în poziția față de meserie și — să spunem cuvîntul care trebuie — față de locul unde trebuie să ne facem meseria.

... Jumătate din marile investiții pe care le avem de realizat sînt grupate în puternicul centru al Bucureștiului, iar cealaltă jumătate este repartizată în celelalte regiuni ale țării. Raportat la necesitatea de a acoperi aceste mari investiții, cred că nu este exagerat dacă afirm că în foarte multe din cazuri arhitecții răspund cu conservatorism, cu comoditate, cu o complacere în anonim, cu o revoltă împotriva acestui anonim pe care de bună voie l-au acceptat, cu o revoltă împotriva unei subordonări față de o ierarhie prea amplă dintr-un institut central de proiectări, care le subminează și le nivelează posibilitățile de manifestare și, în sfîrșit, cu prea puțină grijă față de existența noastră profesională.

Invitația noastră ar fi ca exact așa cum un agronom este legat de pămîntul unde trebuie să-și ducă activitatea, la fel și un arhitect să fie legat de locul unde se constru-

iește, unde este nevoie să se construiască și unde prezența lui își justifică existența în acest fel.

De aceea, cred că acel bilanț din care rezultă că investițiile din regiuni sînt mai mari decît jumătate din total, iar procentul de oameni care muncesc la realizarea lor este sub 25% din potențialul nostru de creație, trebuie să ne dea de gîndit. Trebuie să analizăm dacă nu este aci, în acest mic bilanț, o lipsă foarte pronunțată în educația noastră, în sensul de a răspunde exact ca slujitori ai poporului din care facem parte.

Să îmi permiteți acum să vorbesc și despre cîteva lucruri concrete, privitoare la problemele regiunii Suceava. Această regiune a avut norocul să aibă cîteva oameni în cadrul ei, oameni de nădejde pentru dezvoltarea arhitecturii din această regiune; și nu întîmplător este faptul că un copil din creerii munților, care în timpul războiului, împreună cu alți copii, a salvat vitele satului adăpostindu-le în munți, a ajuns arhitect și a rămas acolo pentru a-și dăruia eforturile, cu scopul ca regiunea Suceava să fie ridicată la nivelul celorlalte regiuni în problemele de arhitectură. Acest lucru nu este întîmplător și mai sînt exemple în care oamenii din această regiune au dat dovadă de abnegație față de problemele lor.

Problema noastră, a arhitecților, nu trebuie să se limiteze numai la această constatare a omului legat de loc. Noi facem parte dintr-o generație sau mai bine zis din două-trei generații, care muncim pentru realizarea pe toată suprafața țării a programului nostru de construcții socialiste. În aceste condiții trebuie să ne înscriem și să participăm la îndeplinirea acestui program prin prezența noastră acolo unde este necesară.

Nu știu dacă este sau nu admisibil ca un tînăr, după 2 ani de facultate, să facă o piață centrală a orașului Suceava, și să n-o facă rău, s-o facă bine, evident ajutat, cu sprijinul forurilor de avizare, cu sprijinul oamenilor care au de îndrumat dezvoltarea noastră arhitecturală, — și în același timp, în București (să spunem adevărului pe nume), oamenii să se lupte pentru lucrări, să se lupte pentru titlurile de autori...

Regiunea Suceava are nevoie de oameni și prezența mea la tribună este de fapt o invitație pentru tovarășii noștri de lucru să participe în mod efectiv, nu numai în regiunea Suceava, ci oriunde trebuie. Să ne ducem să muncim și să ne facem datoria oriunde sîntem chemați.

Investițiile din această regiune ating 250 milioane, chiar 300 milioane dacă mai angrenăm și alte lucrări; prin urmare, un volum foarte mare de lucrări care trebuie acoperit...

Regiunea Suceava, Bucovina noastră, reprezintă în fond în istoria noastră cam ceea ce a reprezentat în Italia Quattrocento-ului orașului Florența. În această regiune s-au născut marii noștri creatori, care au dezvoltat și care au cimentat cultura noastră, de care beneficiem acum. Limba pe care o vorbim și o folosim în creațiile noastre literare și artistice o datorăm lui Eminescu; dezvoltarea muzicii noastre o datorăm în mare parte lui Enescu și sînt încă alte multe nume ilustre, celebre, care au pornit din această regiune. Regiunea Suceava a fost deci într-o anumită perioadă Florența culturii noastre.

În cadrul vieții noi de astăzi, ea nu este o colonie, cum pare de foarte multe ori că rezultă din întrebările care se pun: te duci la Suceava? — ca și cum ai pleca într-o colonie. Nu, regiunea Suceava nu este o colonie, ci o regiune din cele 16 regiuni ale patriei noastre, unde se muncește și se construiește pe plan egal, cu același interes și cu foarte multe posibilități de dezvoltare.

De aceea îmi permit încă o dată să vă invit să veniți și în excursii, fiind siguri că vă vom primi cu mult drag pe toți aceia care veți veni să vedeți monumentele istorice ale Bucovinei.

Și dacă printre dvs. se vor găsi și oameni care să vrea să rămînă și să muncească în această regiune, ei vor fi primiți cu brațele deschise și cu multă dragoste de către inimoșii locuitorii ai Bucovinei.»

Arh. PAUL BORTNOVSCHI

«...Îmi permit să reiau cîteva motive din referat, relative la problemele interiorului, care n-au fost atacate în discuțiile de pînă acum și care găsesc că trăiesc același fenomen de mutații, de transformări, dacă nu tot atît de uluitoare ca arhitectura, dar foarte substanțiale și angrenînd importante energii. (...)

...În interiorul, mai bine zis cu termenul de univers plastic de completare a arhitecturii, își trăiește această transformare, atît sub imperiul evoluției arhitecturii, evoluție a cauzelor care au determinat arhitectura, cît și în urma evoluției unor parametri ai sensibilității, a evoluției plasticii în general și a celorlalte compartimente ale acesteia.

S-a discutat destul de mult asupra raportului dintre arhitectura și arta monumentală, dar s-a discutat puțin despre raportul dintre arhitectura și artele anexe, artele aplicate, artele decorative, care sînt menite a avea o circulație mult mai mare decît arta monumentală legată de arhitectură. De aceea, consider că Uniunea trebuie să acționeze ca un motor pentru rezolvarea cît mai substanțială a acestei probleme rămase în urmă.

Știm că s-au întreprins acțiuni pe linie de C.S.C.A.S. de a se controla producția industrială, producția de mobilier și de accesorii necesare locuințelor în viața cotidiană. Dar consider că Uniunea trebuie să acționeze în mod ferm în acest domeniu, domeniu lăsat descoperit și căruia, oricît de entuziaști am fi ca arhitecți în a-l acoperi, nu-i vom putea satisface necesitățile. În primul rînd, pentru că el este un compartiment suficient de specializat și, în al doilea rînd, pentru că necesitatea de invenții din acest domeniu implică o concentrare de energie care ar fi sustrasă arhitecturii.

Părerea mea este că învățămîntul artelor decorative din cadrul Institutului de arte plastice ar trebui, parțial, la propunerea Uniunii arhitecților, să-și deplaseze centrul de greutate, angajînd mai mult ramurile culturale ale artelor monumentale și axîndu-le, așa cum pare evident necesar, pe arta industrială — cum ar trebui să fie privită arta decorativă — ceea ce ar oferi arhitecților specialiști posibilități care să poată prelungi intențiile lor în obiectivele necesare în viață.

În felul acesta s-ar putea ajunge ca obiectul așa-zis decorativ, obiectul funcțional-decorativ, să devină din obiect de civilizație un obiect de cultură.

Cred că contribuția pe care acest compartiment de creație ar putea-o aduce la acea personalizare urmărită în arhitectura noastră — personalizare națională și personalizare pe plan orășenesc sau individual — ar descurca întrucîtva sarcinile de această natură ale arhitectului.

Această preocupare a arhitectului (de localizare, de intimidare, de creare a unui caracter intim zonelor de arhitectură interioară, de găsire a unor particularizări ale tipologiei de locuințe, de oferire a unei varietăți cît mai mari și cît mai elastice pentru a fi particularizate), fiind împlinită, el va putea fi în măsură de a da un cadru pe care noi îl așteptăm a fi obținut prin arhitectura interioară.»

Conf. ing. ALEXANDRU CIȘMIGIU

«Încep prin a mulțumi pentru prilejul oferit de a participa la Conferința pe țară a Uniunii arhitecților din R.P.R. Profit de ocazia aceasta pentru a exprima și un gînd mai vechi de mulțumire pentru cînsa de a fi unul din inginerii din țara noastră primiți în Uniunea arhitecților.

Mă voi referi foarte pe scurt la o temă care consider că ar putea forma într-un viitor apropiat obiectul unei discuții mai aprofundate. Este vorba de lărgirea posibilităților de creație arhitectural-inginerească, ca urmare a

progreselor realizate de teoria structurilor de rezistență. Aceste progrese sînt intim legate de progresul general din fizică și tehnică.

Mă voi opri în primul rînd la progresul realizat în cunoașterea și caracterizarea mai bună a mediului mecanic, adică a ansamblului de forțe și acțiuni exterioare care pot interveni în viața construcției.

Ideea de bază ar fi următoarea: orice acțiune considerată în afara construcției are un caracter natural-implacabil. Dacă însă se ia la un loc mediul și construcția, atunci valoarea acțiunii asupra construcției va depinde neapărat și de proprietățile statice și dinamice ale acesteia.

O analiză mai aprofundată arată că oricît de complexă ar fi acțiunea exterioară, ea poate fi caracterizată calitativ și cantitativ prin două clase de parametri care în final pot fi separați și anume:

- clasa parametrilor asupra cărora nu se poate acționa în nici un fel (viteza vîntului, forța vie a valurilor, energia seismelor) — parametri naturali implacabili;

- clasa parametrilor de concepție, asupra cărora se poate acționa direct pentru a micșora valoarea acțiunii exterioare. De exemplu, forma volumului construit, în cazul acțiunii vîntului sau a valurilor, rigiditatea sau flexibilitatea de ansamblu a structurii de rezistență, în cazul acțiunii vîntului, a seismelor, contracției și temperaturii, ductibilitatea materialelor și a structurii pe ansamblu, în cazul unor acțiuni dinamice din categoria șocului sau a unor suprasolicități dinamice neprevăzute de puternice.

Este aici un domeniu foarte vast care, mînuit abil, în comun, poate conduce la rezolvări deosebit de raționale.

Un alt aspect asupra căruia vreau să mă opresc este legat de progresul realizat în cunoașterea proprietăților fizico-mecanice ale materiei reale din care se realizează orice operă de construcții cu dimensiuni, forme și proporții.

A obține rezistența unei structuri este desigur o treabă inginerască. A obține însă durabilitatea indefinită a unei construcții pe ansamblu este o problemă care intră în preocuparea mai multor specialități în comun.

Volumul de material introdus în operă pentru partea nestructurală, estetică, funcțională poate depăși de cîteva ori volumul structurii de rezistență propriu-zise. De aceea, asigurarea permanenței în timp, în coexistența elementelor din diferite materiale cu proprietăți diferite, necesită o profundă cunoaștere a acestor proprietăți. Mă refer la completarea cunoașterii clasice macro-fizice cu o cunoaștere micro-fizică care ține seama de structura discret, atomică, a materiei.

Aici este un alt domeniu comun care practic trebuie să înceapă de la conformarea fundațiilor, adică în zona de legare a construcției de mediul înconjurător, și să se termine la ultimul detaliu de finisaj.

În sfîrșit, mă voi referi la progresul realizat în metodele de analiză a structurilor cu ajutorul mașinilor electronice-numerice și analoage.

Este vorba de căutarea soluțiilor celor mai bune, de verificare a concepției pe viu pentru fiecare tip de solicitare în parte. Rezultatele obținute pînă în prezent pentru solicitări dinamice deosebit de complexe au scos în evidență aspecte care nu puteau fi intuite direct și au condus la definirea unor noi tipuri de structuri. Această operație de optimizare a soluțiilor structurale este un alt domeniu de căutări comune, cu mari perspective în viitor.

Am subliniat trei tendințe care mi s-au părut mai importante.

În prezent este greu de stabilit o anume graniță unde se oprește o gîndire și începe alta: există un domeniu comun în care tendințele de întrepătrundere ar trebui duse cît mai departe, cel puțin în acest stadiu inițial cînd abia se conturează perspectivele viitoare.

Prezentarea uneori simplistă care reduce domeniul căutărilor comune la un acord cît mai fericit între distribuția materialului în secțiune și pe ansamblu cu diagramele de eforturi deduse după legile și criteriile mecanicii structurilor clasice nu poate fi considerată în prezent

suficientă; în mod obiectiv posibilitățile actuale sînt mult mai mari, într-un domeniu în care cultura estetică se completează cu cea tehnică pe baze științifice ».

Arh. DOREL DEFOUR

« Prin activitatea mea profesională vin deseori în contact cu lucrători din agricultură sau din industria de construcții locală. Vă mărturisesc că mi se pun numeroase întrebări și foarte interesante și la unele răspund foarte greu; consider că trebuie să ne pregătim să răspundem la aceste întrebări, pentru că în momentul cînd se va termina de construit milionul de locuințe sîtești ce urmează să se realizeze în anii viitori, în mediul rural, să nu fim în situația să ni se ceară părerea sau să nu putem răspunde cerințelor locatarilor acestor locuințe.

Propun să ne preocupăm puțin și de gruparea acestor locuințe, nu merg pînă la a spune sistematizarea lor. De folosirea în mai bună măsură a resurselor locale, de introducerea unor materiale noi în cadrul acestor construcții, cu un cuvînt de îmbunătățirea soluțiilor de arhitectură și în special de păstrarea tezaurului, comorilor de artă națională, depinde buna realizare a acestor locuințe.

Lucrînd de 20 de ani în producția construcțiilor agricole, sînt în contact cu eforturile extraordinare care se fac de către lucrătorii din sectorul agricol, sub conducerea de partid și de stat, pentru darea în folosință a noi terenuri pentru producția agricolă, pentru valorificarea în mai mare măsură a terenurilor nefertile; pînă în prezent s-au dat în producție, pe pante mari și erodate, cca. 50 de mii de hectare ...

În lunca inundabilă a Dunării se vor da în viitor în producție peste 400 000 ha ... (...)

Eu consider că mai avem rezerve, că putem să facem astfel încît aceste eforturi imense pentru redarea în circuit, să nu se irosească, contribuind prin proiectele și studiile noastre la economisirea suprafețelor folosite pentru construcții și instalații.

Inginerii agronomi au speranța că noi arhitecții putem studia problemele de așa natură, încît să nu facem risipă de teren agricol ... (...)

În această etapă minunată pe care o trăim, cînd întreaga țară este un vast șantier, apare problema coordonării eforturilor pe sectoare de proiectare specifică, problema sistematizării teritoriale, a organizării și amenajării teritoriilor pe spații mari și, îndrăznesc să spun, chiar sistematizarea zonelor industriale și pre-urășenești, în sensul de a avea niște zone mai bine organizate, mai roditoare și, dacă se poate, nu pe cele mai fertile terenuri agricole. (...) ».

Arh. MIRCEA DIMA

« ... Aș dori să-mi îngăduiți să afirm, înainte de a mă atasa de problemele ridicate în raport, despre activitatea Uniunii arhitecților, legată intim cu activitatea mea profesională, să mărturisesc deci că nici n-aș fi putut să înțeleg altfel evoluția mea profesională și activitatea mea profesională fără sprijimul organizat al Uniunii, fără exemplul colegilor mei care, prin activitatea lor de zi cu zi, prin rezultatele muncii lor, m-au învățat, mă învață și mă vor învăța încă în continuare. (...)

Eu înțeleg că specificul timpurilor noastre se poate exprima foarte bine printr-o înaltă tehnicitate în toate domeniile. Acest lucru este valabil și pentru profesiunea noastră care a fost, este și trebuie să fie o știință bazată pe o tehnică desăvîrșită, la fel cu celelalte profesii

ale epocii noastre, așa cum diferite epoci au avut performanțele lor, la nivelul epocii respective.

Din cele prezentate în raport se vedește importanta sarcină ce ne revine, sarcina continuă de a ridica nivelul nostru tehnic și profesional, capabil să asigure ridicarea nivelului ideologic. Sînt convins că nu se poate obține realizarea Directivelor Congresului al IV-lea al P.M.R., fără o stăpînire a științei și a tehnicii profesiei noastre.

În acest moment ni se indică trecerea la o nouă etapă calitativă. Aș vrea să atrag atenția însă că, așa cum foarte bine arăta tovarășul prof. H. Maicu, există în dezvoltarea aceasta tehnică o capacitate deosebită de a înțelege formele profesiei noastre, mai mult poate prin documentația scrisă decît prin cea desenată, care uneori poate să fie un limbaj eliptic, rezumat la cadrele specialiștilor din acest domeniu.

Fără îndoială că nu este posibil, fără această documentație scrisă, capabilă să furnizeze un limbaj comun de înțelegere pentru toți cei cărora le revin astăzi produsele muncii noastre; cu toate că au fost relevate aici unele insuficiente condiții de lucru, nimeni nu va putea nega viteza de dezvoltare, impetuoasa dezvoltare a nevoilor societății noastre și deci nu va refuza posibilitatea de a acționa cu maximum de eficiență în contextul acestui modul. Din punct de vedere al unor simple statistici, aceste aspecte ar putea să fie prezentate negativ, aș putea spune numai că, dacă într-un institut de proiectare la cinci zile se predă un proiect, iar activitatea de proiectare pură, să spunem, se rezumă la 10—15% din totalul de timp disponibil, acest lucru de fapt nu reprezintă decît impetuoșitatea epocii noastre, impetuoșitatea pe care trebuie să o susținem printr-o tehnicitate sporită, printr-o cuprindere a tuturor proceselor care au loc în realizarea procesului final de arhitectură.

Așa cum Uniunea arhitecților a reușit în decursul acestei perioade de 13 ani, în etapele respective, — desigur, cu unele deficiențe inerente creșterii, inerente vieții, și este ușor după trecerea timpului să constăți deficiențele, — să ne adune pe toți sub acoperișul unor principii care au ca rezultat aprecierile de astăzi (de altfel cum a fost arătat aici), sînt convins că și în viitor ea va fi în măsură, prin activitatea noastră, să ducă mai departe acest efort de organizare, de atragere spre realizarea scopurilor centrale afirmate aici, spre realizarea unei arhitecturi demne de epoca noastră, care să reprezinte o continuitate cu alte epoci demne din istoria noastră.

Consider că în asemenea împrejurări, amănuntele poate că rețin prea mult atenția. Mi-ași îngădui să închei cele câteva cuvinte cu mărturisirea atașamentului meu față de Uniunea noastră, al stimei mele pentru colegii mei, cu promisiunea de a încerca să fac tot ceea ce pot acolo unde muncesc eu, spre a contribui la propășirea arhitecturii românești. »

Conf. ing. OLIVIU RUSU

«În numele Consiliului național al inginerilor și tehnicienilor, adresez un calduros salut colegial Conferinței pe țară a arhitecților din R.P.R., chemată să dezbata sarcinile de mare răspundere ce revin arhitecților în realizarea importantelor construcții ale socialismului în patria noastră.

Darea de seamă prezentată de prof. arh. Pompiliu Macovei, președintele Uniunii arhitecților, a redat amplul tablou al realizărilor obținute în domeniul construcțiilor în țara noastră; pe drept cuvînt s-a arătat că ele au schimbat fața țării, au făcut să apară orașe noi pe hartă, au contribuit esențial la dezvoltarea și înfrumusețarea orașelor, prin monumentele timpului nostru, marile combinate industriale, vastele ansam-

bluri de locuințe și importante construcții social-culturale.

Urmînd consecvent Directivele, indicațiile și îndrumările conducerii partidului, mobilizîndu-și toate resursele creatoare, arhitecții și constructorii au contribuit la dezvoltarea armonioasă a localităților, la realizarea de construcții cu o bună funcționalitate, la asigurarea confortului pentru cei ce le folosesc, realizînd clădiri și ansambluri cu înalte calități estetice.

Ne bucurăm cu toții de realizările în domeniul construcțiilor, de mîndria cu care sînt privite de întregul nostru popor, de admirația exprimată de numeroși specialiști din străinătate. În construcțiile realizate este reflectată preocuparea permanentă a arhitecților și constructorilor de a folosi cît mai judicios mijloacele materiale puse la dispoziția lor de societatea noastră în vederea realizării investițiilor, preocuparea lor pentru utilizarea și dezvoltarea unei tehnici constructive cît mai moderne.

Este adevărat că tehnica modernă a impus unele servituți creației de arhitectură; ele sînt însă din plin compensate de noile posibilități de exprimare pe care tot ea le-a creat. Dovadă sînt ansamblurile realizate în țara noastră prin metodele tehnice moderne, care au permis ca prin volume, forme și raporturile dintre ele să se obțină importante valori estetice.

Multe din problemele dezbătute la Conferința arhitecților preocupă și pe inginerii și tehnicienii din construcții, pe toate cadrele tehnice care, însușite de mărețele sarcini trasate de partid de a introduce tehnica nouă în toate ramurile de activitate și de a realiza produse comparabile cu cele mai bune de pe piața mondială, desfășoară o amplă activitate pentru promovarea tehnicii celei mai noi în producție, pentru folosirea cu maximă eficiență a mijloacelor tehnice moderne cu care sînt dotate întreprinderile noastre.

Consiliul național al inginerilor și tehnicienilor își desfășoară activitatea în vederea mobilizării cadrelor tehnice la cunoașterea și aplicarea celor mai noi realizări ale științei și tehnicii obținute în cercetare și în practică, la stimularea activității lor în vederea rezolvării pe baza tehnicii moderne a problemelor ridicate de producție, la atragerea tuturor forțelor competente pentru a dezbate amplu soluțiile tehnice obținute în institute și întreprinderi, în vederea aplicării lor în practică.

Așa cum s-a arătat în conferința dvs., munca arhitecților trebuie să dea posibilități ample de desfășurare a noilor mijloace tehnice de execuție și montaj.

Aceasta presupune o strînsă colaborare între arhitecți și ingineri și ceilalți specialiști din domeniul construcțiilor.

Construcțiile mărețe înfăptuite în anii puterii populare sînt o dovadă că în munca ce se depune, s-a realizat o amplă și profundă colaborare între arhitecții și inginerii de toate specialitățile, o înțelegere colegială a cerințelor specifice fiecărei profesii. Aceasta se datorează faptului că inginerii și arhitecții sînt animați de aceeași dorință, lucrează cu același entuziasm pentru a-și aduce contribuția, alături de toți oamenii muncii, la dezvoltarea patriei noastre pe calea victorioasă a socialismului; în strînsă colaborare, arhitecții și inginerii se străduiesc să realizeze din fondurile alocate de stat un număr cît mai mare de obiective industriale și social-culturale, să obțină intrarea cît mai devreme în funcțiune a investițiilor, să realizeze construcții la un înalt nivel calitativ.

Ca o expresie a acestor preocupări comune, nu omit să arăt și faptul că în multe instituții, în care nu sînt organizate cercuri ale Uniunii arhitecților, numeroși arhitecți participă cu interes la activitatea organizată în cadrul sindicatelor de comisiile inginerilor și tehnicienilor.

În încheiere, permiteți-mi dragi tovarăși și colegi, să adresez, în numele Consiliului național al inginerilor și tehnicienilor, urări de cel mai deplin succes în lucrările Conferinței pe țară a arhitecților ».

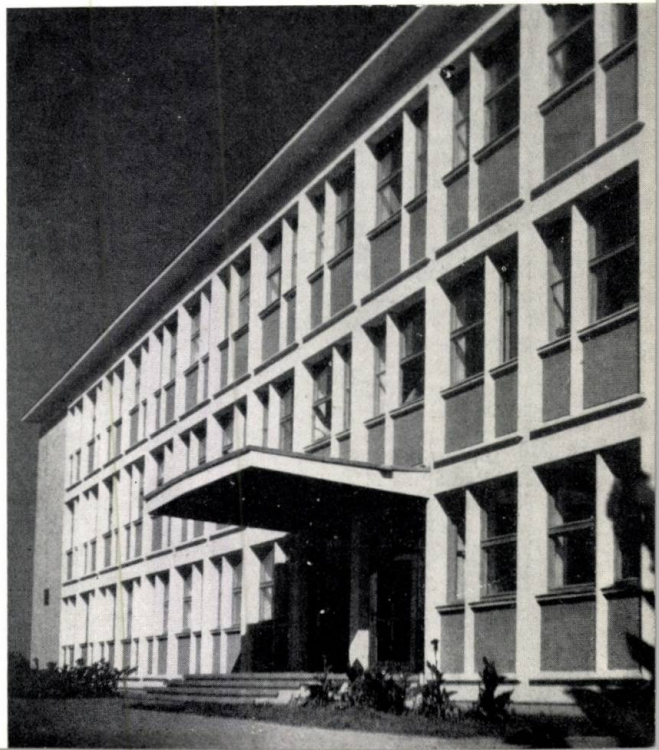

Cămin din complexul Institutului pedagogic din Craiova

Ansamblul căminelor studențești de la Grozăvești

Școală medie cu 24 clase în București

«Particip la această Conferință, cu emoție, interes și mândrie de cetățean și arhitect.

Apreciez și îmi însușesc pe deplin raportul comitetului Uniunii noastre, prezentat de tovarășul președinte, arh. Macovei.

Acest raport constituie un bilanț bogat al realizărilor, al gândirii și practicii arhitecturale, o dovadă a maturității și spiritului de răspundere al arhitecților, o sinteză a tezelor arhitecturii românești contemporane, capabile să aducă o bogată contribuție la dezvoltarea arhitecturii mondiale.

Pe lângă acest caracter de bilanț, consider că darea de seamă mai constituie și un larg program pentru etapa ce urmează, atât pentru Uniunea arhitecților, cât și — bineînțeles — pentru activitatea noului comitet ce va fi ales.

Cu toate realizările arhitecturii românești, care oglindesc incontestabil succesele și victoriile orînduirii noastre, ale poporului nostru, obținute sub conducerea partidului, cred totuși că raportul a trecut prea repede peste această perioadă de 13 ani de la prima noastră Conferință pe țară, răstimp în care s-au petrecut evenimente importante pe plan arhitectural, pe care unii — îndeosebi cei tineri — poate că nici nu le-au trăit.

Trebuie să ne amintim, evocînd nivelul dezvoltării noastre profesionale de acum 13 ani, de primele două formații restrînse de proiectare de arhitectură industrială și civilă, de care dispuneam, în comparație cu situația de astăzi materializată prin activitatea numeroaselor institute specializate în ambele domenii de arhitectură și răspindite în toate regiunile țării.

Dacă la prima noastră Conferință, noi nu prea dispuneam de o platformă sigură de orientare profesională, astăzi trebuie să subliniem numeroasele poziții teoretice, bazate pe generalizarea unei bogate practici, a numeroase norme, indici, directive și principii de proiectare ce au fost elaborate în comun și care constituie un îndreptar științific pentru arhitectura noastră contemporană.

Dacă la începutul activității Uniunii noastre, domenii precum sistematizarea teritorială și urbanismul constituiau preocuparea doar a unui redus colectiv de arhitecți din vechiul institut I.P.C., astăzi — după numeroase ciocniri de opinii și ciștișări de poziții teoretice, subliniate și în raport — am realizat generalizarea concepției urbanistice și am trecut la abordarea oricărei probleme de arhitectură pe treaptă urbanistică.

Și, în sfîrșit, trebuie să subliniez că, dacă pe acea vreme problemele de expresie arhitecturală se refereau aproape exclusiv la aspecte de fațadă, pasișind fără convingere unele forme ale trecutului, astăzi — cu toată greutatea și urmărind indicațiile ferme ale conducerii de partid și de stat — ne străduim să stabilim o fundamentare aptă de a crea o expresivitate proprie a arhitecturii noastre, specifice societății noastre, țării noastre și locului, o expresie arhitecturală care să se împletească organic și indivizibil cu toate celelalte laturi componente ale fenomenului arhitectural. (...)

Îmi veți permite să subliniez unele aspecte din raport pe care le apreciez în mod deosebit și pe care le consider că ar trebui să constituie o preocupare centrală a Uniunii noastre în etapa ce urmează.

În primul rînd a reieșit, ca o concluzie teoretică, că elementele componente ale arhitecturii constituie un tot indivizibil. În acest sens, indicațiile date succesiv de conducerea de partid, privind confortul, economia, tehnica nouă, expresivitatea adecvată, nu au constituit tematica unor acțiuni izolate sau a unor campanii, ci capitole ale unei sarcini unitare și continue, considerată în integritatea ei dialectică, ceea ce implică o tot mai susținută abordare complexă și multilaterală a problemelor de arhitectură. (...)

A doua problemă pe care vreau s-o subliniez este legată de domeniul de care mă ocup și anume considerarea urbanismului ca una dintre treptele cele mai complexe

ale arhitecturii. Aici, nu numai că doresc să subliniez — de altfel cum s-a făcut și în raport — necesitatea de a adînci și promova sub toate aspectele această concepție și acest mod de gîndire specific arhitecturii socialiste, dar totodată să subliniez și importanța de a descifra și a scoate la iveală legitățile proprii ale acestui fenomen, ale acestui proces, ceea ce implică și generează tematici, metodologii, rezolvări, și criterii proprii, specifice acestui domeniu de activitate arhitecturală.

Fără să subapreciez cîtuși de puțin posibilitățile arhitecturii cu caracter de obiect unicat, saltul calitativ care ne este cerut să-l realizăm astăzi poate fi realizat numai abordînd toate problemele referitoare la confort, la economie, la tehnica construcției și expresivitate, la nivelul marelui cadru construit al colectivității, la nivelul ansamblului arhitectural și al sistematizării teritoriale.

A treia problemă pe care aș sublinia-o, ar consta în aceea că pentru a putea desfășura cît mai larg activitatea noastră arhitecturală, este important să trecem în mod susținut la abordarea problemelor teoretice, la fundamentarea științifică a activității noastre practice; în acest scop trebuie să căutăm forme adecvate pentru închegarea unor organizații de studiu și de cercetare, profilate și înzestrate de așa manieră încît să stabilească baza teoretică în domeniul nostru de activitate. (...)

Totodată, Uniunea ar trebui să încurajeze tot mai mult discuțiile de creație, de critică arhitecturală, literatura de specialitate, ciclurile de informație teoretică și practică de specializare și de calificare, precum și o participare cît mai activă a arhitecților cu articole vii și deschizătoare de orizonturi noi la publicațiile periodice, atît cele interne, cît și cele străine.

A patra recomandare pe care aș face-o viitorului comitet, se referă la faptul că arhitectura — prin natura ei obiectivă — nu privește cîtuși de puțin doar pe arhitecți. Prin natura muncii noastre în colective mari și multispecializate și prin interesul crescînd pe care îl manifestă opinia publică, beneficiarul lucrărilor noastre, trebuie găsite formele adecvate pentru a lămuri, a pregăti, a antrena pe toți colaboratorii și auxiliarii noștri, toate organizațiile de creație și organele de stat ce răspund de edificarea cadrului construit și, în sfîrșit, opinia publică, prin acțiuni largi, fie pe plan central, fie pe plan local, în filiale sau cercuri, prin plenary și cicluri de conferințe, prin presă sau radio, căutînd căile optime pentru a lărgi contribuțiile, critica constructivă, discuțiile, pentru a primi un sprijin tot mai substanțial din partea tuturor acelor care răspund sau se interesează de problemele de arhitectură. (...)

Progresul arhitecturii românești, progresul implicat al Uniunii arhitecților, reclamă activizarea întregii mase a membrilor Uniunii și nu numai a colectivului de conducere ce va fi ales. Aplicarea în practică a tezelor enunțate în raport, condițiile deosebite create de regimul nostru de democrație populară, îndrumarea continuă acordată

de partid, constituie premise puternice și certe pentru promovarea arhitecturii pe culmi tot mai înalte, pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor de răspundere ce ne-au fost încredințate și prin a căror îndeplinire vom putea aduce o contribuție importantă în atingerea obiectivelor cuprinse în Directivele celui de-al IV-lea Congres al partidului ».

Arh. ALEXANDRU COSTINESCU

«... Paralel cu preocuparea de a realiza construcții care să satisfacă cerințele proceselor moderne de fabricație, economice și în același timp frumoase, arhitecții și inginerii din Institutul de proiectări al industriei alimentare, au dat o atenție deosebită și permanentă introducerii metodelor moderne noi de realizare a construcțiilor. Astfel, metoda cofrajelor glisante cu prese interconsult a fost aplicată, pentru prima oară la noi în țară, la silozurile de zahăr de la fabricile Luduș și Bucecea, fiind apoi extinsă la construcțiile de pe Litoral. La noua fabrică de pîine « București », învelitoarea este realizată dintr-o pînză cutată din beton precomprimat de 24,00 m deschidere; acoperișul secției de germinare și imbuteliere de la noua fabrică de bere din Bacău este realizat cu elemente curbe prefabricate, precomprimare, de tipul paraboloid hiperbolic avînd dimensiunea de 15/3 m, iar cisternele de beton armat la noile centre de vinificare sînt realizate de asemenea prin metoda cofrajelor glisante. (...)

Legat de activitatea Uniunii noastre aș vrea să ridic cîteva probleme pe care le consider importante în munca noastră.

În primul rînd, problema timpului de proiectare. Normele de timp existente în proiectare sînt în contradicție cu aspectul de concepție al proiectării. În vreme ce timpul de proiectare pentru tehnologie se raportează la numărul de pagini de memoriu, cel pentru rezistență la numărul elementelor calculate și desenate, timpul de proiectare pentru arhitectură se stabilește în funcție de volumul construit al construcției de proiectat: m³, pentru ori ce fel de construcție, și minute de gîndire. Măcar din respect pentru gîndirea arhitectului, cred că trebuie schimbată cel puțin unitatea de măsură.

Pe lângă aceasta, de la începutul anului în curs, normele au fost reduse cu 10%. Trebuie să ne gîndim mai repede decît pînă acum și totodată mai bine. Și dacă ținem seama că această reducere a urmat alteia anterioare, ajungem la concluzia că în scurtă vreme s-ar putea să facem proiecte fără să ne gîndim la ele.

- 1 — Cămine studențești la Iași
2 — Cămină din cadrul complexului social-studențesc de la Cluj
3 — Complexul social-studențesc din Cluj

Poate că și diferența de unități de măsură a muncii noastre — la arhitecți pe m^3 , iar la artiștii plastici pe cm^2 — este un motiv pentru care pînă în prezent colaborarea dintre arhitecți și artiștii plastici nu este perfectă.

Chiar dacă scurtarea timpului de proiectare este posibilă în cazul proiectanților mai experimentați, în institutele de proiectări industriale unde arhitecților tineri, fără experiență, li se încredințează lucrări importante, lucrul acesta ar putea avea urmări nefavorabile.

Dacă ne mai gîndim că în timpul de proiectare mai intră lansarea proiectului, normarea și postnormarea lui, editarea și întocmirea fișelor de indici, vă dați seama că timpul efectiv de proiectare este și mai redus.

De aceea, socotesc că trebuie analizată cu deosebită atenție această problemă, care constituie o frînă în îmbunătățirea muncii noastre.

În al doilea rînd, controlul realizării proiectelor. Aș vrea să atrag atenția asupra faptului că nu este necesară semnătura arhitectului pentru ca constructorul să poată încasa contravaloarea lucrărilor chiar dacă ele au fost prost executate și neconforme cu proiectul.

Exemple nu mai dau, căci este inutil. Fiecare dintre dvs. puteți arăta unele mai concludente, căci, dacă uneori datorită execuției defectuoase, însăși stabilitatea construcțiilor este periclitată, mai întotdeauna realizarea detaliilor de arhitectură reprezintă rafinamente pe care rare ori avem fericirea să le vedem îndeplinite.

În al treilea rînd, lipsa unor materiale de construcții. Industria alimentară se caracterizează prin marea varietate a proceselor tehnologice de fabricație, unele dintre ele foarte asemănătoare proceselor chimice, altele legate de procesele de fermentare biologice. Pentru realizarea desfășurării în bune condiții a acestor procese tehnologice sînt necesare unele condiții constructive specifice și mai ales asigurarea unei igiene perfecte a locurilor de muncă.

Am fost fericiti, și o dată cu noi și C.S.C.A.S., cînd Ministerul Industriei Construcțiilor ne-a anunțat punerea în fabricație în producția curentă, la noua fabrică de prefabricate de la Craiova, a fișilor cu goluri de 6 m deschidere, care ne-ar fi permis realizarea la halele pentru industria alimentară a unor tavane lise de suprafețe mari, cu o bună izolare termică, lucru ce ar fi eliminat crearea pe aceste tavane a mușgaiurilor. Am prevăzut aceste elemente prefabricate în mai toate proiectele noastre. Însă acum am fost nevoiți să ne reîntoarcem la tradiționalele chesoane, datorită faptului că linia de fabricație pentru fișile cu goluri de la fabrica Craiova nu este pusă la punct și nu se pot realiza cu ea elemente de 6 m deschidere.

Pentru păstrarea igienei, riguros indispensabile în halele în care se fabrică alimente destinate consumului populației, faianța este absolut necesară. Și acest material îl obținem astăzi cu greutate sau de loc; plăcuțele ceramice ce ni se propun ca înlocuitor se fabrică acum numai de dimensiuni foarte mici, deoarece la noua fabrică de plăcaj ceramice din Militari, nu mai există matrițe pentru plăci de dimensiuni mari; ori, dimensiunile mici implică un foarte mare număr de rosturi, nerecomandabile din punct de vedere igienic.

Dificultăți întîmpinăm și în realizarea pardoselilor care să reziste la acțiunea acidă a unor materiale și produse din industria alimentară și spălărilor la temperaturi înalte a acestor pardoseli.

Se întîmpină, de asemenea, uneori greutate în amplasarea noilor întreprinderi.

Directivile Congresului al III-lea al partidului prevăd ca, pentru o mai judicioasă amplasare a industriei în cadrul orașelor, să se stabilească în cadrul schițelor sau planurilor de sistematizare zona industrială a fiecărui oraș. (...)

Cu toate eforturile depuse și deosebitele succese obținute în sistematizarea zonelor industriale, mai întîmpinăm importante dificultăți în amplasarea noilor unități ale industriei alimentare, fie datorită faptului că în schița

de sistematizare a multor orașe zona industrială este conturată numai ca o pată, fie că schițele de sistematizare a zonelor industriale nu răspund nevoilor industriei. (...)

★

Pentru proiectarea fabricilor și uzinelor, în care muncitorii își petrec o mare parte din viață, trebuie depusă aceeași grijă ca și pentru proiectarea locuințelor și construcțiilor social-culturale. Trebuie să asigurăm muncitorilor din fabrici condiții de muncă și de confort cît mai ridicate și trebuie să punem în realizarea acestui deziderat tot entuziasmul și priceperea noastră.

Eu cred că, pentru realizarea unor uzine și fabrici la nivelul cerințelor de astăzi, este necesar ca arhitectul, proiectînd construcții industriale, să se specializeze, să cunoască în perfecte condiții procesele tehnologice, de fabricație ale întreprinderilor pe care le proiectează. (...) ».

Prof. arh. ASCANIO DAMIAN

« În primul rînd socotesc că este necesar a arăta — așa cum au arătat și alți tovarăși, dar țin să întăresc părerea lor și cu declarația mea — că referatul care a fost prezentat de prof. arh. Pompiliu Macovei a avut darul să cuprindă numeroase probleme, să le ierarhizeze și să le enunțe poate într-un fel atît de reușit încît aceasta să fi constituit chiar un defect, întrucît unele luări la cuvînt pe marginea lui au fost — datorită acestei cuprinderi — împiedicate.

Aș vrea să arăt că prof. arh. Macovei, în afară de meritul important pe care l-a avut de a duce munca cea mai grea în legătură cu redactarea raportului, a mai avut și meritul de a fi reținut dintr-o consultare cu comitetul, acele părți care au întregit referatul, după părerea mea, în mod substanțial.

Eu în aceasta aș vedea o calitate suplimentară a redactorului și aș releva acest mod de lucru, în care comitetul s-a dovedit a fi activ și a colaborat pentru redactarea unui material care a fost de către mulți apreciat ca foarte bun.

Aș avea de făcut un oarecare reproș și anume, că acest material nu subliniază în suficientă măsură activitatea arhitecților, efortul pe care ei l-au depus, făcînd abstracție de unele deficiențe ale calității muncii pe care au realizat-o. Mie mi se pare că acest efort colectiv ar fi trebuit subliniat mai mult.

Aș dori să-mi exprim unele regrete și anume că această Conferință se desfășoară în absența interesului pe care mulți ar trebui să-l dovedească. Îndrăznesc să spun, fără să am intenția să jignesc pe oaspeții noștri, că tovarășii Jalea și Boris Caragea, poate satisfăcuți de cuprinderea într-un anumit pasaj al referatului, de preocuparea noastră pentru arta monumentală, ascultînd și fiind satisfăcuți, au părăsit apoi sala.

Tovarășul Brăduț Covaliu, în cuvîntul adus din partea Uniunii artiștilor plastici, a reproșat că referatul ar fi scăpat cumva problemele artiștilor plastici.

Eu regret în mod sincer că dinșii nu sînt aici pentru ca să le spunem că primul obiect și cel mai important obiect al artei monumentale, la care trebuie să gîndească, este totuși obiectul arhitecturii; cred că am putea să lămurim aceste probleme și poate să mai îmbunătățim colaborarea cu artiștii plastici, dacă aceștia ar face efortul să se apropie de concepția noastră, care mi se pare că este mai justă, și de mentalitatea noastră, care mi se pare că este mai sănătoasă.

Îmi exprim de asemenea regretul că sînt organe care nu au fost reprezentate și nu au asistat la luările de cuvînt, în care s-au ridicat probleme importante, care ar fi trebuit poate să fie auzite direct. (...)

Schimbul de experiență între arhitecți este util, dar mai util pentru noi ar fi ca problemele noastre să fie

ascultate, reținute de factorii care ar putea interveni cu eficiență sporită în rezolvarea lor. (...)

Eu socot că referitor la felul în care s-a dus activitatea Uniunii arhitecților, acele semne de întrebare, asupra însăși utilității ei, sînt într-adevăr într-un fel justificate. Cred că existența Uniunii este justificată, dar ea trebuie să fie întărită, justificată moralmente printr-un aport mai substanțial.

În condițiile noastre, mai mult decît în altă parte, faptul că organizarea, proiectarea și îndrumarea acesteia sînt cuprinse într-un for de stat, face necesar să existe încă un for în care lucrurile acestea să fie dezbătute, cu intenția de a crea un cadru mai propice discuțiilor, mai propice decît cel pe care îl oferă instituțiile de proiectare sau organele oficiale ale C.S.C.A.S.

O activitate mai încurajată, aș zice oficială a noastră, ar fi de natură să contribuie mai efectiv la rezolvarea a o sumă întreagă de probleme practice ale profesiei noastre. Cred că lucrul acesta ar fi justificat, folositor și rentabil. Sînt nenumărate acele probleme.

Mă voi referi acum la unele probleme profesionale. S-a vorbit aici — și mă alătur celor care critică organizarea proiectării, organizarea îndrumării printr-o avizare ce nu se păstrează la nivel de principalitate și intră în indicații de detaliu.

Sigur că această îndrumare oferă poate siguranța unor realizări mai corecte, dar este sigur că ea nu poate să treacă de o anumită calitate și promovează mediocritatea.

Dacă vrem să fim în fața unor realizări de calitate atunci trebuie să ne asumăm și anumite riscuri. Riscul înseamnă mai multă răspundere pentru fiecare dintre arhitecți.

Tovarășul Gheorghe Apostol, într-o discuție plină de conținut și de experiență, ne spunea că trebuia să fi mers pe această linie și că sîntem la gradul de maturitate în care în multe domenii răspunderea trebuia să fie mai prezentă în mințile și în activitatea celor cu sarcini de răspundere.

Aș face încă o remarcă și o propunere. Eu aș socoti că îndrumarea prin discuții — care incontestabil ne este necesară — ar fi foarte eficientă dacă s-ar face și pe calea unui exemplu. Sînt numeroși arhitecți de valoare prezenți în organele de avizare. De ani de zile aceștia sînt de fapt desprinși de proiectare și poate că acesta este și un motiv pentru care ei intervin dincolo de ceea ce ar constitui o îndrumare principală, pentru că simt nevoia într-adevăr să participe la rezolvare.

Eu aș găsi foarte interesant, instructiv, ca o seamă întreagă de tovarăși — ei sînt numeroși și nu vreau să-i citez nominal, îl citez numai pe profesorul nostru de teoria arhitecturii, al catedrei de teorie de la Institut — să fie prezenți la rezolvarea unor probleme concrete.

În alte profesii aceasta este foarte frecvent; nu există medic care să-ți vorbească foarte frumos de practica profesională respectivă, care să nu intervină în mod concret și continuu la rezolvarea problemelor profesionale în clinica pe care o conduce sau în care lucrează și în care își duce munca de cercetare și își realizează performanțele sale științifice. Același lucru și la artiști.

Propun ca această practică să fie introdusă și la noi și exemplul să meargă pînă sus la tov. președinte Bădescu care să ne dea cel mai strălucit exemplu practic de rezolvare.

Doresc să vorbesc despre proiectarea-tip; să spun două cuvinte pentru că mi se pare că nu se realizează prin aceasta obiectul cel mai potrivit la care se aplică.

Am văzut numeroase orori care se numesc: poștă, centrală telefonică, magazin sătesc și alte câteva realizări tip care înrăutătesc în mod sistematic peisajul atît de drag, subliniat în cuvîntările noastre.

Eu cred că este necesar ca proiectarea-tip să se refere îndeosebi la ceea ce poate fi tipizat, fără a însemna un pericol, la ceea ce asigură multe avantaje — este vorba de locuințe.

Eu aș lega proiectarea-tip de existența prototipului, cum se face în orice producție care se bazează pe acest sistem. Ori, nu se face în măsură suficientă așa. Ar trebui să fie tipuri și prototipuri experimentate pe baza unor numeroase, mult mai numeroase teme și cu mult mai numeroase realizări experimentale. (...)

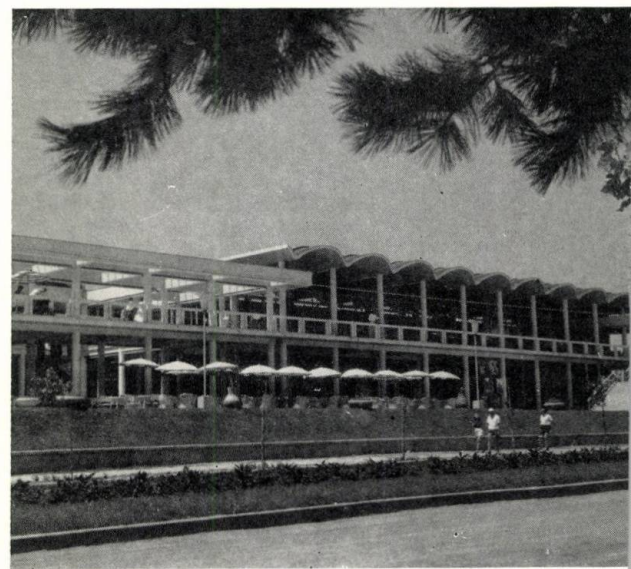
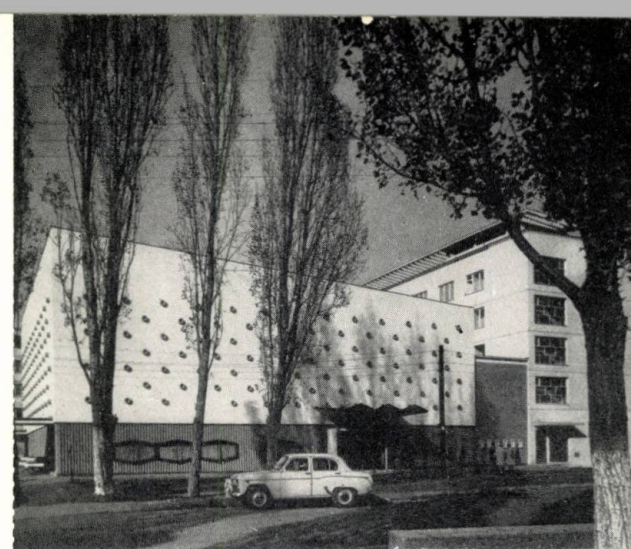
Dacă se face chiar o ineptie în materie de locuințe, să știți că tot se va găsi un locatar care s-o accepte în acest fel. Dar acesta constituie un sistem de a verifica practic o realizare?

Cîteva cuvinte despre problema înfățișării. Eu mă declar complet de acord cu tratarea acestei probleme și redactarea ei așa cum s-a făcut. Eu cred că nu poate fi acceptat un lucru urît cu scuza că este economic și eficient. Nu poate exista o asemenea scuza. Scuza că este prost, dar ieftin, nu se poate admite, nu trebuie să fie admisă. În această privință aș vrea să dau un exemplu. Și alții au citat exemple din călătoriile lor. Am s-o fac și eu. Iată, R.D. Germană este o țară care a fost urîțită cu concursul larg al arhitecților și tehnicienilor și al metodelor eficiente de construcție...

Trebuie să reținem ceva din această experiență. Eu cred că panourile mari sînt o invenție născută moartă, fără perspective. De altfel, acest sistem mi se pare că constituie un regres și în materie de organizare a construcțiilor. Nu se poate, cînd exemplele istoriei dovedesc că arhitectura și construcția au tins către eliberarea planului, ca noi să revenim la obligația ca elementele izolate și cele de finisare să fie aceleași cu elementele portante. Aceasta este — ori cîte statistici s-ar face — o metodă, un sistem deficitar. Știu că există susținători. Dar cred că trebuie mers pe altă linie. Anume pe industrializarea elementelor ușoare, a elementelor de finisare care, fabricate în mare serie, ar putea fi adoptate în nenumărate soluții fără să fie legate de elementele portante, de structura portantă a imobilului, fie că este numai cu parter, fie cu 3, 4 etaje, fie cu 9—20 etaje.

Rețin și eu, ca și alții, că unul dintre elementele de preocupare ar trebui să fie sistematizarea în general și sistematizarea rurală. S-a spus aici că s-a construit în mediul rural un milion de apartamente, în ultima perioadă. Realitatea este aceasta. Dar realitatea este că noi n-am făcut mare lucru. În adevăr n-am fost solicitați, dar satele noastre se desfășoară actualmente în cea mai deplină dezordine, deși se construiește mult, se construiește mai sănătos, mai igienic, mai în avantajul locatarilor. Dar perspectivele unei îmbunătățiri radicale se văd și mai greu în viitor, datorită construcțiilor care apar în dezordine, fără posibilitatea sporirii confortului pe ansamblul aglomerațiilor. Ca să nu mai vorbesc de aspectul peisajului nostru, care suferă.

Voi încheia, vorbind despre școală. Uniunea arhitecților trebuie să se ocupe și de acest lucru, chiar fără să-l treacă în program și fără ca să fie statuat, chit că formarea cadrelor și repartizarea lor țin de Ministerul Învățămîntului și de C.S.P. Dar de la ultima Conferință și pînă acum, Institutul nostru, unica noastră școală de arhitectură, a dat cca. 1 000 arhitecți. Nu se poate ca această problemă să nu preocupe Uniunea. Eu aș insista ca ea să fie un obiect de discuție, pentru ca activitatea de acolo să se desfășoare în condiții mai bune. Pregătirea acestor cadre este o problemă foarte importantă. Acum, noi dăm producției pe an 200 de arhitecți, ba chiar mai mulți. Sigur că este o problemă și nu numai la noi; ea preocupă în general lumea arhitecților. Congresul U.I.A. care se va ține la Paris în luna iulie are ca temă pregătirea arhitecților. Această problemă trebuie să preocupe în mod permanent Uniunea noastră și o preocupă, prin colectivul format în școală. Tovarășul profesor G. Petrașcu spunea că numărul studenților este atît de mare încît procesul de învățămînt nu se mai poate desfășura normal; un număr de 1 200 de studenți este greu de cuprins. Trebuie să ne gîndim la posibilitatea de rezolvare a problemei. Eu sînt de părere că trebuie făcută o altă școală, cu toate dificultățile cu care ea se va naște și își va duce activitatea.

I
2
3

1. — Cinematograful «Partizanul Roșu» — Brașov
2. — Restaurant la Eforie Nord
3. — Centrul comercial din Galați

Dar este o soluție. O ducem foarte greu cu spațiul. Am dori ca și aici această problemă să fie reținută și în orice caz mă simt obligat să răspund că așa accepta — cu răspunderea pe care o am la școală — 5 000 m² de ateliere, în orice fel de arhitectură.

Și acum, vă asigur că aceste cadre sînt de calitate din ce în ce mai bună, producția de arhitecți este din ce în ce mai bună — lăsînd la o parte părerea pozitivă pe care de obicei fiecare o are despre școala pe care a făcut-o. Cred că școala noastră este mai bună și orientarea ei este sănătoasă. Și pentru a ilustra aceasta, mă refer la una din ultimele definiții ale arhitectului pe care le-am auzit; mi se pare succintă și plină de conținut: arhitectul este zidarul care știe latinește. Mi se pare că este mult cuprins în această succintă definiție. A fi un bun tehnician, dublat de un om de cultură — acesta este scopul pe care îl urmărim în formația pe care o dăm absolventului nostru, formație în care este prezentă și pregătirea tehnică și pregătirea umanistă. Am dori ca și colaboratorii noștri din alte școli să se bucure de o tot atît de echilibrată formație, ceea ce ar facilita o colaborare fructuoasă între noi.

Aș solicita pentru colectivul didactic al școlii, posibilitatea să contribuie la furnizarea acelei documentații care să permită de pildă realizarea și experimentarea unor numeroase tipuri de apartamente, care să fie executate, realizate. În institutele de proiectare este greu să se facă proiecte pentru fiecare din variantele care par interesante. S-ar putea găsi o formă ca în activitatea științifică a cadrelor didactice să fie cuprins și acest lucru.

S-a vorbit despre problema activității teoretice, a activității de cercetare științifică. Vă invit pe toți să faceți eforturi, dacă vă simțiți chemați să depuneți această activitate — și prin școala noastră să obțineți să vi se recunoască titluri științifice. Eu sînt într-o comisie a Ministerului Învățămîntului unde sute de colegi de alte profesii dobîndesc titluri științifice. Vă invit și pe dvs. să depuneți această activitate și să realizați acest lucru. Este bine ca afirmarea arhitecților să se producă și pe această cale. Și poate vom contribui într-un fel să ieșim dintr-un anonimat, dintr-o activitate care nu-și găsește totala prețuire, nici în rîndurile tehnicienilor, nici în rîndurile creatorilor și artiștilor ».

Prof. arh. NICOLAE BĂDESCU

« Particip cu un dublu interes la această a doua Conferință a Uniunii arhitecților, atît ca arhitect care a avut cîntea să fie delegat la lucrările ei, cît și în legătură cu sarcinile pe care le am în cadrul Comitetului de stat pentru construcții, arhitectură și sistematizare, din partea căruia adresez Conferinței noastre salutul și urările sale de succes.

Comitetul nostru este vital interesat de calitatea muncii arhitecților, de felul în care Uniunea arhitecților îi sprijină în ridicarea nivelului activității de arhitectură și sistematizare. Spun aceasta fiindcă există unele aspecte ale creației de arhitectură și sistematizare care nu pot fi reglementate prin ordine, instrucțiuni sau normative ale unui organ de stat, dar care pot fi definite și stimulate prin schimburi de păreri și de experiență, prin contactele ce pot și trebuie asigurate în cadrul Uniunii arhitecților.

Așa cum a reieșit și din cuprinzătoarea dare de seamă a Uniunii, arhitectura și arhitecții se bucură de prețuirea partidului, a guvernului, a poporului nostru.

Există o uniune distinctă a arhitecților, un învățămînt propriu arhitecturii și urbanismului, numele profesiei noastre apare în titulatura unui organ central de stat.

Colaborarea strînsă, unitatea de vederi pentru aceste forme de organizare, constituie o condiție a îndeplinirii la nivelul dorit a sarcinilor încredințate acestui domeniu de conducerea de partid și de stat.

De aceea sîntem interesați în pregătirea arhitecților în cadrul învățămîntului superior, elementele tinere predominînd din ce în ce procentual în producția arhitecturală. De aceea, sîntem interesați în eficiența activității Uniunii arhitecților pentru crearea în mijlocul arhitecților a acelui climat, a acelei mentalități care să ridice nivelul profesional potrivit aspirațiilor și exigențelor poporului nostru.

Cred în posibilitățile deosebite ale arhitecților noștri, consider că aprecierile pozitive ce li se acordă se referă abia la începuturile dezvoltării arhitecturii noastre. Cred că putem mult mai mult și că vom realiza mult mai bine, făcînd eforturile necesare.

Soluționarea funcționalității, de exemplu la locuințe, s-a îmbunătățit rapid, suportînd cu succes comparația cu dezvoltarea similară din alte țări.

Cred, de asemenea, că există o tradiție a școlii românești de arhitectură în privința creării planurilor, în posibilitatea unor rezolvări îndemînatice a temelor propuse spre rezolvare.

În ultimul timp, și astăzi chiar — în prețioasele indicații cuprinse în salutul conducerii superioare — partidul și guvernul au propus spre rezolvare, au atras atenția arhitecților și asupra problemei expresiei. Îndeosebi, în această privință, rolul învățămîntului superior și al organizației de mase îl consider preponderent.

Aici s-au criticat anumite aspecte ale realizării. S-a afirmat că acestea pot constitui piedici în desfășurarea creației. Sigur că multe din afirmațiile făcute astăzi aici ar fi necesitat o analiză mai amănunțită a proceselor care se întîmplă real în practică și a situațiilor așa cum sînt ele. Aici, prin urmare, s-au criticat aceste aspecte ale avizării. Negarea rolului avizării echivalează cu negarea rolului criticii, avizare care totuși a fost criticată aici ca o lipsă a sectorului de arhitectură. Eu cred că este just să vorbim numai despre aspectul calității avizării sau criticii și a naturii domeniului la care se referă.

Nu cred că a fost în nici un timp și nu cred că există undeva o dispensare a beneficiarului — stat sau instituție — de a exercita un anumit control și a da anumite indicații în domeniul proiectării.

Am spus că, desigur, metodele pot fi îmbunătățite, calitatea domeniilor de aplicare a aceste activități trebuie de asemenea bine delimitate și puse la punct. Totuși, în acest sector, de care am vorbit, în fața acestei sarcini de ordinul rezolvării în legătură cu problema expresiei în arhitectură, sînt de acord că îndeosebi în aceste aspecte estetice și artistice ale fenomenului de arhitectură, învățămîntul și Uniunea arhitecților trebuie să aducă un aport mult mai substanțial, pe care de mai mulți ani l-am solicitat, fără a fi obținut pînă acum rezultatele scontate.

Aici este nevoie de convingere, este nevoie de adevărat elan creator.

Am spus că aceste lucruri nu pot fi realizate pe cale administrativă, dar pot și trebuie să fie realizate în cadrul învățămîntului, care formează mentalitatea tinerelor cadre; de asemenea, în cadrul Uniunii, care dezvoltă și creează mentalitatea, climatul și confruntarea necesară pentru îndeplinirea cu hotărîre a acestor sarcini care ne-au fost trasate.

Poate că așa fi schimbat cursul celor cîteva lucruri pe care voiam să vi le transmit, dacă așa fi avut timp în urma salutului care ne-a fost citit aici de către tovarășul Gheorghe Apostol. Îmi propuneam tocmai să argumentez în fața Uniunii, în fața Conferinței noastre, necesitatea pentru viitorul comitet care va fi ales, să insiste și la rezolvarea acestor sarcini, pe lîngă multele sarcini care revin arhitecturii și sistematizării.

Nu-mi pot permite să fac o prezentare cît de cît profundă sau completă, dar așa vrea să reamintesc cîteva aspecte recente de dezvoltare a arhitecturii pe plan mondial.

De mai bine de jumate de secol, avîntul dezvoltării industriale și apariția noilor materiale și metode de construcții, precum și marile frămîntări sociale, au determinat apariția unor curente noi în arhitectura mondială: constructivismul, funcționalismul, școala de la Bauhaus și altele.

Pe lîngă numeroase elemente pozitive, ele au glorificat și absolutizat, fie importanța construcției, fie a funcțiunii, pe baza unui raționalism de multe ori destul de abstract. Această arhitectură, care se vroia internațională, s-a răspîndit, uniformă, în toate țările mai înaintate din punct de vedere industrial.

Dar această arhitectură nouă, modernă, la timpul său, a obosit prin repetarea ei schematică și impersonală, iar modernul, ca orice lucru legat de noțiunea de modă, s-a învechit. Dacă Mies van der Rohe a dus-o pînă la ultima ei consecință, cu rafinamentul proporțiilor și calitatea materialelor, Le Corbusier a trecut de la blocul carte-

zian la iraționalismul plastic de la Ronchamps; Ph. Johnson, Edward Stone și alți arhitecți americani se întorc la prelucrări ale unor compoziții clasicizante, Saarinen caută ieșirea în forme ciudate cum sînt aerogara sau sala de sport etc.; arhitectura apuseană este în plină criză și căutare, încercînd ieșirea din raționalismul anterior pe calea căutărilor individuale ale unor personalități de seamă.

Numeroase alte fenomene ar merita de asemenea să fie studiate în procesul care se desfășoară acum în Apus.

Ieșirea din această criză, căutarea unor poziții diferite, care să preia soluționarea problemei la începutul secolului, fac să apară încercări de tipul celor de la Brasilia ale lui Niemeyer — care pretindea că a reluat formele barocului spaniol dezvoltat în țara lui — încercările unor curente din arhitectura japoneză și așa mai departe.

Deci, fie în irațional, fie în căutarea unei legături, fie în absurd, arhitectura mondială încearcă să iasă din repetiție, din anonimatul celor peste 50 de ani în care au dominat, cu valori progresiste la momentele respective, curentele despre care am vorbit.

Cum se pune problema, sau mai bine zis care sînt posibilitățile noastre în comparație cu aceste încercări, uneori exagerate, alteori disperate, ale arhitecților din Apus, de a sparge formele raționale și de a găsi altceva?

Mi se pare că chiar cele citite astăzi în salutul conducerii superioare constituie un program de arhitectură, și, mai mult decît atît, am convingerea absolută că reprezintă singura cale pe care o arhitectură, în condițiile noastre, se poate dezvolta, își poate găsi o personalitate, poate ieși din stagnare și poate să dea curs unei extrem de largi posibilități, unui număr foarte mare de variate posibilități de afirmare a talentului arhitectural.

Gara nouă din Brașov

Mi-am notat cele cîteva cuvinte care se referă la acest aspect al arhitecturii. S-a spus: «*Valorificînd cu discernămint experiența și realizările cele mai de seamă de pretutindeni*», și lucrul acesta a apărut mai de mult la noi ca o deschidere de ferestre, ca o studiere a tuturor fenomenelor care se întîmplă în străinătate, dar cu discernămint. De asemenea, în discursul tovarășului prim-secretar al C.C. al P.M.R., Nicolae Ceaușescu, se arată că trebuie văzut, trebuie analizat ce se întîmplă pretutindeni, dar cu spirit critic.

Se mai spune în salut: «*Arhitectura noastră trebuie să aibă o amprentă proprie, conținînd și dezvoltînd creator în condițiile epocii de construire a socialismului, tradițiile de mare valoare artistică ale arhitecturii românești. Afirmînd tot mai mult o fizionomie distinctă în cadrul arhitecturii contemporane, ea va aduce o contribuție originală la îmbogățirea culturii mondiale*».

Consider că este o formulare completă, dialectic justă a fenomenului de arhitectură, așa cum este firesc să se dezvolte. Această cale de afirmare mondială, pe baza unei valori naționale, această teză marxist-leninistă este dezvoltată aici, mi se pare, într-un mod care deschide numeroase perspective viitorului arhitecturii noastre.

În fond, așa cum s-a mai spus de la această tribună, este calea prin care s-a dobîndit consacrarea mondială de la Eminescu la Arghezi, Brîncuși, Enescu, pentru un număr nesfîrșit de valori în diferitele domenii ale culturii și artei noastre.

Acest lucru l-au încercat cu timiditate și cu mai puțin succes, din cauza condițiilor specifice tipurilor în arhitectură, la începutul secolului, Mincu, Antonescu, Cerchez și ceilalți.

Nu consider că realizările în arhitectura aceluia timp sînt similare ca valori, ca reușite, cu cele de care am vorbit

Gara nouă a orașului Constanța

mai înainte din celelalte domenii și acest lucru cred că poate să fie științific explicat: era și problema de comandă socială, era și problema de materiale și de metode de construcții și probabil și de alte determinante care ar trebui să fie mai precis analizate.

Însă acum se pune problema pentru arhitectura noastră, dacă noi mergem mai departe pe o linie care s-a cam înfundat, care a ajuns un drum închis, acela al arhitecturii internaționale mondiale, sau încercăm să facem o arhitectură cu adevărat nouă, pe baza indicațiilor complete și juste, schițate în cele cîteva propozițiuni care au fost citite astăzi aici în salutul conducerii superioare de partid.

Mi se pare că înțelegînd și aprofundînd această alternativă nu înseamnă — și aceasta aș vrea să subliniez — împiedicarea găsirii unor nenumărate și variate soluții proprii, nu numai fiecărui oraș sau ansamblu, dar proprii fiecărui arhitect. Mai degrabă socotesc că aceasta va fi o deschidere de posibilități mai ample, mai bogate decît acelea în care schematismul anonim al unei arhitecturi depășite a ținut în loc dezvoltarea arhitecturii și din țara noastră.

Sigur că consider la fel de depășită și arhitectura făcută pe timpul lui Mincu, Antonescu și Cerchez, dar nu despre aceasta este vorba. O consider depășită în aceeași măsură în care este depășită arhitectura despre care am vorbit și pe care trebuie să o înlocuim cu altă arhitectură care să fie într-adevăr nouă.

Nimeni nu are în buzunar rețeta ei. Ceea ce mi se pare esențial este însă să ne conturăm cu convingere acest obiectiv, să răspundem cu convingere acestei chemări și să imaginăm pe nenumărate căi proprii fiecărei imaginații, fiecărei gândiri, a fiecăruia din arhitecții noștri, posibilitatea de a atinge aceste obiective.

Am socotit mai de mult și socotesc și acum necesar să fac și de la această tribună un apel către Institutul de arhitectură, către învățămîntul superior: este mai ușor ca această experiență să se facă în cadrul învățămîntului

Ca urmare a unei defectuoase redactări a stenografelei, în unele lucrări de cuvânt s-au strecurat o serie de greșeli și omisiuni. Cititorii sînt rugați a face rectificările indicate mai jos precum și cele care, eventual, au putut scăpa redacției:

La pag. 40, coloana 1, rîndul 51, se va citi: teoria arhitecturii, titularul catedrei de teorie....

La pag. 40, coloana 2, rîndul 5, se va citi: numeroase, mult mai numeroase teme și mult mai...

La pag. 40, coloana 2, rîndul 10, se va citi: o ipoteză de proiectare.

La pag. 40, coloana 2, rîndul 26, se va citi: Nu se poate, atunci cînd exemplele istoriei....

La pag. 41, coloana 2, rîndul 23, se va citi: Colaborarea strînsă, unitatea de vederi dintre aceste...

La pag. 41, coloana 3, rîndul 14, se va citi: Aici s-au criticat anumite aspecte ale avizării.

La pag. 41, coloana 3, rîndul 21, se va citi: criticii, despre care s-a spus totuși aici că reprezintă o lipsă a....

La pag. 41, coloana 3, rîndul 29 și următoarele, se va citi:

Am spus că, desigur, metodele pot fi îmbunătățite, că domeniile de aplicare ale acestei activități trebuie bine delimitate și puse la punct. Totuși, în fața acestei sarcini legate de rezolvarea problemei expresiei în arhitectură, sînt de părere că îndeosebi în aspectele estetice și artistice ale fenomenului de arhitectură....

La pag. 41, coloana 3, rîndul 45, se va citi: creează mentalitatea, climatul și posibilitățile de confruntare necesare...

La pag. 42, coloana 1, rîndul 13, se va citi: care să preia soluționarea problemei ridicate...

La pag. 42, coloana 1, rîndul 28, se va citi: Consider că indicațiile cuprinse în salutul conducerii...

La pag. 42, coloana 2, rîndul 30 și următoarele, se va citi: Acest lucru l-au încercat în arhitectură, cu timiditate și cu mai puțin succes, din cauza condițiilor specifice timpului....

La pag. 42, coloana 3, rîndul 23, se va citi: Desigur, consider la fel de depășită...

La pag. 43, coloana 1, rîndul 21, se va citi: Trebuie să aibă loc acele dezbateri într-adevăr libere, pasionate, care să ducă la lămurirea problemei. Acest lucru...

La pag. 43, coloana 3, rîndul 24, se va citi: trecere către alte soluții mai avansate. Dar și aici ar merita o dată să facem o discuție mai completă și sub toate aspectele, deoarece și această tehnică se poate stăpîni și minui de arhitecți....

La pag. 43, coloana 3, rîndul 5, se va citi: aceasta, sîntem încă stingaci, sîntem exteriori desfășurării...

La pag. 43, coloana 3, rîndul 8, se va citi: Repet: socotesc că trebuie să ne antrenăm toate...

S-a pus și în discuțiile pe care le mai am din cînd în cînd cu unii dintre colegii mei și s-a pus și aici, sub anumit aspect, problema dificultății de realizare a acestei varietăți, a acestor lucruri nuanțate, în condițiile industrializării și mecanizării proceselor de construcție.

Eu nu cred în subordonarea totală sau parțială a arhitecturii în fața tehnicii. Astăzi, cînd pe orbite dinainte stabilite se mișcă în Cosmos obiecte trimise după voie, exact în Lună sau în Marte, este greu de presupus că arhitectura va fi robită de tehnică, că nu va utiliza ca pe un mijloc, ci ca pe un scop în sine, tehnica în vederea atingerii sarcinilor ce-și propune.

Exemple despre aceasta am mai dat, le repet și aici: era un timp cînd se credea că macaralele nu se pot mișca decît într-un anumit fel, care nu putea să genereze decît o filă neîntreruptă de lucrări.

Cu vremea, macaralele s-au schimbat, problema a dispărut, arhitectura macaralelor este de domeniul trecutului.

De asemenea, se poate ca în cadrul folosirii panourilor mari — și aici nu sunt integral de acord cu tovarășul Atcanio Damian că aceasta constituie o soluție învechită, retrogradă — aceasta poate să reprezinte o soluție de trecere către alte soluții mai avansate, însă și aici ar merita o dată să facem o discuție mai completă și sub toate aspectele și aceasta se poate stăpîni și minui de arhitecți,

REZOLUȚIA a pe țară a Uniunii arhitecților din R.P.R.

din R.P.R., care s-a ținut în i de desăvîrșire a construcției economiei și culturii româno-muncitorească Română, zile sale și muncește cu elan ant eveniment în viața patriei

varășul Gheorghe Apostol, icepreședinte al Consiliului lui Muncitorească Român, al ie un nou îndemn și călăuză

mnată la dezvoltarea și înfrun- viață ale oamenilor muncii

vînt în toate domeniile crea- i, socialiste, pentru formarea tății noastre, constituie feno-

A., asupra activității U.A. și modificarea statutului U.A.,

Conferința trasează ca sarcină noii conduceri a Uniunii arhitecților de a găsi cele mai eficiente metode pentru îmbunătățirea activității și metodelor de muncă, calității și eficienței acțiunilor Uniunii potrivit cu sarcinile ce-i revin în noul statut aprobat de Conferință.

Pentru aceasta U.A. va așeza în centrul activității sale cele mai importante probleme ale arhitecturii și urbanismului, antrenînd masa arhitecților la îndeplinirea tuturor sarcinilor trasate de partidul și guvernul nostru. Ea va întări și îmbunătăți formele de sprijinire a arhitecților pentru îndeplinirea sarcinilor de producție, pentru ridicarea continuă a calității arhitecturii, pentru dezvoltarea industrializării construcțiilor.

Uniunea arhitecților va sprijini activ schimbul de păreri între arhitecți asupra problemelor principale ale creației arhitecturale și urbanistice, cunoașterea și popularizarea experienței avansate și a celor mai bune rezultate obținute în țară și peste hotare. Noua conducere va trebui să se străduiască pentru ca Uniunea arhitecților să contribuie într-o măsură tot mai mare la ridicarea nivelului creației arhitecturale și urbanistice, la dezvoltarea unei arhitecturi potrivite nevoilor proprii ale poporului nostru. De asemenea, va lua măsuri pentru întărirea organizatorică a Uniunii arhitecților, pentru o mai largă activitate a organelor sale obștești, a secțiilor și comisiilor ca și a filialelor din întreaga țară.

dacă intervin în acest domeniu și se pot găsi soluții destul de suple pe o tehnică care este prin esența ei deosebit de rigidă.

Adevărul este că nu stăpînim cu siguranță tehnica aceasta, sîntem încă stingaci, sîntem exteriori desfășurării ei, dar putem să o stăpînim și sîntem convinși că vom stăpîni-o în viitor.

Repet: socotesc că trebuie dar să ne antrenăm toate calitățile și nu ne trebuie decît convingerea patriotică pentru ca să atacăm problema în spiritul în care a fost ridicată ca sarcină în fața noastră.

Tovarăși, ar fi extrem de mult de spus, dar problemele nu pot fi atinse nici parțial într-o astfel de ședință, ci trebuie ca în viitor să ne mai întîlnim. Mi-am însemnat însă observațiile privind munca organelor de stat și a Comitetului nostru.

Trebuie să vă anunț că s-au făcut deja unele propuneri către Consiliul de Miniștri, în legătură cu anumite descen- tralizări, cu anumite simplificări în procesul de proiectare și vreau să declar că vom studia și alte posibilități, care să dezvolte aripile celor ce știu și vor să zboare spre înălțimile arhitecturii noastre. De asemenea, dorim să se examineze și să se analizeze cu profunzime sarcinile ce ne revin tuturor pentru ca să îndreptăm activitatea arhitecților spre un nou pas înainte al arhitecturii românești ».

Ne vom strădui să antrenăm larg masa arhitecților la îndeplinirea entuziastă a sarcinilor, în vederea ridicării continue a calității și prestigiului arhitecturii românești în țară și peste hotare, în vederea dezvoltării unei arhitecturi românești pe deplin potrivite nevoilor contemporane ale poporului nostru. Pentru aceasta vom face eforturi sporite ca să asigurăm noilor localități o dezvoltare armonioasă, corespunzătoare cu nevoile materiale și spirituale ale societății noastre. Proiectele de azi pun bazele structurii noi, socialiste, a așezărilor de mîine, de aceea noi arhitecții trebuie să fim promotorii progresului în arhitectură, pentru realizarea unor așezări înnoite bazate pe soluții urbanistice și arhitecturale contemporane potrivite cu dezvoltarea cerințelor viitoare și cu nevoile specifice ale regiunilor și localităților. Ne vom strădui pentru ridicarea continuă a calităților de funcționalitate și confort, tehnico-economice și estetice ale urbanismului și arhitecturii, urmărind realizarea unei arhitecturi proprii țării noastre, obținerea unor trăsături specifice localităților și a unei mai mari varietăți urbanistice și arhitecturale.

Ne vom strădui să cunoaștem cît mai temeinic metodele industriale de construcție și să contribuim activ și cu inițiativă la dezvoltarea lor pe căile cele mai raționale și mai potrivite cerințelor de confort și estetică.

Profilul arhitecturii contemporan capătă pe zi ce trece alte trăsături. Va trebui să facem eforturi sporite pentru îmbogățirea cunoștințelor noastre, corespunzător cerințelor actuale ale construcției socialiste care face necesară o largă pregătire social-politică, tehnică și artistică.

Desăvîrșirea construcției socialiste deschide perspective minunate pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului nostru, pentru îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață ale localităților patriei noastre. Niciodată nu au fost puse în fața arhitecturii românești sarcini de o asemenea amploare ca acelea create de construcția victorioasă a socialismului în țara noastră. Entuziasmul stîrnit de chemările partidului au avut și vor avea întotdeauna un ecou profund în inimile noastre și vom ști să ne îndeplinim și în viitor cu același devotament nețărmurit sarcinile patriotice ce ne revin, vom ști să ne aducem contribuția noastră de muncă, talent și forță creatoare în uriașul șantier al țării noastre.

Noi privim cu încredere deplină către noile orizonturi luminoase ale viitorului și sîntem pe deplin convinși că vom ști să justificăm încrederea pe care ne-o acordă partidul și guvernul. Ne îndreptătesc în această convingere capacitatea de muncă și organizare dovedite pînă acum, bogata experiență acumulată, conducerea atentă și pămîntescă a partidului, faptul că eforturile noastre sînt susținute și apreciate de întregul popor.

Vom lupta neobosiți pentru avîntul arhitecturii românești, pentru ridicarea ei pe noi culmi, demne de epoca istorică a construirii socialismului și comunismului în patria noastră.

prin atelierele de proiectare

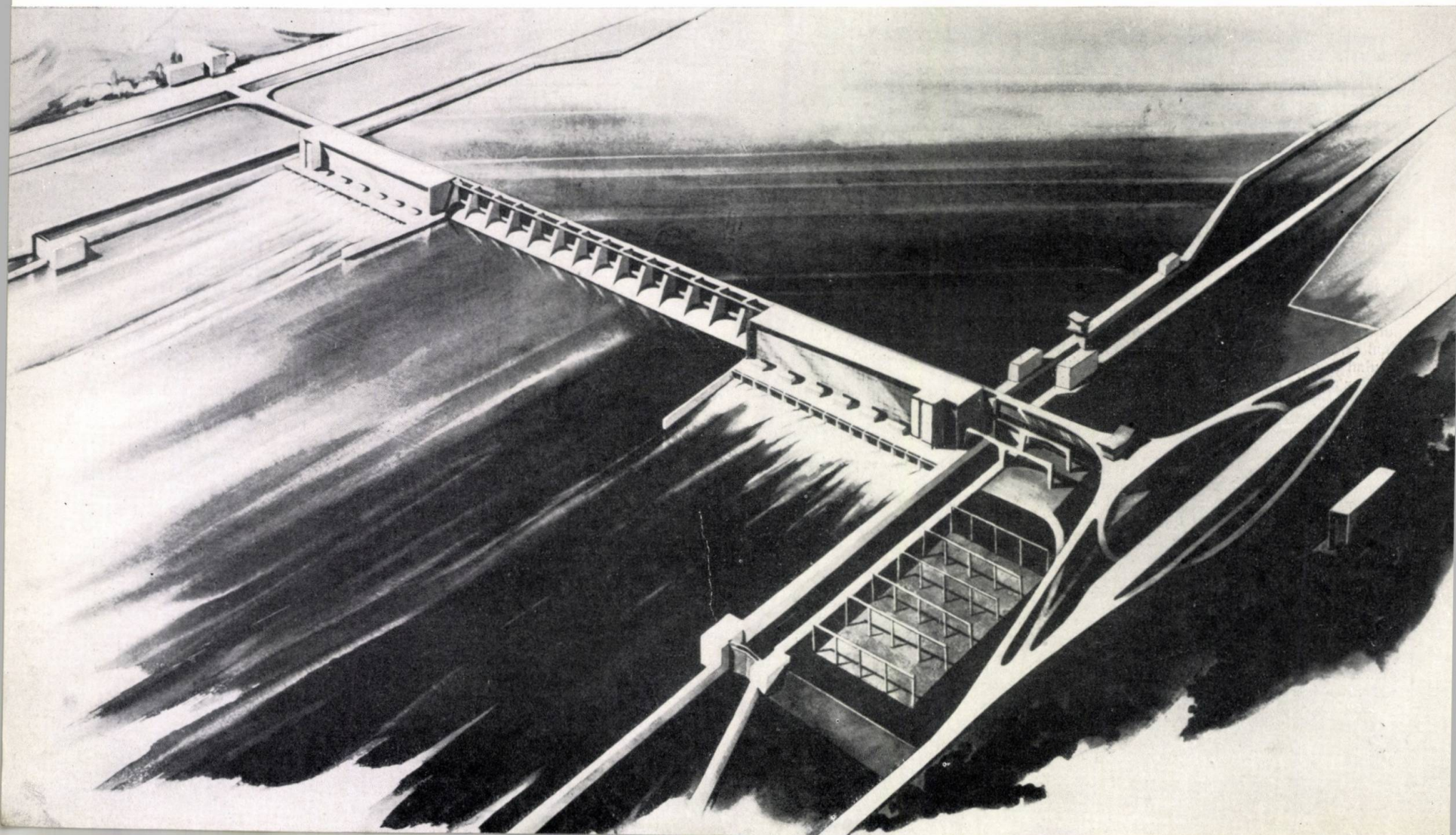
Directivile celui de al IV-lea Congres al partidului, cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970 și cu privire la valorificarea surselor energetice și electrificarea țării în perioada 1966—1975, trasează noi și mari sarcini lucrătorilor din institutele centrale de proiectare. În afara sarcinilor de proiectare a marilor obiective ce vor fi ridicate în acești ani, arhitecților le mai revine și sarcina de a-și îmbunătăți activitatea de proiectare, de a da dovadă de mai mult spirit inovator în alegerea soluțiilor arhitecturale, spre a realiza o arhitectură contemporană, legată de tradițiile poporului nostru, specifică orînduirii noastre socialiste.

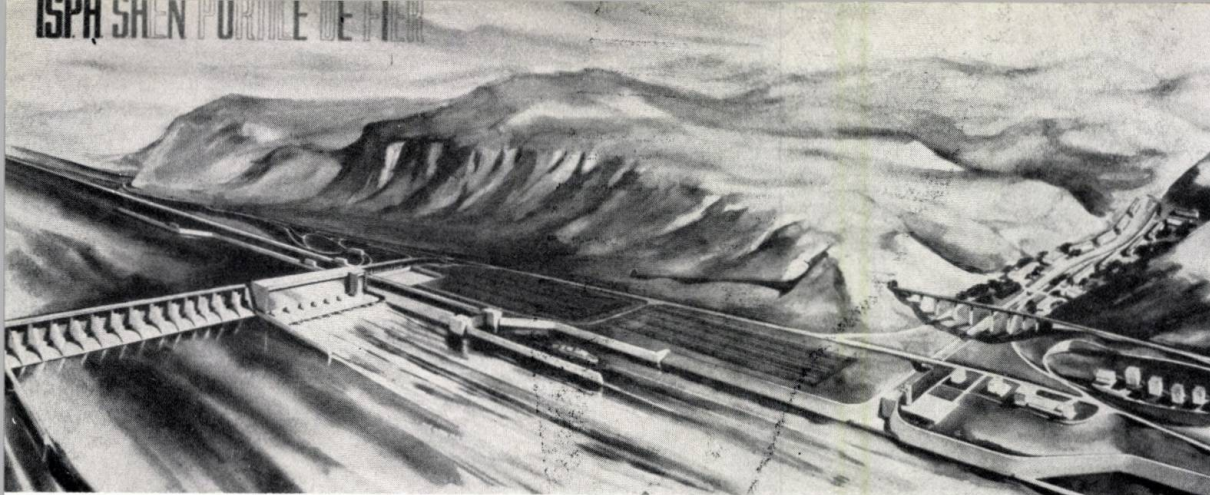
În atelierele de proiectare se elaborează astăzi mii de proiecte, care, materializate în beton, oțel și sticlă, vor da mîine viață celor ce astăzi reprezintă încă numai prevederi ale Directivelor.

Pe urmele acestor prevederi, un redactor al revistei noastre a făcut o vizită în cîteva ateliere și a stat de vorbă cu cîteva din cei care trasează la planșete chipul viitor al uzinelor, școlilor, locuințelor, orașelor noastre.

DOUĂ MARI CONSTRUCȚII

Hidrocentrala de la Porțile de Fier — Perspectivă

Hidrocentrala de la Porțile de Fier — Perspectivă

HIDROENERGETICE

Arhitecții Nicolae Petrescu, arhitect specialist, și Adrian Oprea, șef de atelier, din Institutul de studii și proiectări hidroenergetice — I.S.P.H. — institut în care se elaborează proiectele a două mari obiective: sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier și hidrocentrala « Gheorghe Gheorghiu-Dej » de pe Argeș, ne-au vorbit despre problemele de arhitectură ridicate de aceste obiective importante din cadrul planului de electrificare a țării:

Arh. Nicolae Petrescu: Prin Directivele celui de al IV-lea Congres al partidului cu privire la valorificarea surselor energetice și la electrificarea țării în perioada 1966—1975, se prevede ca producția de energie electrică să crească până în anul 1975 între 55—60 miliarde kWh. Un program grandios, care ridică noi și însemnate sarcini pentru colectivele de muncitori și tehnicieni, ingineri și arhitecți din domeniul energiei și electrificării. Continuarea neabătută a industrializării socialiste a țării, perfecționarea proceselor tehnologice, extinderea mecanizării și automatizării sînt imperative ale viitorului cîcinal.

Premizele create prin planul de șase ani pentru creșterea bazei energetice a economiei naționale au dat posibilitatea începerii unor lucrări în acest domeniu. Din acest program face parte și hidrocentrala « Gheorghe Gheorghiu-Dej » de pe Argeș, obiectiv care se află actualmente în preajma intrării în exploatare.

R.: Datorită temei ample, desigur ați avut și probleme deosebite de rezolvat?

Arh. N. P.: Într-adevăr !... Hidrocentrala « Gheorghe Gheorghiu-Dej », întrunind un mare număr de obiecte diferite ca funcțiune și specific, a însemnat tot atâtea probleme de arhitectură ce s-au cerut rezolvate. Plastica elementelor componente ale barajului Vidraru, arhitectura centralei subterane, cea a galeriei de acces, a echipamentului greu, a camerei și blocului de comandă, a turnului de decuvare, a atelierului de întreținere, a caste-

lului de echilibru, ca și a diverselor accese la galerii, sau proiectarea preuzinalului și amenajarea versanților, sînt numai o parte din obiectivele ce au intrat în preocuparea arhitecților. De asemenea, grija pentru înscrierea agregatelor și a podurilor rulante într-o arhitectură proprie, folosirea materialelor durabile, de producție românească, studiul iluminatului și al izolației fonice ale centralei, au condus la realizarea unui ansamblu unitar și armonios.

R.: Care au fost determinantele soluției planului de ansamblu și a soluției arhitecturale?

Arh. N. P.: Ținînd seama de importanța economică ca și de cea turistică a acestei mari lucrări, colectivul de proiectare s-a străduit să găsească soluțiile cele mai eficiente și armonioase totodată. Astfel, rezolvarea planului de ansamblu a fost dictată de accesul în subteran, de configurația terenului, de regularizarea riului Argeș și bineînțeles de programul tehnologic. De asemenea, s-a căutat ca dispunerea obiectelor de la suprafață să se facă în raport cu circulația de pe șoseaua de acces, obținîndu-se în acest fel fronturi construite în capetele de perspectivă ale celor două direcții de circulație.

Avînd în vedere că această hidrocentrală va deveni în viitorul apropiat un centru de atracție pentru vizitatorii din țară și de peste hotare, s-a întocmit un studiu de sistematizare a teritoriului prin care se prevede ca zona să fie dotată cu diverse platforme, belvederi, debarcadere, cabane etc.

Arhitectura obiectelor subterane, începînd de la hol și terminînd cu sala mașinilor, este realizată într-o suită gradată, în raport cu importanța obiectelor și cu condițiile specifice ale acestora. Compoziția de volume a obiectelor — turn de decuvare, bloc de comandă pe trei niveluri, atelierul mecanic și stația electrică exterioră — este axată pe turnul de decuvare care constituie elementul dominant.

Arh. Adrian Oprea: Trebuie subliniat că frontul principal, format din turnul de decuvare și blocul de comandă, este pus în valoare și prin proiectarea unei

oglinzi de apă în care acestea se reflectă, urmărindu-se de altfel valorificarea întregului peisaj înconjurător și participarea acestuia la compoziția ansamblului hidrocentralei.

Revenind la concepția arhitecturală care a căutat să creeze un tot unitar și armonios, proiectanții s-au preocupat de legătura plastică dintre volume prin filiații de forme și materiale de finisaj (ceramică glazurată, cărămidă de placaj, suprafețe vitrate etc.).

Pentru rezolvarea circulației în incintă și asigurarea acceselor s-a prevăzut o platformă denivelată de teren.

R.: Funcția principală în subteran fiind a centralei subterane, vreți să ne spuneți cîteva cuvinte despre ea?

Arh. A.O.: Uzina a fost amplasată astfel încît să se realizeze o cădere cît mai mare a apei. Ea cuprinde puțul vertical de acces, o galerie orizontală pentru circulația și accesul echipamentului greu, caverna transformatorilor și sala mașinilor.

Obiectul cel mai important în subteran este sala mașinilor, a cărei arhitectură urmărește printr-o ritmare transversală să îmbunătățească proporțiile spațiului, rezultate tehnologic. Plafonul, realizat din casete metalice, asigură în același timp și scurgerea apelor din infiltrație. Acest fapt a dus și la realizarea unor pereți laterali detașați de carcasa de beton a excavăției, tratați arhitectural spre a exprima funcția lor de protecție.

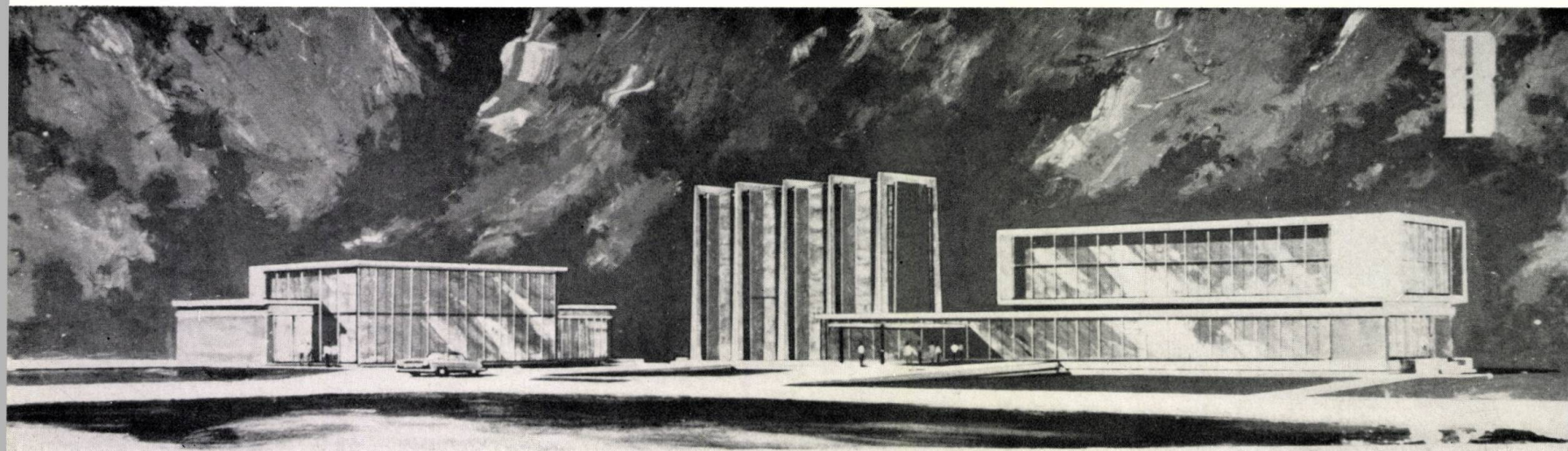
R.: Tovarășul arh. Nicolae Petrescu a amintit la început că folosirea materialelor durabile, de producție românească, a fost o preocupare a colectivului de proiectanți. Ce puteți să ne spuneți în legătură cu aceasta, despre materialele de finisaj întrebuințate?

Arh. A.O.: Materialele întrebuințate trebuiau să facă față condițiilor de umiditate, în primul rînd; în al doilea rînd, să faciliteze întreținerea întregului obiect înlăturînd pericolele posibile, cît și să faciliteze o optimă condiționare a mediului. În acest sens, au fost preferate materialele în culori deschise, pentru a înlătura impresia neplăcută de cavernă, obținîndu-se în același timp un nivel ridicat al iluminatului indirect, cu efecte care să pună în valoare plastica arhitecturii din sala mașinilor și din galeria de acces: travertin, aluminiu eloxat, mozaic de ceramică, beton aparent, gresie, metal cromat etc.

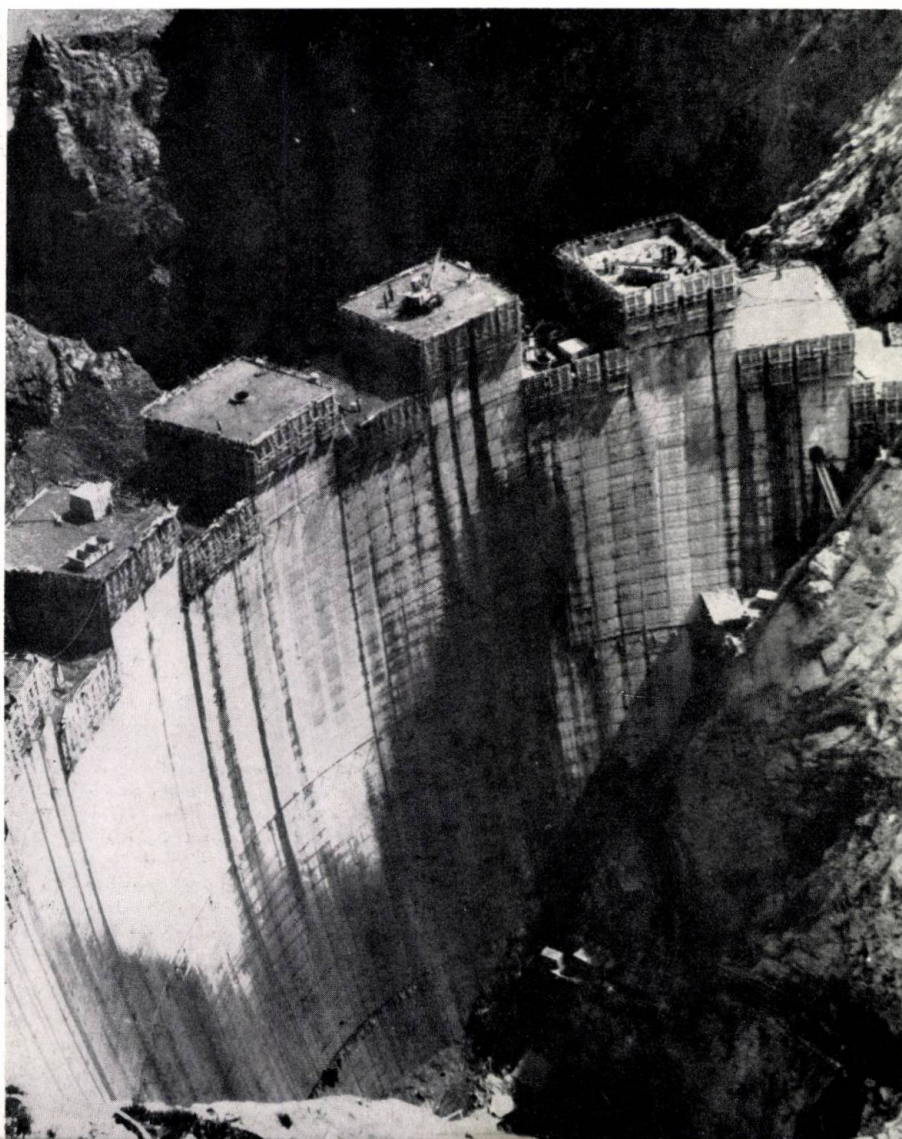
R.: Referindu-ne la Planul de dezvoltare a bazei energetice a economiei naționale în următorii 10 ani, vedem că una din principalele sarcini constă în extinderea valorificării resurselor hidroenergetice ale Dunării, în colaborare cu țările riverane vecine. Pentru început, în baza unui acord de colaborare cu țara vecină și prietenă Republica Socialistă Federativă Jugoslavie, s-a trecut la construcția importantului nod hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier. Vă rugăm să ne vorbiți puțin despre acest mare obiectiv.

Arh. N.P.: Prevăzută să fie dată în folosință în anii 1970—1971, această gigantică lucrare, avînd o putere instalată pentru partea românească de peste 1 milion kWh și o producție mai mare de 5 miliarde kWh, a impus o atenție deosebită în rezolvarea problemelor de sistematizare, arhitectură și de plastică...

Ca primă preocupare a fost realizată sistematizarea teritoriului. Puținele posibilități de desfășurare pe care le-a oferit teritoriul, ne-au forțat să recurgem la obținerea terenurilor chiar prin hidromecanizare. În această etapă au fost elaborate proiectele pentru rețelele de transport și proiectele pentru construcția ansamblului de cazare cu toate dotările social-culturale aferente, care în momentul de față sînt în curs de execuție. Grija continuă a colectivului de proiectanți a fost ca toate construcțiile cerute de organizarea de șantier să poată fi utilizate și după închiderea acestuia, ca toate

Perspectiva ansamblului clădit pe platforma hidrocentralei «Gheorghe Gheorghiu-Dej» de pe Argeș

Barajul hidrocentralei «Gheorghe Gheorghiu-Dej» — Vedere de șantier

obiectele necesare dezvoltării unui complex turistic de mare amploare să beneficieze de lacul de acumulare ce se va crea și de vecinătatea unui peisaj renumit prin frumusețea sa.

R.: Obiectul principal al sistemului constituindu-l barajul cu cele două centrale electrice, ca și complexul de porturi și ecluze pentru asigurarea navigației, vă rugăm să ne spuneți cum a văzut proiectarea rezolvarea acestora?

Arh. A.O.: Cele două centrale, simetric amplasate față de baraj, ecluzele și platformele de montaj, cu un front de peste 1 km, vor reprezenta un ansamblu monumental prin grandoearea dimensiunilor, dând senzația de stăpânire a forțelor naturii. Compoziția arhitecturală este dominată de baraj și de aceste două centrale, fiecare așezată pe câte un mal, dispunând de circulații larg desfășurate, la diverse niveluri, pe platforme ce urmăresc relieful înconjurător și pe care au fost amplasate obiectele anexe și cele de deservire a navigației, vâmlor și turismului.

Complexul de funcțiuni tehnologice, problemele de circulație și de acces la diferite niveluri, problemele ridicate de realizarea unor construcții gigantice cu caracter ingineresc la o scară nemaîntâlnită la noi, au impus găsirea unei plastici arhitectonice care să răspundă unor exigențe de viitor, atât ca concepție, cât și ca materiale, toate, bineînțeles, bazându-se pe o colaborare strânsă și o comunitate de gândire între toți specialiștii.

R.: Cum considerați că se pot îndeplini aceste deziderate?

Arh. N.P.: Înscrierea în forme adecvate a tuturor volumelor strict funcționale, folosirea de materiale durabile, tratarea arhitecturală deosebită a obiectelor, studiile de culoare și de iluminat, dozarea suprafețelor de umbră și lumină, toate acestea trebuie să ducă la realizarea unor construcții controlate și coordonate din punct de vedere tehnic și estetic, imprimându-le un caracter de contemporaneitate și de înaltă industrializare.

Printre principalele obiective industriale, ale căror sectoare de bază vor intra în funcțiune în anii 1966—1968, este și Combinatul siderurgic « Gheorghe Gheorghiu-Dej » de la Galați. Dat fiind importanța acestui combinat în cadrul Planului de dezvoltare a economiei naționale, ne-am deplasat la Institutul de proiectări de uzine și instalații metalurgice — IPROMET. Arh. Iulian Deșcu, care face parte din colectivul de proiectare a combinatului, a avut bunăvoința de a ne furniza câteva detalii în legătură cu concepția arhitecturală care a stat la baza elaborării proiectelor.

R.: Industria siderurgică — conform prevederilor din Directivele celui de al IV-lea Congres al partidului nostru — va ajunge să producă pînă în anul 1970 aproape 4,1 milioane tone fontă, 6,3 milioane tone oțel, 4,4 milioane tone laminate, 800 mii tone țevi. Contribuția principală în îndeplinirea acestui program o va aduce Combinatul siderurgic « Gheorghe Gheorghiu-Dej » de la

Galați, pentru a cărei realizare se va alocă cca. 70 la sută din volumul total de investiții destinat siderurgiei. În consecință, în fața colectivului de proiectanți, din care faceți parte, stau sarcini de o deosebită importanță. În legătură cu acest mare ansamblu industrial, v-am ruga să ne vorbiți despre concepția arhitecturală care a stat la baza proiectării lui.

Arh. Iulian Deșcu: Fiind vorba despre unul din cele mai de seamă obiective care se vor construi în perioada cincinalului, colectivul nostru de proiectanți este mîndru — pot spune — de sarcinile încredințate, prin contribuția pe care o va aduce la crearea bazei tehnico-materiale a Planului de dezvoltare a economiei naționale în viitorul cincinal.

Arhitectura industrială este o disciplină tînără. Începuturile noastre ca arhitecți proiectanți ai industriei siderurgice sînt indisolubil legate de dezvoltarea și modernizarea marilor combinate de la Hunedoara și Reșița. Experiența dobîndită acolo, alături de tehnicienii celorlalte specialități — construcții, instalații, tehnologie etc. — ne-a dat posibilitatea să atacăm cu curaj

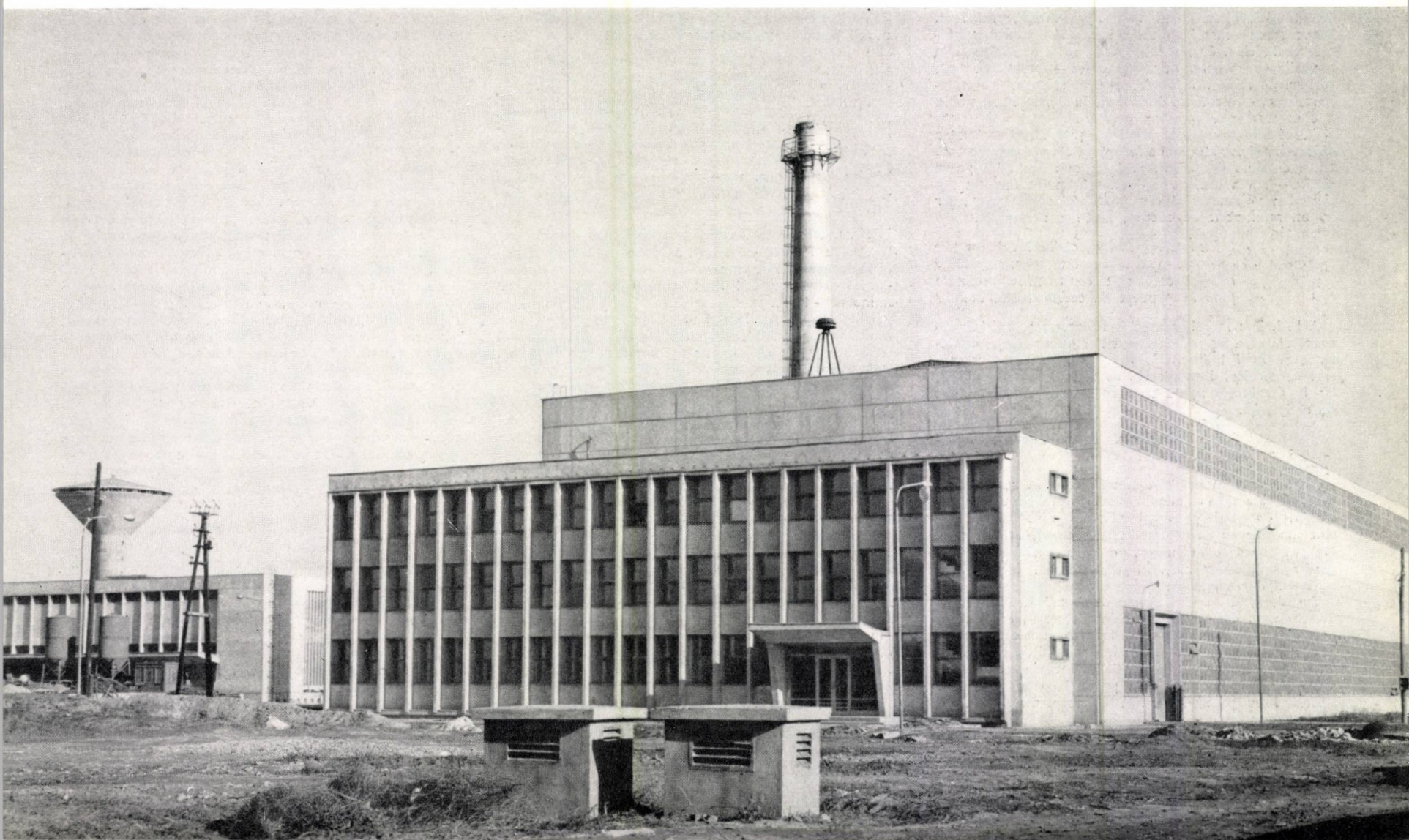
proiectul de o amploare deosebită al Combinatului siderurgic « Gheorghe Gheorghiu-Dej » de la Galați.

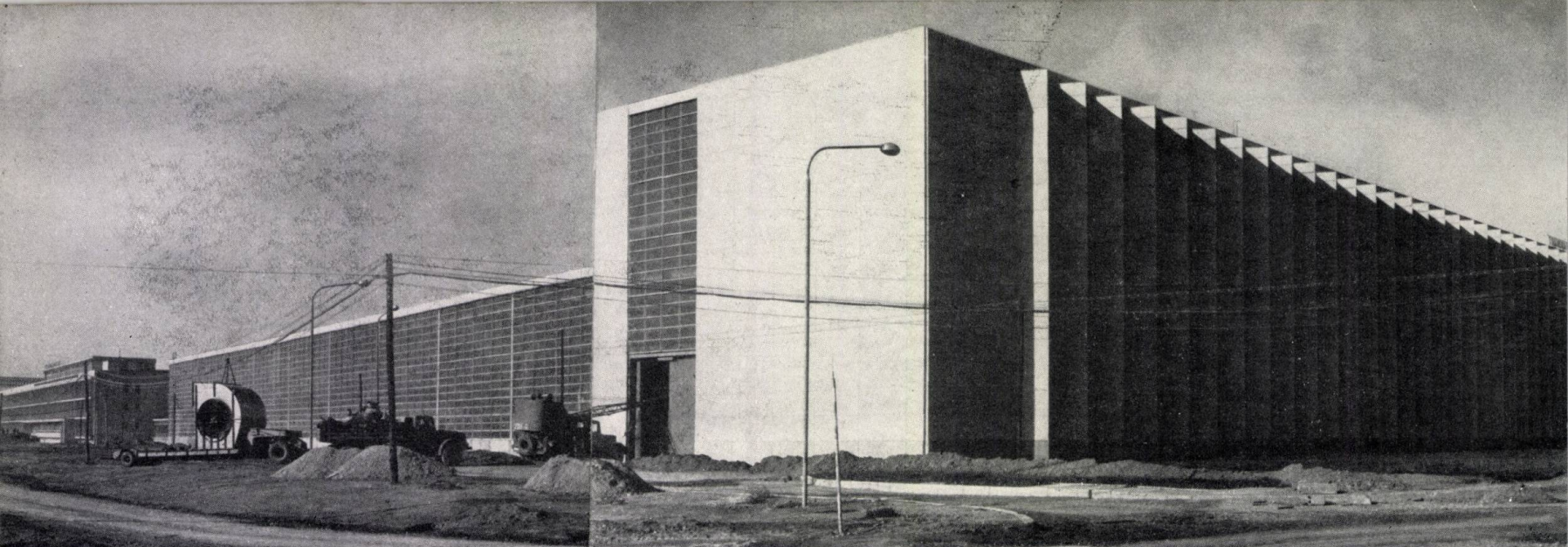
În gîndurile și în intențiile noastre am stabilit cîțiva parametri de la care am dori să nu ne abatem. Ținînd seama de faptul că realizarea unui astfel de combinat, de proporții nemaicunoscute la noi în țară, se desfășoară în timp de ani de zile, etapizată pe sectoare de producție, arhitectura ar putea fi influențată de diverse tendințe. Aceste tendințe s-ar datora pe de o parte materialelor noi care apar pe parcurs și care duc implicit la forme noi, iar pe de altă parte evoluției tehnologiei care progresează an de an, avînd ca bază perfecționarea și automatizarea maximă a proceselor de fabricație.

În această situație trebuie stabilită o viziune de ansamblu care să fie imprimată întregului grup de arhitecți. Inițiativele izolate, chiar dacă sînt valoroase în sine, dacă nu se încadrează în unitatea pe care o dorim combinatului, vor forma elemente disonante. Nu trebuie să se deducă de aici că rezultatul va fi echivalent cu monotonia, deoarece arhitectura unui ansamblu industrial, bine rezolvată, poate fi unitară fără a fi monotonă. În industria siderurgică, volumele sînt nespuse de variate: laminarele se desfășoară pe o lungime de 1 km, corpul principal al

GIGANTUL SIDERURGIC DE LA GALAȚI

Sectorul Întreținere — Forja

Atelierul mecanic și electric din cadrul Combinatului siderurgic Galați

oțelăriei atinge 50 m înălțime, coșurile de fum și galeriile de benzi constituie elemente caracteristice ale peisajului industrial care, prin proporții, elimină monotonia, inspirând vigoare și dinamism.

S-a renunțat de mult la a considera arhitectura industrială ca un simplu înveliș al procesului de producție, intervenția arhitectului fiind astăzi prezentă pretutindeni. Preocuparea noastră nu se limitează deci numai la arhitectura halelor. Ea s-a manifestat cu mult succes și în lucrările cu caracter pur ingineresc — castele de apă, turnuri de răcire, estacade, poduri rulante, macarale-portale etc. — elemente dominante în silueta de ansamblu a unui asemenea complex industrial.

Dacă monotonia este eliminată prin însăși varietatea obiectelor și dacă tindem a îndepărta din viziunea noastră toate detaliile de prisos, arhitectura siderurgică poate căpăta — am putea spune — un rafinament rezultat din puritatea volumelor și din proporția suprafețelor, iar nu un rafinament de detaliu, inutil și neesențial.

R.: Înțelegînd ca principii călăuzitoare cele ce ne-ați expus mai înainte, v-am ruga să ne spuneți care sînt construcțiile realizate pînă în prezent în cadrul combinatului?

Arh. I. D.: În prima etapă s-a atacat sectorul întreținerii, din care fac parte: atelierul mecanic, forja, modelăria, anexa 1 industrială, depozite etc. Toate acestea sînt construite. Lamoniarele se află în faza de finisaj, iar la turnătoria mixtă se montează scheletul metalic de rezistență.

R.: Ce materiale de construcții și de finisaj ați folosit?

Arh. I. D.: În privința materialelor de construcție, tendința este de a se înlocui plăcile prefabricate cu tablă cutată. Datorită greutății plăcilor prefabricate, ele sînt socotite ca neindicat pentru construcțiile de la Galați unde se construiește pe loess și unde există o zonă seismică puternică. În acest caz, ele îngreunează scheletul de rezistență.

Totuși, la atelierul mecanic au fost folosite panouri prefabricate, dispuse în dinți de fierăstrău, constituind în același timp și un brise-soleil pentru a evita însorirea prea puternică, contraindicată în procesul de producție. La turnătoria mixtă — care se află încă în execuție — fațadele se vor realiza din panouri de tablă cutată, alternînd cu panouri vitrate. La corpurile sociale ale

combinatului — cantină, policlinică, vestiare — ca și la corpurile administrative, se va folosi un finisaj mult mai îngrijit cu terasit, placaje ceramice etc.

O importanță deosebită o au în proiectarea ansamblurilor industriale și studiile de vopsitorii. Mînuirea cu iscusință a culorilor și a nuanțelor pot influența în mod optimist starea psihologică a oamenilor muncii, cu repercusiuni pozitive în activitatea lor.

R.: După cum am înțeles, această imensă suprafață ocupată de construcțiile combinatului este divizată în 4 zone mari, fiecare reprezentînd specificul de producție: furnale, oțelării, laminoare, întreținere, toate desfășurate pe un flux tehnologic pe direcția S-N. Întrucît despre sectorul întreținere ne-ați vorbit, v-am ruga să ne spuneți ceva și despre sectorul laminoarelor, a cărei construcție a fost atacată.

Arh. I. D.: Despre aceasta, colegul meu — arhitectul Alexandru Popescu-Necșești, ar putea furniza date mai apropiate de adevăr, deoarece laminoarele au fost proiectate de către tovarășii din Institutul de proiectări de laminoare — I.P.L.

Arh. Alexandru Popescu-Necșești: În sectorizarea generală a teritoriului, o importantă parte revine grupului de laminoare, din care în prezent se află în fază de finisaj, laminorul de tablă groasă... Credem că este prima și cea mai mare construcție de acest fel din țară, realizînd un front construit de peste 1 000 m, la o înălțime de cornișă de 20 m. Desfășurîndu-se de-a lungul magistralei interioare a combinatului — care la rîndul ei se întinde pe o lungime de cca. 5 km — și adăpostind o tehnologie complet automatizată, acest laminor se încadrează în arhitectura de ansamblu exprimînd deosebită forță.

Fațadele vitrate, cu module constantă, utilizează sticla, metalul și ceramica. Structura metalică susține un acoperiș din tablă ondulată.

Pentru prima dată, în industria grea s-a încercat în colaborare cu artiștii Fondului Plastic realizarea unui imens panou decorativ desfășurat pe 120 m lungime și 12 m înălțime pe fațada dinspre magistrala interioară.

În ceea ce privește finisajele interioare, s-a făcut un studiu special, bazat pe experiența căpătată prin construirea uzinelor de la Hunedoara și Iași, avînd în vedere importanța pe care o prezintă cromatica într-un asemenea loc de muncă. Astfel, au fost întocmite proiecte

de culori, atît pentru interioarele și exterioarele halelor cît și pentru utilaje.

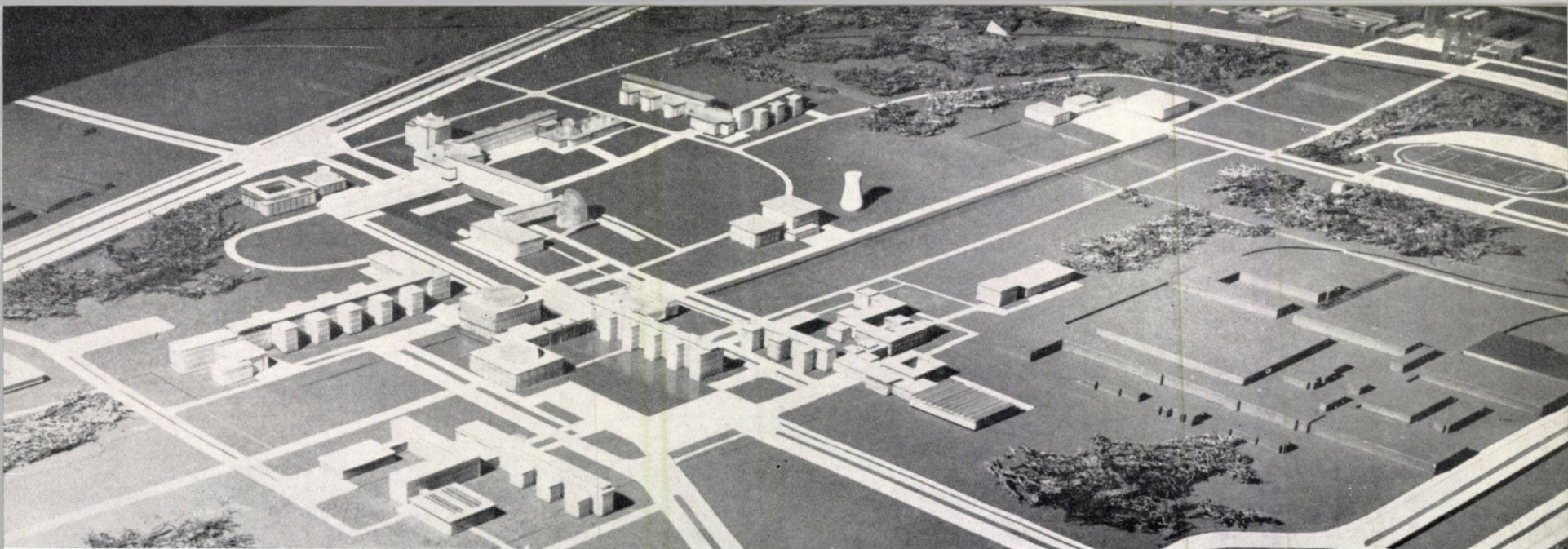
Arh. I. D.: Trebuie să amintesc că în curs de execuție se mai află și blocul-turn care reprezintă anexa industrială nr. 1 a laminorului, desfășurat pe parter și 8 niveluri. La parter au fost amplasate vestiarele pentru muncitori și o sală de ședințe, iar cele opt niveluri cuprind birouri pentru funcționari și centrala telefonică. Un pasaj subteran difuzează în toate laminoarele muncitorii la locul de muncă. Ca tratare specială la acest pasaj subteran trebuie să amintim pereții în ceramică, ornamentarea grafică și plastică deosebită, iluminatul intens.

Mergîndu-se pe principiul ca vestiarele să fie amplasate în construcții independente, legate de locurile de producție prin pasarele sau pasaje, s-a executat și anexa industrială nr. 2 care se desfășoară pe parter și un nivel, dispusă pe teren spre piața preuzinală nord...

Și pentru că a venit vorba de piața preuzinală, trebuie neapărat să vă spun că această piață constituie prima încercare de a trata mai amplu intrarea într-o uzină. Peroane largi de primire, parcaje moto-velo, cantină, puncte alimentare etc. mobilează această piață preuzinală. Ca o prelungire de intenții, toate elementele — peroane, pergole, puncte comerciale — se leagă organic cu elementele cartierului Țiglina. În general, cele trei piețe preuzinale — fiindcă acestea sînt prevăzute a fi executate în punctele de acces sud, nord și est ale combinatului — vor fi marcate cu semnale decorative și utilitare în același timp, a căror prezență va fi vizibilă de la mare distanță. Ca o continuare a tratării celor trei piețe preuzinale, amenajările interioare din cuprinsul combinatului — spații verzi, magistrala interioară care va permite circulația pe două fire cu peluze la mijloc — au făcut obiectul unui studiu special. De asemenea, portul necesar combinatului, silozurile, viaductul dinspre est etc. etc.

R.: Avînd în vedere legătura cu orașul și distanțele mari din interiorul combinatului, cum ați rezolvat circulația oamenilor muncii?

Arh. I. D.: Distanța de 2 km de oraș — de altfel distanță socotită minimă pentru evitarea nocivităților — va fi acoperită prin mijloace de transport în comun pînă la cele trei piețe preuzinale. De aici, în interiorul combinatului distanțele fiind de asemenea mari (între 2—3 km) s-a prevăzut posibilitatea unui transport în comun propriu al uzinei, pînă la diversele puncte de interes.

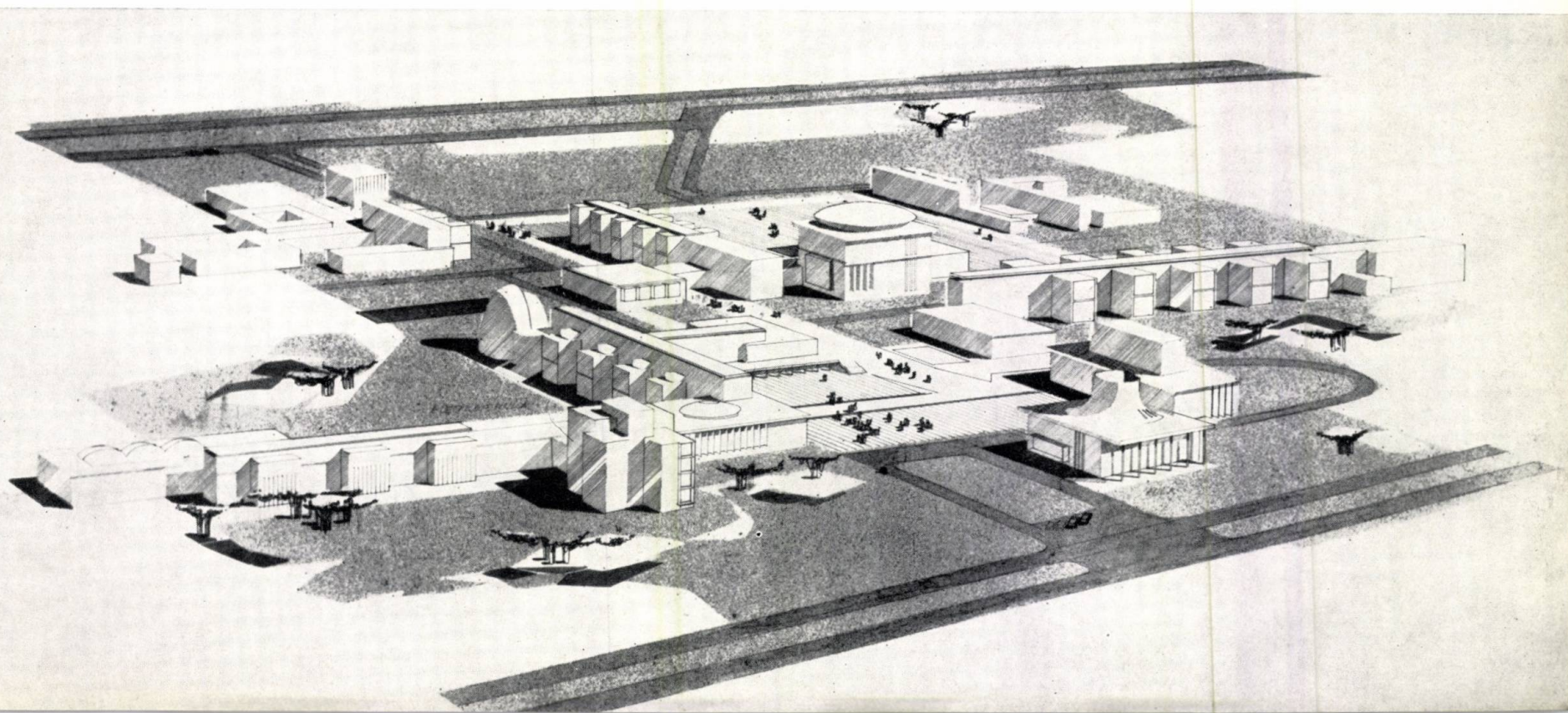
Machetă

O IMPORTANTĂ INVESTIȚIE DESTINATĂ ÎNVĂȚĂMÎNTULUI SUPERIOR TEHNIC

Institutul Politehnic «Gheorghe Gheorghiu-Dej» din București — Perspectivă de ansamblu

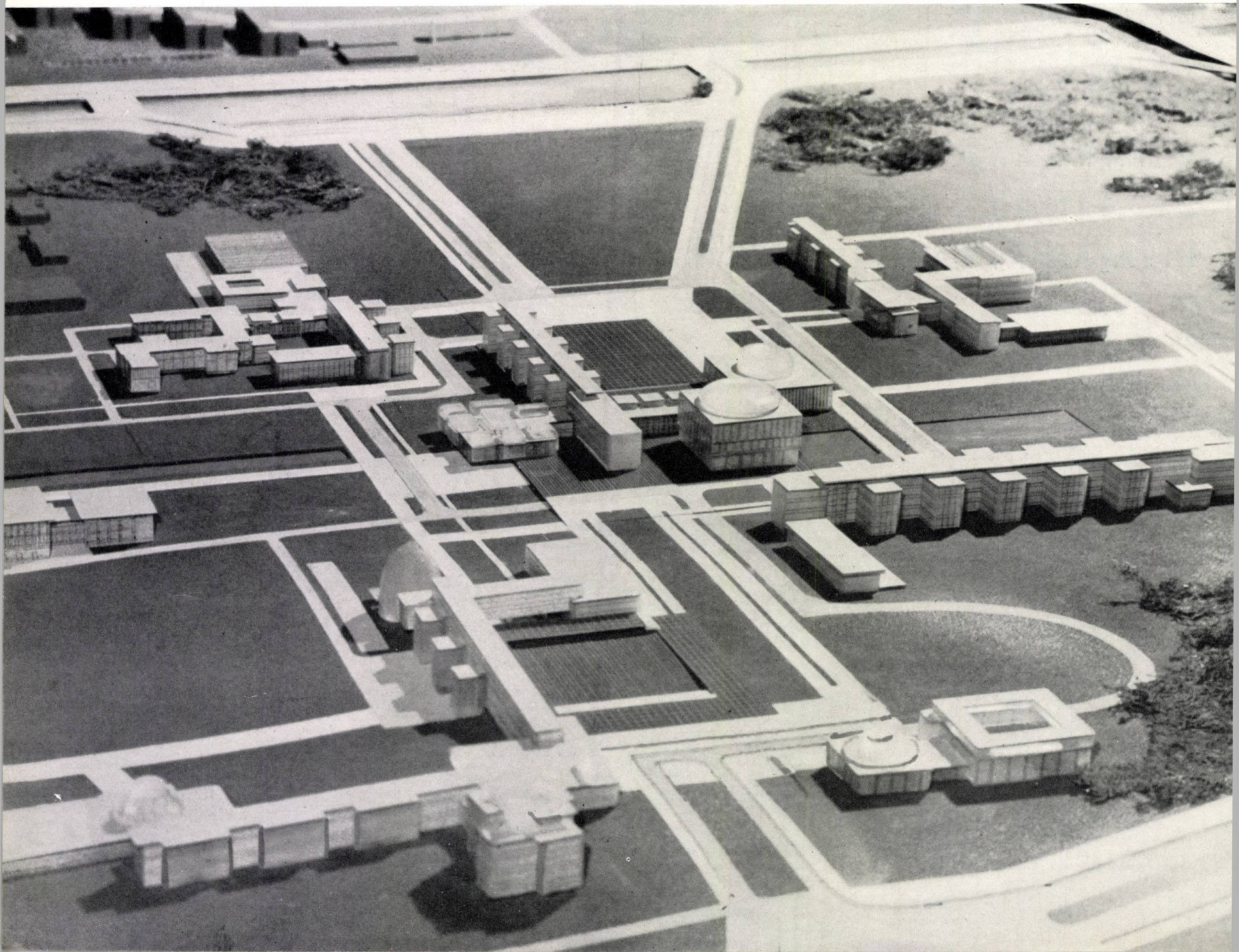
Din partea colectivului de proiectare a Institutului Politehnic «Gheorghe Gheorghiu-Dej» din București — al cărui proiect este condus de prof. arh. Octav Doicescu în cadrul Institutului «Proiect-București» — ne-a răspuns tovarășa arh. Paraschiva Iubu:

R.: — Noul Institut Politehnic «Gheorghe Gheorghiu-Dej» din București reprezintă obiectivul cel mai important asupra căruia se vor concentra o mare parte din eforturile de investiție destinate dezvoltării învățămîntului superior, conform prevederilor Directivelor celui de al IV-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român. Ce puteți să ne spuneți în legătură cu această lucrare?

Arh. Paraschiva Iubu: Viitorul complex de învățămînt politehnic, atît prin numărul mare de studenți pe care îl va cuprinde (10 000) și diversitatea specialităților tehnice ce le va dezvolta (50), cît și prin amploarea spațiilor și a utilărilor lor la nivelul cerințelor științei și tehnicii mondiale, va fi unul din cele mai importante așezăminte de învățămînt din țară.

Organizarea celor 12 facultăți pe care le va avea este concepută într-o grupare a lor în 5 unități didactice, pe profile de specialități: mecanică, metalurgie-tranporturi, electrotehnică, electronică și chimie. În plus, apare gruparea învățămîntului general pentru primii ani de studii, care primesc aceeași instruire didactică.

R.: Cum se prezintă întregul ansamblu din punct de vedere al aşezării lui în cadrul oraşului?

Arh. P.I.: Întregul ansamblu, ce va însuma în final 170 ha, se desfăşoară pe terenul din lunca Dîmboviţei, cuprins între şos. Grozăveşti, bd. Armata Poporului şi noul cartier de locuinţe Militari. El va întregi zona verde din vestul Capitalei, a actualelor parcuri Cotroceni şi Grădina Botanică, prelungindu-se în viitor cu zona lacurilor Ciurel şi formînd astfel o *dotare urbanistică deosebită a oraşului*, care se va îmbogăţi şi prin alte construcţii adiacente: cluburi studenţeşti, cămine, locuinţe pentru corpul didactic etc.

În felul de dispunere a celor 6 unităţi didactice s-a ţinut seama de datele terenului: ocuparea lui în primă etapă cu zone de construcţii industriale şi locuinţe, dificultăţi morfologice, ape freatice etc. În această dispunere, al cărei centru de formare îl reprezintă corpul învăţămîntului general, cu aula şi rectoratul — ca simboluri ale funcţiunilor centrale colective — s-a căutat realizarea unui ansamblu unitar, care preia denivelarea de teren (12—14 m) într-o pantă uşoară, creînd astfel legătura între gruparea de pe cornişă şi cea din luncă, deschis către cele trei artere importante înconjurătoare.

R.: Despre organizarea funcţiunilor şi despre soluţiile adoptate, ce ne puteţi relata?

Arh. P.I.: Organizarea funcţiunilor, extrem de diverse în utilizarea şi înfăţişarea lor pe profile, a condus la comasarea spaţiilor de învăţămînt teoretic ale facultăţilor (270 săli) şi la tratarea lor asemănătoare.

Fiecare clădire are un miez de formare — holul central — în jurul căruia sînt ataşate amfiteatrele, decanatele şi celelalte funcţiuni centrale.

Laboratoarele, a căror pondere este de aproape 50% din totalul suprafeţei, se desfăşoară în funcţie de frecvenţa lor de utilizare, pe catedre, cu rezolvări foarte variate, conform diversităţii atît de complexe a funcţiunii lor (de la laboratoarele tip clasă, la laboratoarele hală industrială).

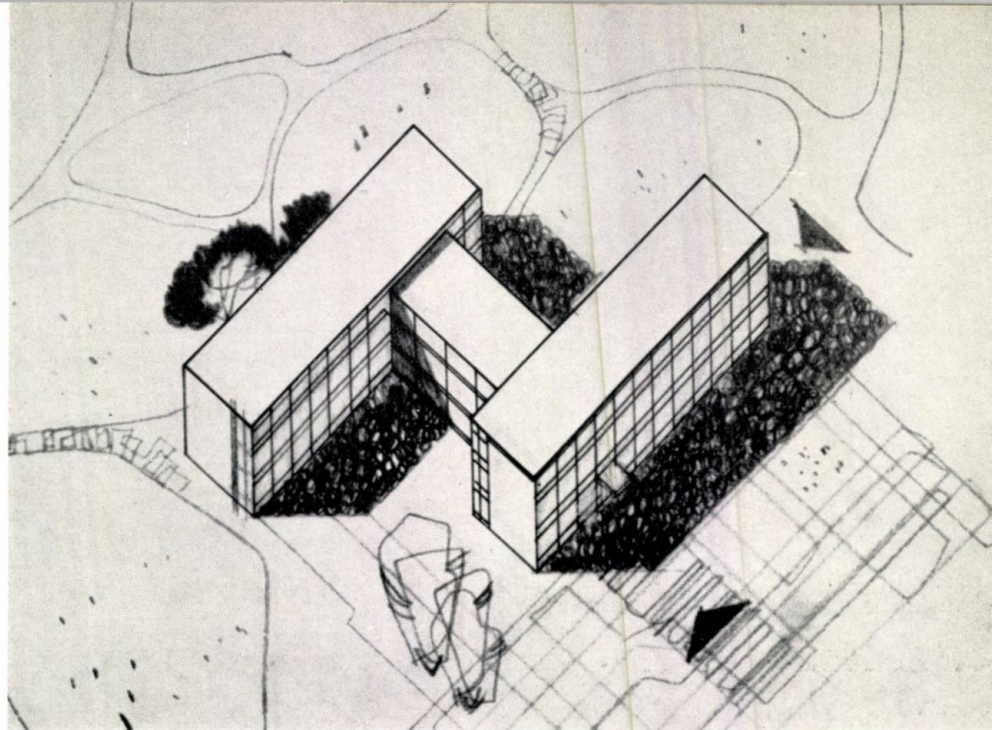
Soluţiile alese au fost dictate şi de obligativităţile temei de aşezare la teren a unui număr mare de utilaje grele, ceea ce a condus la obţinerea unui număr scăzut de niveluri. De altfel, adoptarea unei soluţii bazate pe circulaţii verticale mecanizate ar fi fost improprie unei circulaţii de mare frecvenţă, cu atît de numeroase schimbări ale locului de lucru (din oră în oră).

R.: După cum se vede, proiectul a urmărit să extragă varietatea necesară tuturor spaţiilor interioare, să le păstreze «spaţial» specificul lor tehnic.

Arh. P.I.: Pe lângă aceasta, proiectul a căutat să imprime şi un caracter vii şi primitor acestor spaţii, cu toată rigurozitatea lor funcţională. Mergînd pe aceeaşi linie, s-a căutat să se obţină un caracter reprezentativ pentru spaţiile de mare frecvenţă, în concordanţă cu importanţa edificiului, care îşi primesc amploarea necesară în limitele însă de utilizare economică a întregii suprafeţe (55% spaţii utile).

R.: Desigur că aceeaşi preocupare a colectivului, pentru a găsi soluţii în varietatea arhitecturală a spaţiilor interioare, a fost prezentă şi în găsirea unor soluţii variate pentru exterior.

Arh. P.I.: Aici betonul armat va exprima cu vigoare structura generală, iar restul suprafeţelor vor primi îmbrăcămîni din placaje ceramice şi parţial de marmură, lucru ce va pune în valoare jocul volumelor, cu efectele lor de umbră şi lumină, înscriindu-se astfel în dorinţa noastră de a reda vioiciunea arhitecturii noastre tradiţionale.

Proiect pentru şcoală medie cu 12 săli de clasă — Perspectivă

ŞCOLI TIP PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNTUL MEDIU

La Institutul de proiectări tip — I.P.C.T. — în atelierul de construcţii social-culturale ne întîmpină arhitectul Nicolae Petraşincu — şeful atelierului — şi arhitectul Dan Bacalu — şef de proiect.

R.: Un loc important în ansamblul de măsuri ce se vor lua pentru dezvoltarea învăţămîntului în perioada 1966—1970, îi revine şcolii medii. În lumina celor prevăzute prin Directivele Congresului al IV-lea al partidului, ce fel de studii se întreprind în prezent în cadrul institutului dvs. de proiectare?

Arh. Nicolae Petraşincu: Prin realizarea celor 24 500 săli de clasă, în cadrul planului de şase ani 1959—1965, au fost acoperite în mare măsură necesităţile de generalizare a învăţămîntului de 8 ani.

Din Directivele Congresului al IV-lea al partidului apare preocuparea pentru o dezvoltare de mare amploare a învăţămîntului mediu, atît la oraşe, cit şi la sate, unde de altfel — pentru prima dată în ţara noastră — urmează să se organizeze şi internate pe lângă şcolile respective.

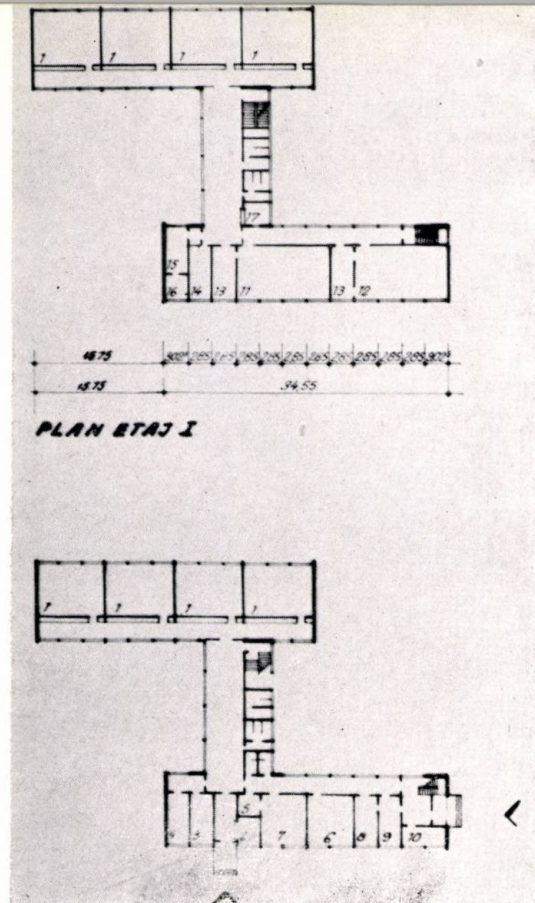
R.: Temele-program ale noilor tipuri de şcoli, preconizate de Ministerul Învăţămîntului şi a căror proiectare v-a fost încredinţată, aduc lucruri noi?

Arh. N.P.: A fost mărită suprafaţa utilă prin creşterea numărului de laboratoare şi ateliere, în raport cu şcolile existente. Vestiarele sînt propuse a se organiza în spaţii închise, în afara clasei. Pe baza noilor teme s-a elaborat în I.P.C.T. un amplu studiu tehnico-economic care actualmente este avizat.

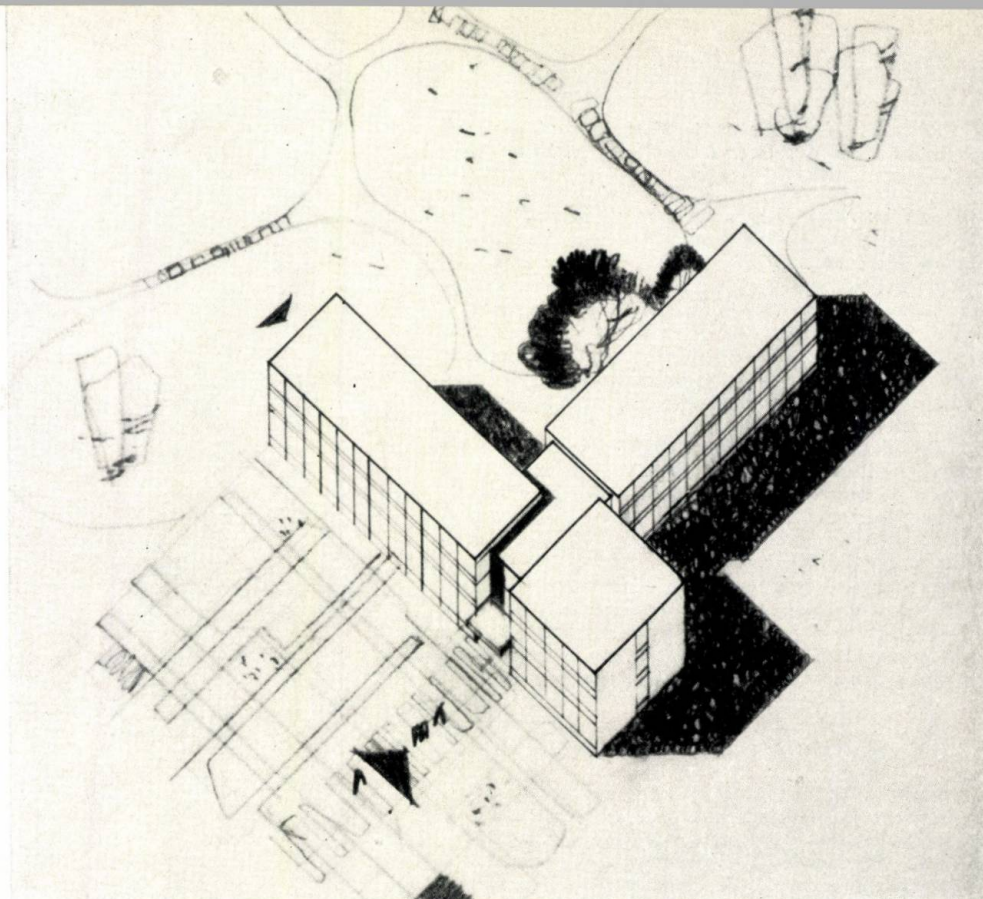
În legătură cu problema proiectării internatelor şcolare, considerăm că ea ar trebui abordată imediat pentru a face faţă necesităţilor de acoperire a celor 54 000 de locuri prevăzute prin Directive.

R.: În proiectarea noilor tipuri de şcoli, în ce măsură v-au fost de folos lucrările prezentate la concursul organizat de Uniunea arhitecţilor în anul 1964 pentru şcoală medie cu 12 săli de clasă?

Arh. Dan Bacalu: Desigur, soluţiile au prezentat un interes deosebit. Din păcate, datele tematice stabilite de iniţiatorii concursului, împreună cu Ministerul Învăţămîntului, au depăşit cu mult posibilităţile noastre din prezent în domeniul investiţiilor de şcoli, astfel încît rezultatele concursului nu pot fi fructificate decît în mică măsură.

Proiect pentru
școală medie cu
12 săli de clasă —
Plan parter și plan
etaj

Proiect pentru școală medie cu 20 săli de clasă — Perspectivă

R.: În altă ordine de idei, ați putea să ne spuneți ce posibilități întrevedeți pentru realizarea și a altor tipuri de școli, decât cele ce se aplică în prezent?

Arh. D. B.: În studiul elaborat de I.P.C.T. se propune o varietate de școli ce se deosebesc prin tipurile de clase — alături de tipurile tradiționale studiindu-se și clase de formă pătrată, iluminate diferit, — prin număr de niveluri, prin rezolvarea diversă a spațiilor anexe, a vestiarelor, recreațiilor etc.

La solicitarea Ministerului Învățământului, gama de școli ce va intra în execuție în anul 1966 se va proiecta tot cu tipul de clase tradiționale, urmînd ca numai laboratoarele să se realizeze în formă pătrată și să fie luminate bilateral. În planul de proiectare pe anii 1966—1967 s-au făcut propuneri de elaborare a unor proiecte experimentale cu cîteva tipuri de școli, care să aducă și alte elemente noi și care să fie executate pe cîte un amplasament, urmînd ca apoi, în măsura în care elementele noi experimentale se vor dovedi viabile, să fie generalizate.

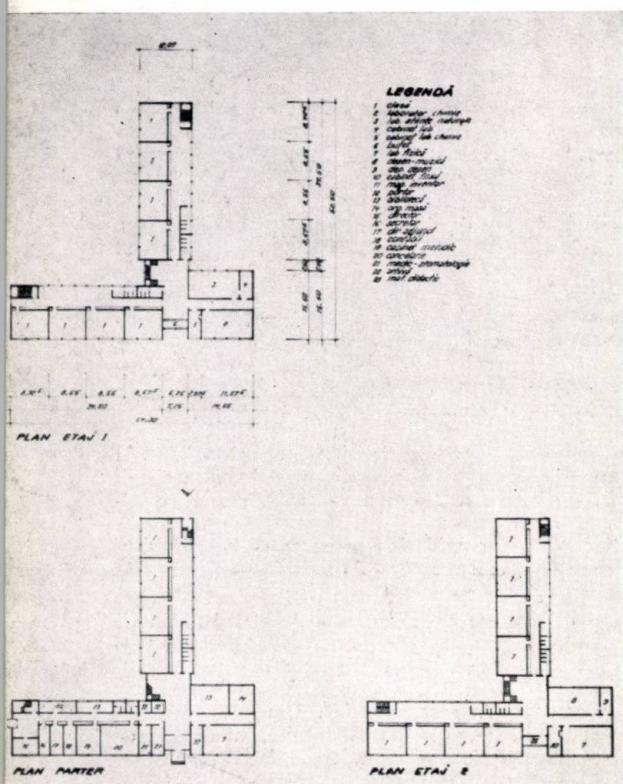
R.: Cum înțelegeți să evitați repetarea aceluiași tipuri de școli, indiferent de ansamblu, regiune etc.?

Arh. N. P.: În acest sens, ne propunem realizarea în paralel a mai multor tipuri pentru fiecare școală în parte, fiecare tip deosebindu-se pe cît posibil prin concepția generală de plan, prin modul de organizare a funcțiunilor, prin exprimarea volumelor și plasticii. Considerăm că variantele de fațadă, la același tip de școală — metodă utilizată în prezent — nu sînt eficiente.

R.: Știm că s-au adus critici unor finisaje de calitate slabă la școlile ce s-au executat în ultimul timp. Ce măsuri se preconizează pentru îmbunătățirea finisajelor?

Arh. D. B.: Spre deosebire de locuințe, la care în mod frecvent se acordă sporuri de preț la finisaje, în afara prețului plafon, la construcțiile de școli nu se acordă asemenea sporuri. Acest lucru a dus la situația bizară ca localul de interes obștesc care este școala să rămînă ca aspect sub nivelul întregului ansamblu în care este amplasat. Situația aceasta va continua deoarece în indicele plafon de preț, fixat pentru noile școli, a fost prevăzut același nivel de finisaj ca la școlile ce se execută în prezent, finisaj a cărui limită maximă este vopsitorie cu « vinacet » la exterior.

În studiile I.P.C.T. au fost prevăzute și variante cu finisaje interioare și exterioare îmbunătățite, corespunzătoare importanței construcției și gradului de uzură, urmînd ca forurile competente să studieze posibilitatea de alocare a fondurilor necesare.

Proiect pentru
școală medie cu
20 săli de clasă —
Plan parter și pla-
nuri etaje

Domeniul ocrotirii sănătății, pentru care se prevăd în Directivele celui de al IV-lea Congres al partidului importante investiții, ne prilejuește o vizită în atelierul de proiectări de spitale din cadrul Institutului central de studii, cercetări științifice și proiectare în construcții, arhitectură și sistematizare — ISCAS. La întrebările noastre, răspunde tovarășul arhitect George Trifu, arhitect specialist.

R.: La ce obiectiv mai important lucrați în momentul de față?

Arh. George Trifu: Una din cele mai importante unități spitalicești din țară, care se va încadra în prevederile Directivei celui de al IV-lea Congres al partidului pentru îmbunătățirea asistenței medicale spitalicești, o constituie construcția spitalului cu 1 050 paturi din cartierul Țiglina al orașului Galați.

R.: În ce fază se află proiectul?

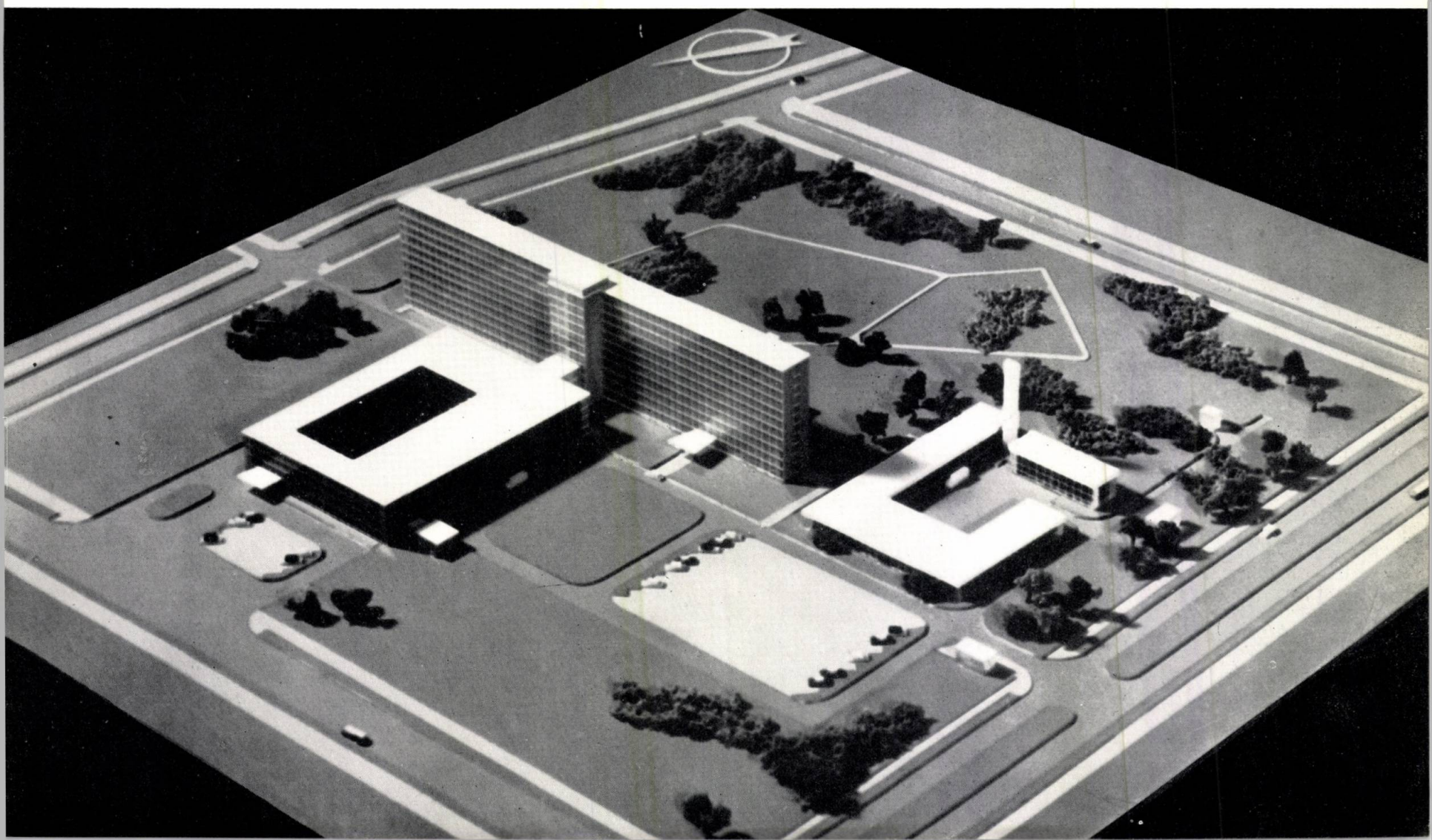
Arh. G. T.: În faza de avizare ca studiu tehnico-economic, construcția lui urmînd a se începe în anul 1967.

R.: În cursul anului trecut, în atelierul dvs. s-au făcut o serie întreagă de studii pentru unități funcționale care să constituie o bază pentru elaborarea viitoarelor proiecte de spitale. Proiectul de față se înscrie pe linia rezultatelor acestor studii?

Arh. G. T.: Pe linia îmbunătățirii activității de proiectare, activitate care să țină seama atît de cerințele tehnicii avansate, cît și de asigurarea unei maxime eficiențe în asistența sanitară, colectivul de proiectanți care au lucrat la proiectul noului spital din Galați s-a străduit ca prin gruparea unităților funcționale și dispunerea lor numai în trei volume în teren (staționar, policlinică ambulatorie cu serviciile tehnico-medicale și grupul gospodăresc), prin confortul corpului de cazare și nivelul ridicat al rezolvării corpului chirurgical, prin rezolvarea circulațiilor etc., să realizeze condiții optime de cazare și de tratament pentru oamenii muncii din orașul și regiunea Galați.

Macheta spitalului cu 1050 paturi de la Galați

SPITAL DE MARE CAPACITATE ÎN CARTIERUL ȚIGLINA-GALAȚI

Folosind rezultatele studiilor amintite mai sus ca și rezultatele experienței în acest domeniu din străinătate, colectivul de proiectare a conceput partiul de arhitectură al acestui ansamblu spitalicesc concentrând în cele trei volume distincte toate funcțiunile necesare.

R.: Aveți amabilitatea să ne faceți o descriere mai amănunțită a celor trei volume?

Arh. G. T.: Pentru corpul de spitalizare s-a ales soluția unei bare desfășurată pe 12 niveluri, cu dublă orientare și dublu tract, tractele fiind egale, ceea ce trebuie subliniat, acest lucru constituind o soluție specifică spitalului. Camerele de bolnavi, cu 1, 2 și 4 paturi, oferă un confort maxim: grupuri sanitare, grupate la camerele cu 1 și 2 paturi, și proprii la camerele cu 4 paturi. Camerele sînt dotate cu radio, semnalizare optică și fonică în legătură cu sora de veghe (la 25 de paturi, pe fiecare secție, cite o soră de veghe). De asemenea, la fiecare 25 paturi există un grup de deservire compus din camere pentru soră, medic specialist, tratamente, iar la 50 paturi un grup compus din camere pentru medic-primar, soră-șefă, soră-gospodină, o sală de mese, cameră de zi. Camerele de zi sînt dotate cu televizoare și aparate de radio.

Legat de corpul de spitalizare se află cel de al doilea volum care cuprinde: policlinica cu toate serviciile de diagnostic-tratament, pentru spital și pentru cca. 6 000 de locuitori; blocul operator cu 16 săli de operații și alte servicii tehnico-medicale aferente spitalului.

Pentru acest volum s-a ales soluția unui paralelipiped desfășurat pe 5 niveluri. În soluționarea blocurilor operatorii și a terapiei intensive trebuie subliniat faptul că proiectanții s-au ghidat după cele mai moderne și mai recente principii și soluții pe plan mondial: sălile de operații și anexele lor cu aer condiționat, circulația — bolnavi, personal — este diferențiată față de circulația materialelor folosite în sălile de operații; fiecare bloc operator își are propria centrală de sterilizare pentru instrumentar (curățire prin spălare, ultrasunete și sterilizare prin autoclavizare).

Cel de al treilea volum, amplasat imediat lângă intrarea principală din parcul spitalului, cuprinde grupul gospodăresc, compus din bloc alimentar, spălătorie, ateliere pentru spital, atelier auto, vivarium și centrală pentru abur tehnologic și apă caldă.

La staționar au fost prevăzute săli de bibliotecă atât pentru medici, personal, cit și pentru bolnavi, sală de conferințe, parcaje pentru spital și parcaje pentru policlinică etc.

R.: Știm că problema circulațiilor într-un spital are o importanță deosebită, modul de rezolvare a multiplelor circuite fiind esențial. Cum ați rezolvat acest lucru?

Arh. G. T.: În cazul spitalului din Galați s-a mers pe soluția unei circulații reduse la minimum. Circulația verticală a fost propusă a se face în staționar cu 6 ascensoare, iar în blocul tehnico-medical cu 4 ascensoare. În ceea ce privește circulația orizontală, s-a preconizat principiul eliminării interferențelor. Astfel, corpul de spitalizare este legat cu blocul tehnico-medical din corpul policlinicii la fiecare nivel, direct din nodul de circulație. Legăturile sînt astfel soluționate încît deservesc fără interferare serviciile tehnico-medicale din blocul operator de chirurgie generală. De asemenea, circuitul în blocul nașteri, inclusiv chirurgia acestui bloc, se face separat, pe circuite septice și aseptice. Terapia intensivă a fost astfel plasată încît și ea deservește fără interferări toate unitățile din staționar, urgență cit și pe cele din blocul tehnico-medical al policlinicii.

R.: În legătură cu soluția de arhitectură ce ne mai puteți relata?

Arh. G. T.: Avînd în vedere specificul unui asemenea obiect, colectivul de arhitecți a conceput o arhitectură simplă, variată, prin însăși diferența de înălțime și de formă a celor trei volume, precum și prin ampla-

sarea lor în teren. Au fost valorificate condițiile de teren, spitalul fiind amplasat în punctul cel mai înalt al orașului, oferind astfel o perspectivă largă spre Dunăre. Dominanta o constituie volumul staționarului, care a fost amplasat cu capetele în direcția vînturilor importante, lucru ce, de altfel, a determinat și alegerea partiului. S-a mai ținut seama și de legăturile optime cu orașul și cu regiunea, terenul aflîndu-se situat pe șoseaua ce duce spre Brăila.

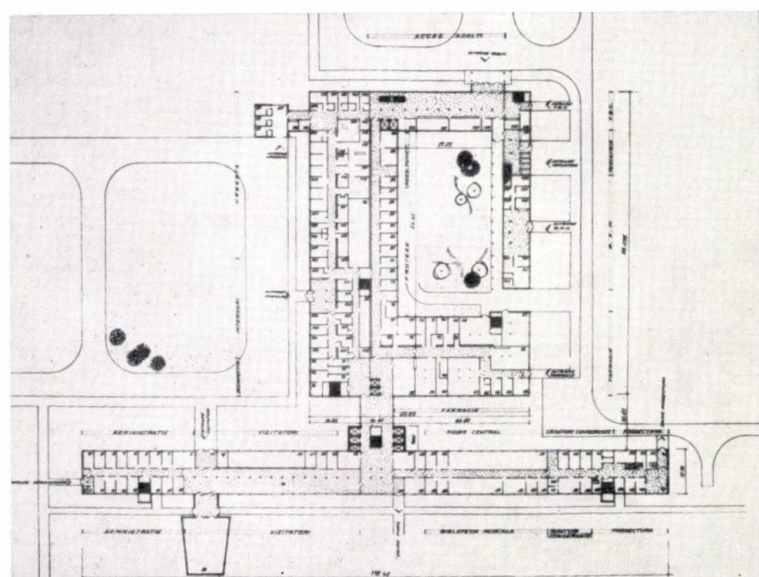
R.: În ceea ce privește îmbunătățirea gradului de finisaj și de echipare, Directivele trasează sarcina în domeniul "producției industriei materialelor de construcții de a se accentua «dezvoltarea producției materialelor de izolații, de finisaj și instalații»». Cum s-a gîndit colectivul de proiectare al spitalului de la Galați să se folosească de noile materiale puse la dispoziție de acest sector?

Arh. G. T.: Ținînd seama de specificul industrial al Galațiului și de posibilitățile oferite de industria noastră a materialelor de construcții, vom folosi ca finisaje exterioare pentru fațade placaje ceramice combinate cu plăci ceramice colorate smălțuite. La interior se vor folosi finisaje curente la staționar; faianță colorată și gresie la blocurile operatorii; placaje de marmură la părțile de recepție; tîmplărie metalică la tocurele de uși etc.

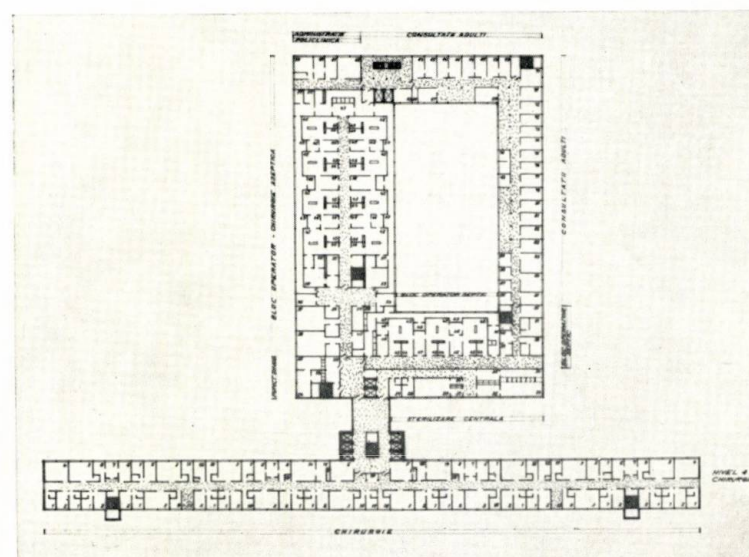
R.: În încheiere, ce deziderate aveți?

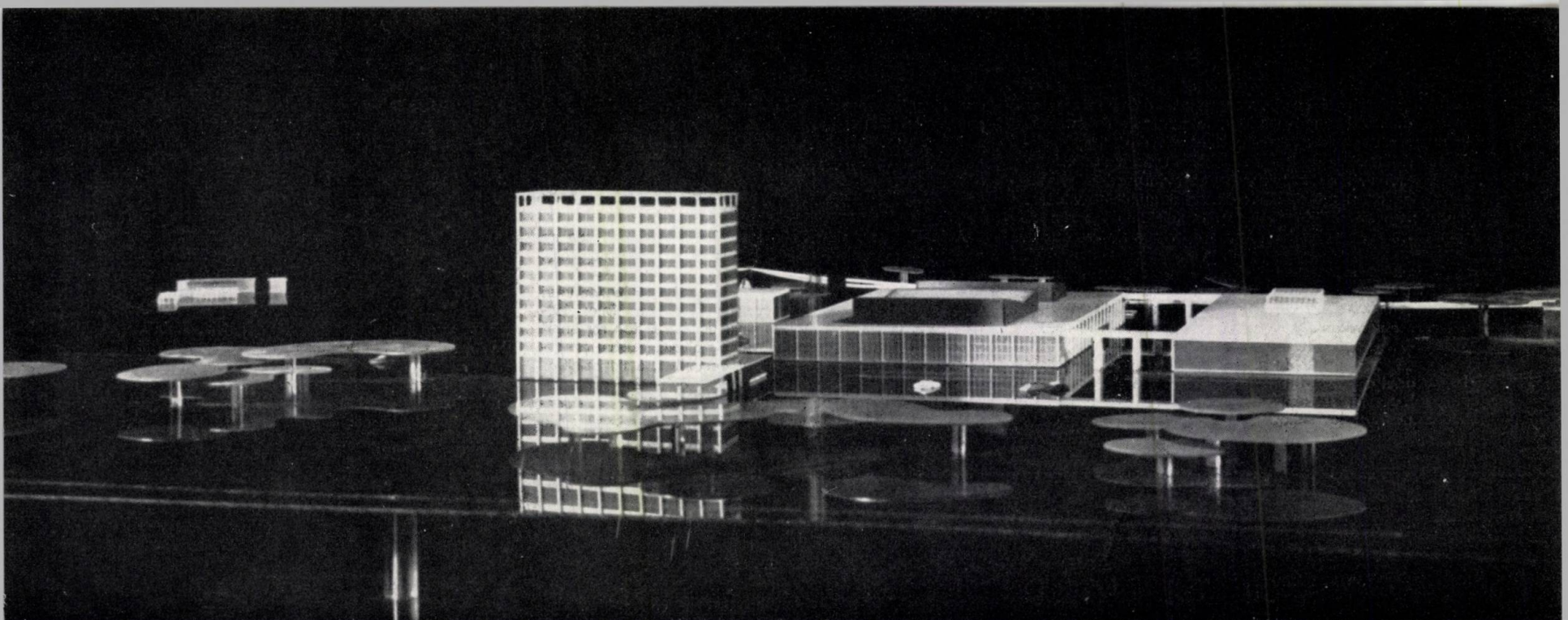
Arh. G. T.: În primul rînd, am dori din partea organelor locale un sprijin permanent și eficient și în al doilea rînd, o colaborare bună între proiectare și execuție. Consider că, dacă aceste deziderate vor fi împlinite, obiectivul va putea fi realizat în termenul planificat și la un nivel calitativ ridicat.

Plan parter

Plan nivel 4

Macheta noului ansamblu al studiourilor de televiziune din București

NOILE STUDIOURI ALE TELEVIZIUNII ROMÂNE

În atelierele Institutului de proiectare « Proiect-București », am rugat pe tovarășul arhitect Tiberiu Ricci, arhitectul șef al sectorului I din cadrul institutului, să ne vorbească despre noile studiouri de televiziune din București.

Arh. Tiberiu Ricci: În țara noastră, după cum se știe, televiziunea și-a început activitatea prin transformarea unor vechi studiouri de cinematografie și adaptarea acestora la cerințele tehnice și funcționale ale emisiunilor televizate. Desigur, concomitent cu perfecționarea echipamentului și a aparatului tehnic de captare și transmisie, televiziunea a cunoscut în ultimul deceniu în țara noastră o dezvoltare considerabilă, atât în alcătuirea programelor, cât și în creșterea numărului de ore de emisiune. Caracteristicile emisiunilor televizate de a putea transmite concomitent sunetul dublat de imaginea vie sau înregistrată la distanță, în fiecare locuință, la ora dorită, au făcut ca televiziunea să devină astăzi cel mai puternic mijloc de informare, educare și recreare pentru masele largi ale oamenilor muncii.

R.: Prin Directivele celui de al IV-lea Congres al partidului se prevede ca investițiile pentru așezăminte culturale să crească cu aproape 70 la sută în cursul cincinalului, iar cheltuielile bugetare cu 23 la sută. În acest sens, Directivele menționează dezvoltarea televiziunii și a radioteleviziunii prin sporirea volumului orelor de program și prin acoperirea în bune condiții a teritoriului țării.

Arh. T. R.: Alocarea unor fonduri atât de mari pentru cultură în viitorii cinci ani oferă posibilitatea construirii

unor noi obiective cu caracter cultural. Printre acestea se află și noile studiouri de televiziune. Bineînțeles că unei creșteri considerabile a orelor de emisie, în vederea satisfacerii unor programe complexe, îi va corespunde și o creștere calitativă, atât a imaginii și sunetului, cât și a conținutului și formei de program. Pentru satisfacerea acestor deziderate apare ca necesară o îmbunătățire a condițiilor de lucru, cărora vechile studiouri nu le mai puteau face față.

R.: Ce puteți să ne spuneți în legătură cu concepția care a stat la baza proiectării noilor studiouri?

Arh. T. R.: Tema-program prevede construirea egalată, cu darea în folosință treptată, a unui număr de trei studiouri mari, precum și a unui studiu de actualități, a unui studiu pentru înregistrări muzicale și a unui număr de studiouri mici pentru crainici. Sînt prevăzute, de asemenea, anexele tehnice necesare controlului audio-video și de regie, încăperile tehnice pentru înregistrări de tipul magnetoscop și telecinema, fonotecă și filmotecă. În vederea obținerii unor condiții optime de lucru pentru actori și regizori, au fost prevăzute — în afara spațiilor pentru cabine, vestiare, machiaj, perucherie, ateliere și depozite de costume — mai multe săli de repetiție, spații pentru așteptare, un bar și bufet. Un corp redacțional, judicios dimensionat, va asigura întreaga desfășurare a procesului de concepție și creație a programelor, decorurilor și a punerii în scenă a producției noilor studiouri.

Pentru realizarea cadrului pe platourile de lucru din studiouri au fost preconizate ateliere de toate specialitățile, depozite și spații ample de premontaj, astfel încît să se poată asigura condițiile corespunzătoare specificei de lucru al emisiunilor televizate.

Ansamblul va fi dotat cu laboratoare speciale pentru dezvoltare, copiere, montaj-sincronizare și control rapid al înregistrărilor pe film îngust.

După cum vedeți, sînt prevăzute a fi proiectate și realizate toate funcțiunile necesare pentru darea în folosință a unui ansamblu de studiouri, dotat și echipat cu utilaj de înaltă productivitate și calitate, la nivelul cerințelor viitoarelor programe de televiziune.

R.: Concepția arhitectural-constructivă a acestui ansamblu a ridicat, desigur, probleme deosebite, avînd în vedere tehnologia specifică.

Arh. T. R.: Concepția partiului de arhitectură a plecat, este adevărat, de la considerentele de ordin tehnologic specific, urmărindu-se, în același timp, a se realiza o imagine plastică deosebită a ansamblului urban și a celui de detaliu constructiv. S-a urmărit, de asemenea, asigurarea tuturor cerințelor de relații și de circulații dintre diferitele funcțiuni, precum și a unui grad de confort și de finisaj, corespunzătoare acestei importante investiții.

Ansamblul, în concepția lui, a ridicat probleme tehnice foarte variate, de la procesul industrial, pînă la cadrul necesar creației artistice, trecînd prin toate aspectele tehnice ale procesului de elaborare și redare a unui program radiotelevizat din studiouri, reportaje, transmisiuni de pe întreg cuprinsul țării sau prin inter-viziune.

Necesitatea de a se da în folosință eșalonat unele obiective din acest ansamblu a contribuit, de asemenea, în mare măsură — alături de realizarea desfășurării funcționale — la determinarea partiului arhitectural al acestui ansamblu. Bazați pe aceste considerente, am studiat un volum unic pentru toate studiourile, inclusiv anexele tehnice; circulațiile majore spre corpul de ateliere și

corpul redacțional au fost concepute sub forma unor pasaje de nivel sau denivelate, în punctele de interes. Prin această soluționare s-a obținut totodată și o simplificare a măsurilor de izolare acustică între volumul corpului studiourilor și cel al atelierelor de producție, care se comportă cu totul diferit din acest punct de vedere.

Considerațiunile de mai sus, condițiile de teren ca și necesitatea scurtării legăturilor orizontale au dus la soluția amplasării pe înălțime a corpului redacțional, asigurându-se pe fiecare nivel câte o unitate de lucru. În acest fel se obține o economisire a suprafeței construite la sol, se elimină construirea unui pilon-antena și se obține, din punct de vedere plastic, un accent vertical în cadrul ansamblului.

Colectivul complex de proiectare, organizat în cadrul Institutului «Proiect-București», în calitate de proiectant general, cuprinde un mare număr de specialiști și tehnologi din Comitetul de Radiodifuziune și Televiziune, a cărui

experiență a contribuit în mod hotărîtor la elaborarea proiectelor instalațiilor specifice, la nivelul tehnicii celei mai avansate.

R.: În cadrul proiectării, ce aspecte funcționale au ridicat probleme mai greu de rezolvat?

Arh. T. R.: Aș sublinia doar cîteva aspecte, care ne preocupă în mod deosebit, în rezolvarea tehnologică și de concepție a compoziției de ansamblu:

— crearea unor condiții optime pentru obținerea unui randament și a unei eficiențe economice maxime în exploatarea viitoarelor studiouri, prin utilizarea lor rațională și continuă, în funcție de concepția aleasă pentru pregătirea programelor, realizarea decorurilor, a repetițiilor și a captării imaginii directe sau a celei înregistrate;
— realizarea celor mai raționale legături tehnice-funcționale între platourile de lucru și încăperile de regie și de

transmisie a imaginilor televizate, astfel încît să se poată obține performanțe de randament și de calitate optimă;
— materializarea prin proiectare a unor scheme tehnologice care să asigure condiții de lucru capabile a satisface indicii superiori de randament și calitate pentru laboratoarele de film și atelierelor de producție a decorurilor.

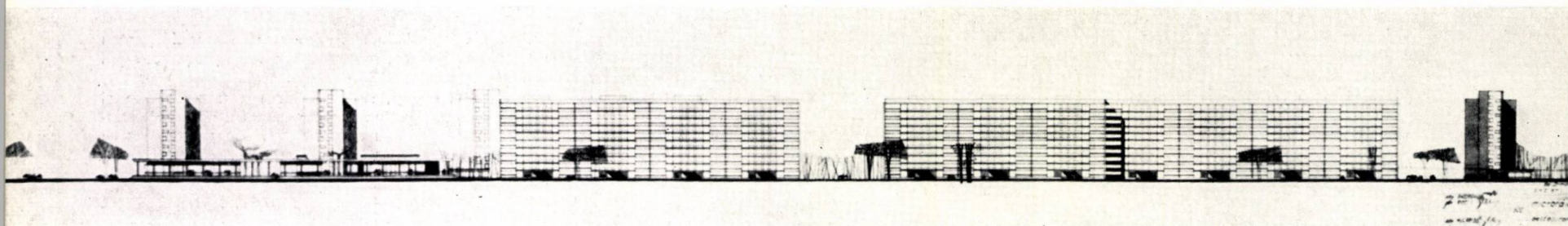
Bineînțeles însă, că cea mai dificilă problemă de proiectare, care va apărea în paralel cu soluționarea acestor condițiuni și relații tehnico-economice și de tehnologie, va fi, fără îndoială, obținerea unor forme constructive și a unei expresii arhitecturale care, atît în ansamblu, cît și în detaliu, să răspundă exigențelor noastre.

Cred că nu greșesc dacă afirm că la baza studiilor de proiectare, a celor mai reușite realizări din acest domeniu, au stat aceste probleme care ne preocupă pe noi acum, în mod deosebit, în vederea obținerii unor rezultate și mai bune privite prin prisma perspectivei de viitor.

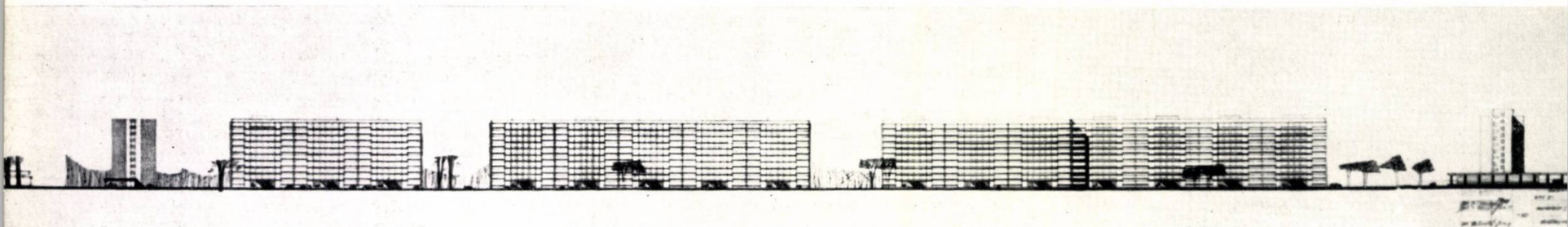
ANSAMBLU DE LOCUINȚE ÎN CARTIERUL MILITARI—BUCUREȘTI

Tot în Institutul de proiectare «Proiect-București» am rugat pe arh. George Mularidis — șef de atelier — să ne dea cîteva amănunte despre marele ansamblu de locuințe de pe bd. Păcii-bd. Armata Poporului, care a intrat de curînd în execuție.

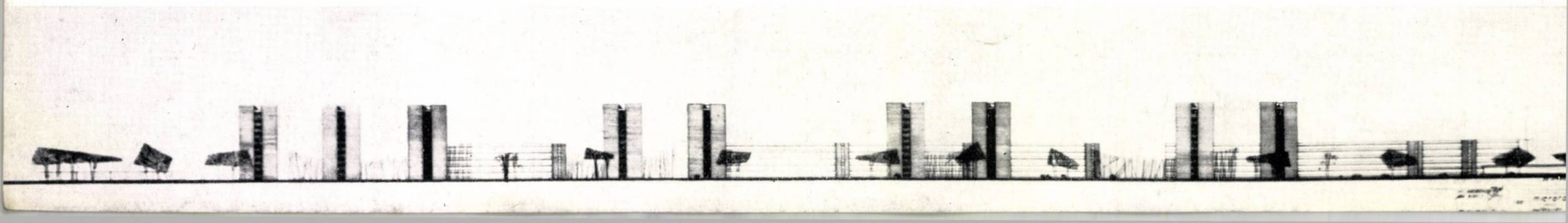
Microraioul 1 — Desfășurare

Microraioul 2 — Desfășurare

Microraioul 3 — Desfășurare

R.: Îmbunătățirea în continuare a condițiilor de locuit ale oamenilor muncii din țara noastră va constitui una din problemele importante ale Planului de dezvoltare economică pe următorii cinci ani. Din cele aproximativ 300 000 apartamente prevăzute prin Directive a se construi în acești ani, aproape o treime se vor realiza în București. Printre ansamblurile preconizate a se construi se află și ansamblul de locuințe de pe bd. Păcii-bd. Armata Poporului.

Arh. George Mularidis: Acest ansamblu reprezintă o primă etapă în realizarea construcției cartierului Militar. Se prevăd a se construi în această etapă 6 940 apartamente care vor asigura cazarea a cca. 30 000 locuitori, două complexe comerciale, o școală cu 24 clase și un dispensar cu serviciu de stomatologie.

R.: Cum a rezolvat colectivul de proiectare a acestui ansamblu problema transportului zilnic la locul de muncă, având în vedere că în acest cartier se află și o zonă industrială de mare importanță?

Arh. G. M.: Cifra de 15 000 de oameni ai muncii, care se deplasează zilnic în și din această zonă industrială, reprezintă desigur o cifră considerabilă. Prin construirea ansamblului se va rezolva, în mare măsură, transportul zilnic al acestor 15 000 de oameni ai muncii care locuiesc în alte zone ale Capitalei și au locul de muncă în zona industrială Militar.

R.: Ce va cuprinde noul ansamblu de locuințe în etapa finală?

Arh. G. M.: În afara blocurilor de locuințe, ansamblul va mai cuprinde 3 complexe comerciale, un centru comercial de cartier, două dispensare, o școală cu 24 săli de clasă, creșe, grădinițe, spații de joc pentru copii, garaje supra și subterane, spații pentru parcaje, mari spații verzi. În general, așa cum prevăd Directivele, s-a căutat să se doteze ansamblul cu tot ceea ce este necesar pentru a se asigura un confort urban corespunzător cerințelor actuale și de viitor ale oamenilor muncii. Putem adăuga, în acest sens, că s-a încercat o amplasare cât mai judicioasă a blocurilor pe teren pentru a permite o cât mai bună repartizare a dotărilor, a spațiilor libere plantate, a spațiilor de joc pentru copii etc.

R.: Din punct de vedere al organizării urbanistice, ce puteți să ne spuneți?

Arh. G. M.: În dorința de a realiza o organizare urbanistică optimă, trebuie menționat faptul că nu s-a neglijat situația existentă a schemei stradale care va fi păstrată o perioadă mai îndelungată, pînă ce se va reconstrui întregul cartier Militar. La amplasarea blocurilor și a dotărilor s-a ținut seama de străzile existente ca și de construcțiile bune și s-a căutat să se obțină, chiar din prima etapă, un ansamblu încheiat, cât mai organizat și cât mai armonios, legat de rețeaua stradală existentă, care nu va stînji cu nimic compoziția prevăzută pentru etapa finală.

R.: Indicațiile conducerii de partid și de stat, ca și Directivele celui de al IV-lea Congres al partidului, trasează sarcina de a se lărgi gama tipurilor de apartamente concomitent cu diferențierea tipurilor de blocuri, tocmai pentru a se evita acel aspect monoton pe care îl întâlnim vizitînd noile ansambluri de locuințe din orice oraș al țării...

Arh. G. M.: Este adevărat că această problemă a varietății, originalității în arhitectură, preocupă din ce în ce mai mult pe proiectanți... Pentru crearea unei arhitecturi unitare, care să poarte o amprentă proprie, să evite monotonia și simplitatea exagerată, colectivul nostru a depus eforturi deosebite. În acest sens au fost folosite 6 tipuri de secțiuni principale. De asemenea, tot pentru a se obține o mai mare varietate, au fost folosite mai multe tipuri de structuri de rezistență: panouri mari, zidărie portantă, cofraje glisante și monolit-celulară. La aceasta se adaugă marea varietate de înălțime a blocurilor de locuit. Amplasarea dotărilor a fost studiată cu atenție pentru a crea centre de atracție.

R.: Despre finisaje, puteți adăuga ceva nou?

Arh. G. M.: Desigur. Pentru a obține un rezultat cât mai apropiat de scopul propus, proiectanții colectivului nostru au preconizat o gamă variată de finisaje, printre care ceramica și terasitul; trebuie remarcat faptul că fațada școlii din acest ansamblu va fi în întregime finisată cu plăci ceramice.

Planul de sistematizare a ansamblului de locuințe de pe bd. Păcii — bd. Armata Poporului

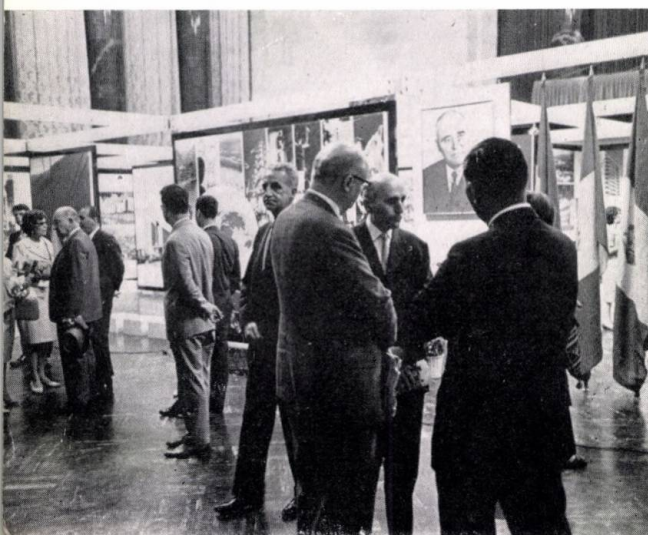

Aspect din cadrul expoziției «Arhitectura în Republica Populară Română», deschisă la Washington

Discuții în fața unui panou al expoziției prezentată la Detroit

Aspect de la expoziția «Arhitectura în Republica Populară Română», prezentată în rotunda Universității Columbia din New-York

Prezentarea peste hotare a realizărilor arhitecturii

Bilanțul rodnic al realizărilor poporului nostru în perioada de după eliberare se oglindește în toate domeniile de activitate. Efortul arhitecților și constructorilor s-a adăugat celui al milioaneilor de oameni ai muncii pentru a crea imaginea nouă a României socialiste, înfrumusețată prin nenumăratele construcții ridicate în toate regiunile țării, transformând fața orașelor și sate-lor noastre.

În acțiunea de popularizare peste hotare a succese-lor obținute în domeniul arhitecturii și construcțiilor, s-a înscris și organizarea, din inițiativa C.S.C.A.S. și a Ministerului Afacerilor Externe, a unor expoziții de arhitectură și construcții.

Menționăm în acest sens prezentarea în anul 1963 în R. P. Polonă a unei expoziții de acest fel, care s-a bucurat de un meritat succes.

În decursul anului 1964, s-a trecut la proiectarea și executarea unei expoziții de proporții mai mari, intitulată «Arhitectura în Republica Populară Română».

Această expoziție, cuprinzând panouri în suprafață de cca. 600 m², cu explicații în limba engleză, a fost proiectată și executată de I. S. Decorativa, pe baza unei tematici întocmită de C.D.C.A.S.

Având o structură modulară, expoziția a fost gândită în vederea adaptării la condiții de expunere variabile. După o prezentare succintă a câtorva exemple caracteristice ale arhitecturii noastre populare, precum și a unor monumente istorice, expoziția înfățișează principalele obiective industriale, ansambluri de locuințe și dotări social-culturale realizate în anii puterii populare.

Planurile de sistematizare ale principalelor orașe din țară, precum și machetele unor cartiere de locuit completează imaginea nouă, pe care au căpătat-o orașele și satele noastre. Un loc deosebit îl ocupă în cadrul expoziției realizările constructive înfăptuite în Capitală.

★ ★ ★

În baza aranjamentelor culturale stabilite între guvernul țării noastre și guvernul american, expoziția «Arhitectura în Republica Populară Română» a fost trimisă în vara anului 1964 în S.U.A., fiind însoțită de o delegație de lucrători ai C.S.C.A.S., formată din arhitecții Alexandru Budișteanu, Ștefan Mănciulescu și ing. Pascale Rutta.

Expoziția a fost deschisă mai întâi la Washington, în sala D. C. Armory, apoi la Detroit, în sala Cobo, și, în sfârșit, la New-York, în rotunda Universității Columbia.

Încă de la deschidere, expoziția «Arhitectura în Republica Populară Română» s-a bucurat de o primă caldă-roasă din partea publicului american, care a arătat mult interes față de realizările arhitectonice din țara noastră.

Mărturie a acestui fapt stau atât numărul mare de vizitatori, cât și aprecierile elogioase notate în cartea de impresii a expoziției. Deosebit de mare a fost numărul vizitatorilor, în special la Detroit, unde au venit să viziteze expoziția numeroși cetățeni americani de origine română, care în marea lor majoritate și-au arătat dragostea față de țara lor de baștină și de realizările arhitecturii românești.

O înaltă prețuire pentru realizările arhitecturii noastre au arătat-o și specialiștii americani în domeniul construcțiilor. De o deosebită apreciere s-au bucurat metodele constructive folosite în țara noastră, precum și concepția urbanistică a ansamblurilor construite. În perioada respectivă radioul, presa și publicațiile de specialitate americane au popularizat realizările țării noastre, prezentând numeroase aprecieri elogioase.

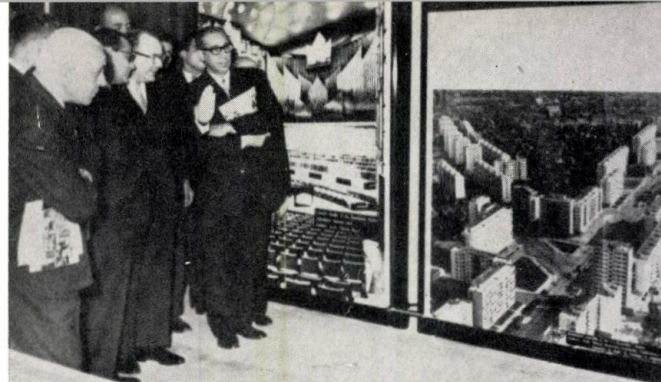
Imaginea prezentată publicului american asupra construcțiilor din România a fost completată prin interviuri, conferințe de presă, discuții cu specialiștii americani și proiectări de filme documentare. Astfel, arhitectul Alexandru Budișteanu a ținut la Detroit conferința intitulată: «Dezvoltarea arhitecturii și construcțiilor în Republica Populară Română».

O dată cu organizarea expoziției s-au stabilit legături profesionale cu organizația centrală și secțiile locale ale Institutului american al arhitecților (care a sprijinit activ organizarea expoziției de arhitectură românească),

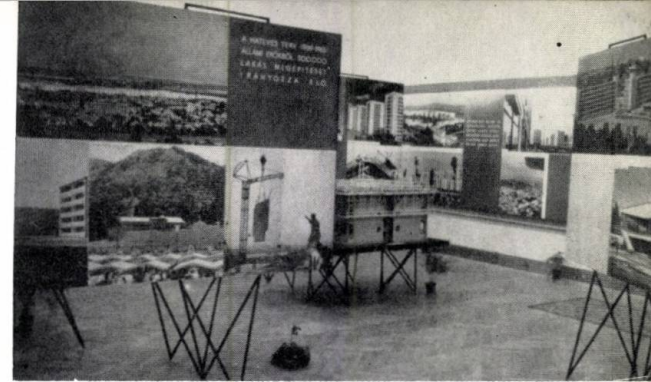
Conferința de presă ținută la Detroit de grupul de specialiști români care au însoțit expoziția

românești

Discuții în fața unor panouri din cadrul expoziției de arhitectură deschisă la Cairo în decembrie 1964

Aspect de la expoziția « Construcții și arhitectură în R.P.R. » care a fost prezentată la Budapesta

cu facultăți și școli superioare de arhitectură, precum și cu organele de arhitectură municipale din orașele vizitate.

Pentru a exemplifica aprecierea de care s-a bucurat în S.U.A. expoziția românească de arhitectură, este suficient să cităm opinia a două din cele mai influente ziare americane:

Astfel, ziarul «The Washington Post» publica sub semnătura lui Wolf van Eckardt, scriitor și critic de arhitectură, articolul: «O expoziție care confirmă avântul construcțiilor în România».

Apreciind această manifestare culturală românească, autorul o denuște: «o expoziție atractivă a unor ansambluri moderne și bine proiectate», adăugând în continuare: «vizitatorul simte puternicul impuls al modernizării rapide a unei vechi țări rurale»,... «industrializarea României nu copleșește în mod nesăbuit vechile sale orașe, cu fabrici, căi ferate și depozite, așa cum s-a întâmplat în țările occidentale acum 100 de ani» și «România este hotărâtă să evite tristește cocioabe ale Londrei sau Pittsburgului, utilizând planuri complexe de sistematizare urbană și teritorială. Vaste noi ansambluri, majoritatea dintre ele construite în ultimii ani, se înalță atât în orașe, cât și în satele altădată adormite». În încheiere se formulează următoarea apreciere asupra arhitecturii înfăptuite în țara noastră: «În cazul de față este vorba de clădiri bine proiectate, care sînt pline de viață».

Aspect din cadrul expoziției deschise la Washington

În ziarul «The New-York Times», sub titlul «Ambițiosul plan de construcție a României», cunoscutul critic de arhitectură Ada Louise Huxtable scria: «Nici un argument nu mi se pare suficient de categoric pentru a vă arăta cât de necesar este să faceți un drum pînă la Universitatea Columbia unde este prezentată expoziția de arhitectură românească».

Spicuim în continuare următoarele aprecieri: «Această expoziție este un document instructiv, edificator și întrutotul fascinant, stîrnind mult mai mult decît un interes trecător»,... «Nu începe nici o îndoială asupra numărului de locuitori, care au condiții de cazare mai bune decît în trecut și al căror standard de viață a crescut. Nimeni nu poate să combată logica planificării, care stabilește în mod complex necesitățile fiecărei regiuni, prevede fonduri și trece la asigurarea necesităților pe baza unor programe de construcții etapizate»,... «Programul român de construcții este o realizare remarcabilă. Comparativ putem numai să regretăm rezultatele lipsei de planificare în Statele Unite: confuzia creată de libera inițiativă și de anarhie, acapararea lipsită de scrupule a terenurilor și pierderea ireparabilă a posibilităților de amenajare optimă a cadrului înconjurător»,... «Partea cea mai progresivă¹⁾ o reprezintă tehnologia, în special sistemul rapid și ieftin de beton armat utilizat în cofraje glisante, precum și structurile industrializate din panouri prefabricate, care o situează cu mult înaintea metodelor de construcții a locuințelor din America»,... «Noi construim efectiv foarte uniform datorită regulamentelor pentru construcții de locuințe ale Administrației Federale și datorită formulelor standardizate de obținere a profitului de către constructorii particulari. Adevărul gol este că rezultatele românești nu sînt de loc mai proaste decît cele ale liberei inițiative»,... «Cît privește sistematizarea sîntem în mod rușinos în urmă».

Continuîndu-se acțiunea de popularizare peste graniță a realizărilor noastre arhitectonice, expoziția «Arhitectura în Republica Populară Română» a fost prezentată în decembrie 1964 în R.A.U.

Materialul documentar a fost expus în cadrul palatului El-Nasr din Cairo, care adăpostește muzeul civilizației egiptene. Expoziția a fost însoțită de arh. Ștefan Mănculescu și ing. Justin Teodorescu.

Festivitatea deschiderii, la care au participat oficialități importante și personalități ale vieții culturale din R.A.U., a fost filmată de televiziunea arabă, fiind apoi prezentată

în emisiunile de actualități ale posturilor de televiziune. În afară de aceasta, postul de radio Cairo și ziarul principal de limbă arabă a difuzat note informative asupra expoziției.

Un mare număr de persoane, printre care numeroși specialiști, au vizitat expozatele, mulți din ei cerînd lămuriri și exprimîndu-și verbal sau în scris aprecierile elogioase asupra arhitecturii și realizărilor românești în domeniul construcțiilor.

Succesul reputat de expoziție a fost oglindit și în publicațiile locale. Astfel, ziarul «Le Progrès Egyptien» a publicat, sub semnătura arhitectului D. Diacomidis, un articol, în timp ce în revista «Images» a apărut un reportaj elogios.

În afară de aceasta, specialiștii români care au însoțit expoziția au stabilit contacte profesionale cu instituțiile administrative, de cercetare și proiectare, precum și de învățămînt superior de specialitate, din Cairo.

În aceeași perioadă s-a organizat încă o expoziție cu tema: «Construcții și arhitectură în R.P.R.», care a fost prezentată în R.P.Ungară, la Budapesta.

Expoziția a urmărit popularizarea principalelor realizări din domeniul construcțiilor și a metodelor tehnologice de execuție utilizate pe șantierele noastre, metodele de construcție privind clădirile industriale, de locuit și social-culturale, un spațiu important fiind acordat dezvoltării industriei materialelor de construcție și prefabricatelor.

Expoziția a fost vizitată de un numeros public și s-a bucurat de apreciere deosebită a specialiștilor. Un viu interes a suscitat prezentarea metodei de construcție cu elemente prefabricate mari, precum și cea a cofrajelor glisante, utilizate pentru locuințe și pentru structuri cu secțiune variabilă.

Arhitecții și constructorii din țara noastră continuă să obțină realizări multiple și valoroase. Ținînd seama de succesele înregistrate de expozițiile organizate pînă acum peste graniță, precum și de experiența dobîndită în acest domeniu, prezentarea în străinătate a unor expoziții de arhitectură reprezintă un element important în acțiunea de popularizare peste hotare a realizărilor țării noastre în domeniul construcțiilor.

¹⁾ Not. red.: În arhitectura românească.

Arh. ALEXANDRU BUDIȘTEANU

presa străină despre arhitec- tura contempo- rană a României

PROGRESSIVE ARCHITECTURE

... Ritmul construcției de după război a pus în fața talentului arhitecților români probleme dificile. În timpul acestor ani de dezvoltare economică, nevoile construcției din țară au fost analizate și planificate de către Comitetul de stat pentru construcții, arhitectură și sistematizare. Și chiar dacă expoziția — organizată de Comitetul de stat și avînd ca motto « Poporul român își consacră toate forțele construcției pașnice » — a fost mai curînd o expunere subiectivă decît o prezentare exactă și scrupuloasă, relevă totuși un volum remarcabil de construcții din ultima decadă.

În mod deosebit atrag atenția realizările din domeniul sistematizării... Dezvoltarea urbanistică s-a făcut pe două căi: prin dezvoltarea orașelor existente — în-deosebi București — și prin crearea unor orașe complet noi ca Onești care are o populație de peste 20 000 locuitori. Ritmul curent al construcției de locuințe — de 7,3 apartamente la 1 000 locuitori anual — este aproximativ ca cel din S.U.A.; două treimi din aceste locuințe sînt construite de proprietari particulari... De obicei, construcțiile noi formează complexe de proporții mari; fiecare ansamblu cuprinde dotări comerciale, culturale, spații de recreare.

Folosirea elementelor și construcțiilor prefabricate a dus la o anumită dezvoltare a proiectării tip...

Volumul masiv al construcției nu a fost realizat fără să aibă și unele aspecte negative. Construcțiile se repetă: complexe industriale sau de locuit, școli, instituții culturale, hoteluri, sînt executate pe bază de proiecte-tip. Deși există posibilitatea de a construi pe bază de proiecte individuale, totuși, pentru o producție economică, aceasta nu este rațional. Astfel, în timp ce impresia generală pe care o lasă arhitectura românească este de nou-tate și progres, totuși, deseori, aceasta devine rectangulară, sterilă și anonimă. (...)

O abatere de la proiectarea tip are loc uneori, mai ales la noile complexe de pe malul Mării Negre, la clădirile culturale și la dotările pentru învățămîntul superior. Și chiar cînd noile structuri sînt monotone, ele sînt compensate prin frumusețea peisajului românesc.

« Progressive architecture »,
S.U.A., septembrie 1964

În ultimii cîțiva ani, arhitectura românească a realizat progrese remarcabile. Ea a atras asupra ei atenția străinătății și a cunoscut o apreciere considerabilă.

Astăzi sînt cunoscute pretutindeni centrele balneare de pe Litoral: Mangalia, Eforie I și II (sau Eforie nord și Eforie sud), Techirghiol, Mamaia. În special Mamaia a devenit în ultima vreme una dintre cele mai căutate stațiuni balneare din întreaga lume. La această popularitate a contribuit și noul ansamblu de reacție pentru 10 000 de oameni...

... Pretutindeni, de la prima vedere, ești atras de grija vizibilă a arhitecților români de a da atenția maximă nu numai aspectului exterior al clădirilor ca atare, dar și întregului mediu ambiant. Clădirile sînt colorate frumos în culori pastel, fapt

domov

care atenuează imaginea stereotipă a repetării aceluiași forme de hoteluri, iar culorile sînt de bună calitate și durabile. Amenajarea horticolă, comunicațiile locale, ornamentele artistice, bazinele și celelalte mici forme arhitecturale contribuie la crearea unui ansamblu foarte plăcut și în locurile unde poate încă cu puțin timp înainte nu exista nimic sau nu creștea nimic (arborii au fost aduși aici pe terenul inițial, gol și nisipos, în stare de arbori dezvoltăți).

Efectul estetic, utilitatea și caracterul modern, construcția rapidă, planificarea teritorială și raională inteligentă, spiritul de răspundere și munca susținută a comisiilor pentru aprobare — toate acestea sînt succese importante ale arhitecturii românești. Succesele sînt cu atît mai remarcabile, cu cît ele au fost realizate de o țară care încă nu de mult făcea parte din țările agricole puțin dezvoltate, cu o industrie nedezvoltată și cu un nivel de trai foarte scăzut. Astăzi, arhitectura românească poate reprezenta un exemplu pentru creația cehoslovacă.

Capka Bohuslav
« Domov », R. S. Cehoslovacă, nr. 3/1964

project

Arhitectura românească contemporană poate fi, pe drept cuvînt, și fără nici o îndoială că este mîndria poporului român. Ea reprezintă rezultatul unei activități pe deplin conștiente și inovatoare a arhitecților români, precum și a activității demne de atenția constructorilor.

A vorbi despre arhitectura românească contemporană înseamnă, pe de o parte, bucuria muncii și a rezultatelor în con-

strucții a poporului prieten, iar pe de altă parte înseamnă a avea regretul în suflet pentru faptul că rezultatele activității noastre, ale construcțiilor noastre, rămîn în urmă.

Acest lucru este o dovadă a faptului că trebuie să ne gîndim mereu la ceea ce constituie un impediment ca și la noi, în republica noastră, să avem aceleași rezultate în construcții, aceleași efecte în arhitectură, pe care am avut ocazia să le vedem în Republica Populară Română.

Este interesant faptul că în orașele pe care le-am vizitat am văzut relativ puține construcții și ansambluri care să poarte semnele marcante ale epocii în care predominau în arhitectură tendințele greșite ale eclecticismului și decorativismului (...).

Mulțumită intervenției și ajutorului eficient al conducătorilor de stat și de partid care s-au convins la fața locului asupra situației și au trasat în mod unitar căile spre arhitectura progresistă nouă, purtătoare a trăsăturilor umanității socialiste și care rezultă în primul rînd din necesitățile reale ale omului, s-au creat premise pentru apariția unei arhitecturi eliberate de fals formalism și pusă în întregime în slujba omului, pentru satisfacerea cerințelor sale fizice și spirituale.

Este aproape de necrezut că un volum atît de uriaș de lucrări, după cum am avut posibilitatea să vedem, a fost realizat în cea mai mare măsură în perioada anilor 1957—1962.

Totodată, este de subliniat faptul că nu au fost realizate, după cum se crede la noi în mod eronat, numai zeci de hoteluri, așezate exclusiv pe malul mării, ci ponderea construcțiilor din Republica Populară Română, în perioada anilor de mai sus, constă în primul rînd în volumul uriaș al construcțiilor de locuințe, precum și al construcțiilor culturale, comerciale și al altor tipuri de construcții.

Trăsătura fundamentală a construcțiilor din Republica Populară Română constă în efortul de concentrare a construcțiilor în mari unități și mari complexe de locuit, care oferă totodată posibilitatea concentrării fondului de investiții.

Complexele mari care au fost realizate, de exemplu la București, Ploiești, la Brașov sau la Galați, au o astfel de amploare și sînt astfel construite încît alcătuiesc o parte componentă a imaginii orașului, se află în centrul vieții locuitorilor — este ușor să se simtă prezența și efectul lor care umple de mîndrie și mobilizează activitatea populației. (...)

Rezultatele obținute sînt desigur și rezultatul disciplinei de sistematizare teritorială și al coordonării construcției de către arhitecții șefi ai orașelor. (...)

O altă observație, caracteristică, o constituie faptul că complexele de locuit nu sînt monotone, ci dimpotrivă au — într-o

anumită măsură — un efect variat. Acest efect variat rezultă în mod natural, pe de o parte, din diferitele faze de etapizare în timp a realizării, în care se poate observa în mod evident dezvoltarea și cristalizarea concepțiilor despre arhitectură, iar pe de altă parte acest lucru poate fi observat și la complexele și obiectele care au fost construite simultan.

În cazul de față, diversitatea, caracterul variat, se obțin printr-un colorit variat, prin dispunerea urbanistică a spațiilor, prin gradația pe verticală a numeroaselor tipuri de clădiri de locuit, nu numai în ceea ce privește principiul de sistematizare, ci și în ceea ce privește materialele folosite și tehnologia construcțiilor. (...)

În ceea ce privește arhitectura clădirilor de locuit, și aici se poate observa permanenta dezvoltare expresivă și căutarea aspectelor noi care, în concordanță cu folosirea principiului constructiv și tehnologia aplicată, imprimă obiectelor trăsătura corespunzătoare caracterului și dimensiunilor omului. (...)

În acest sens, în arhitectura contemporană a clădirilor de locuit din Republica Populară Română, trăsătura caracteristică este cea democratică, aplicarea proporțiilor umane în tot ceea ce trebuie să deservească interesele omului. Mă gândesc, de exemplu, la lărgirea spațiului de locuit prin folosirea consecventă a logiilor sau balcoanelor care dau plasticitate arhitecturii, sînt atractive și oferă senzația de confort.

Această plasticitate bogată a arhitecturii este în deplină concordanță și cu clima caldă din România și, împreună cu diversitatea de culori, dă un efect de optimism și satisfacție.

În ceea ce privește coloritul, sînt de părere că tovarășii din R. P. Română au adoptat o cale justă. Ei nu folosesc un număr exagerat de culori, diferențiază culorile mai mult între obiecte decît la fiecare obiect în parte... Coloritul îndeplinește întotdeauna tendința autorului de a exprima orizontalele sau verticalele obiectului... (...)

La un nivel ridicat se află și construcțiile sociale unicate importante, care — după părerea mea — au fost construite de asemenea în număr mai mare și mai bine decît la noi. La aceste construcții este impunătoare în special neconvenționalitatea organizării funcționale și a formei aplicate...

În concluzie, se poate afirma că arhitectura românească contemporană se află la nivel înalt și din multe puncte de vedere este instructivă pentru noi. Rezultatele obținute, ca rezultat și reflex al epocii socialiste, constituie o dovadă că arhitecții români se află pe drumul cel bun.

Cea mai mare și mai prețioasă realizare a lor constă în faptul că prin rezultatele

muncii lor, care sînt în jurul oamenilor în activitatea lor de fiecare zi, au căpătat încrederea totală a întregului popor și a reprezentanților săi de frunte, de partid și de stat.

M. Chorvát

«Projekt»,

R. S. Cehoslovacă, nr. 11—12/1963

arts et architecture

Ieri o țară agricolă, România se caracterizează azi prin tendințele și realizările unei revoluții industriale. Bogățiile pămîntului sînt vaste, dar frumusețile peisajului sînt și mai evidente pentru un arhitect care vizitează țara. Din centrul Bucureștiului pînă la hotarele țării, de la Marea Neagră, cu dezvoltarea miraculoasă a Mamaiei — care nu poate fi egalată cu nimic în Statele Unite, — pînă la reconstrucția mănăstirilor și a vechilor monumente arhitectonice din Munții Carpați, cu un stil exotic cum nu mai întîlnești nicăieri în Europa, nu am putut găsi destul timp pentru a face schițele a tot ceea ce m-a încîntat așa de mult.

Ceea ce un arhitect care lucrează în S.U.A. admiră cel mai mult la colegii dintr-o țară ca România este, cred, faptul că aceștia nu depind de «considerente ale pieței». În ce ne privește pe noi, care sîntem înconjurați de o piață a materialelor de construcție și a metodelor de execuție caracteristice unei țări cu un bogat trecut în domeniul industrializării, ne aflăm în situația de a fi continuu îndrumați de ingineri și experți de tot felul, care zi de zi își oferă serviciile și materialele. Avem la dispoziție o mare diversitate de mostre, putem obține documentații privind nenumărate utilaje folosite anterior și nu sîntem obligați să ne biziim pe propria noastră pregătire universitară — eventual nici chiar pe propria noastră experiență. Ține uneori de domeniul miracolului cît de bine se orientează arhitecții care lucrează în condițiile create de o economie socialistă, cum își croiesc drum prin multitudinea de nouătăți și tehnologii încă neexperimentate și cum reușesc să-și ducă proiectele la bun sfîrșit.

Richard J. Neutra

«Arts & Architecture», S.U.A.,
ianuarie 1965

Deutsche Architektur

În ultimii ani ai dezvoltării sale politico-economice și culturale, Republica Populară Română a făcut un pas înainte, enorm și vizibil pentru fiecare, în construirea socialismului. Acest lucru reiese, și nu în ultimul rînd, din lucrările de construcție, urbanism și de arhitectură efectuate. Nu numai cantitatea de proiecte de construcție este impresionantă. Înainte de toate este uimitor cu cîtă siguranță și cu ce capacitate arhitecții români au creat în cîțiva ani — din 1959 pînă astăzi — un mediu arhitectonic modern, relativ unitar și complet, care nu numai din punct de vedere material dar și în sens ideal a devenit o parte integrantă din viața socialistă a poporului român. Fără exagerare se poate spune că populația românească resimte un adevărat entuziasm pentru noua arhitectură din țara ei.

În România — spre deosebire de cum a fost la noi în R.D.G. — reconstrucția orașelor, construcția noilor centre orășenești și a zonelor de locuit ale orașelor a început în stil mare, după ce prin crearea unei puternice industrii socialiste și a unei agriculturi socialiste au fost create condițiile materiale și economice pentru proiecte mari de construcții în sfera de consum. (...)

Importanța din punct de vedere social și național, a acestei uriașe activități constructive din ultimii ani, nici nu poate fi încă suficient prețuită. Pentru prima oară în istoria țării, sute de mii de oameni ai muncii au primit locuințe omenești. Așa a devenit arhitectura pentru poporul român actualitate vie socialistă și adevărata renaștere națională a țării sale. Acordul entuziast al populației cu opera arhitecților se explică în primul rînd prin aceasta. Pe lîngă aceasta se referă la calitatea nouă a arhitecturii în total, îndeosebi a popularității ei în sensul unei noi culturi socialiste și naționale. (...)

Capacitatea arhitecților români constă în aceea că au pășit cu curaj și conștiință de valoare lor la problema creării pentru prima oară în istorie, în țara lor, a unei arhitecturi proprii, cu încrederea în prezent și în perspectiva socialismului, și pe lîngă aceasta au ajuns în cîțiva ani la concepții și soluții arhitectonice, care în momentul de față se pot întîlni numai în România. (...)

Bruno Flierl

«Deutsche Architektur», nr. 6/1963

biuletyn informacyjny budownictwa

...Grupul de fabrici de produse și elemente de construcții Militari de lîngă București, sau întreprinderea de prefabricate situată în partea de sud a Capi-

talei pot fi considerate ca unele din fabricile cele mai moderne și înaintate de acest fel pe scară mondială.

Noile întreprinderi industriale sînt un element care influențează transformarea peisajului țării direct și indirect — prin faptul că provoacă o serie de fenomene derivate, ca dezvoltarea orașelor și a ansamblurilor, construcția unor cartiere mari de noi locuințe, dezvoltarea sistemului de comunicații etc.

Ca exemplu se poate da grupul de mari întreprinderi industriale din raionul orașului Onești, acest grup compunându-se, între altele, dintr-un combinat de cauciuc sintetic, dintr-o rafinărie de petrol și dintr-un combinat de sodă (Combinatul Chimic Borzești).

Primul combinat terminat în 1962, cu un grad înalt de automatizare, atrage atenția prin agregatele puternice, sculptoare, de metal de cca. 70 m înălțime, fără construcții acoperitoare. Buna arhitectură a halelor și a pavilionelor secțiilor, de un sistem de construcții și de o împărțire arhitectonică uniformă, operează cu elemente de beton albe-cenușii și fațade din cărămidă roșie aparentă, precum și cu suprafețe mari de sticlă. De asemenea trebuie subliniat planul clar și consecvent al întregului combinat. (...)

Arhitectura perfect armonizată se observă de asemenea la marele combinat de sodă, cu un sistem de construcție unicat și cu o nuanță alb-roșie a fațadelor.

Grupul de combinate se întinde pe un spațiu de mulți kilometri și produce o impresie impunătoare, aceasta fiind subliniată și de rețeaua bună de drumuri interioare și de acces, de zonele verzi și de flori, de iluminatul perfect cu lămpi cu vaporii de mercur etc. (...)

Atît la Brașov, cît și în multe alte orașe, se observă soluții din panouri mari cu o arhitectură mult mai bogată decît soluțiile analoge din R. P. Polonă. În schimb, soluționarea locuințelor vizitate la Brașov a suscitat anumite îndoieli din cauza prevederii în locuințele cu două camere a unei camere de trecere.

Ansamblurile din Brașov, amplasate la nord-est de gara de cale ferată, cu blocuri cu cinci niveluri, produc o impresie foarte plăcută. Aici fiecare locuință are logia sau balconul său, similar ca și la alte soluții.

Trebuie să menționăm aici neapărat și noua gară de cale ferată din Brașov, într-o soluție luxoasă și modernă. Întreaga împrejurime a gării, cu căile de acces, piețele de parcare și grădinile de flori a fost transformată. (...)

Călătorul venind din vest spre Constanța observă încă de la o distanță de cîțiva km un obiect interesant, anume silueta Mamaiei. În prezent, marea stație balneară Mamaia a luat naștere în jurul unei localități mici balneare, antebelice, cuprinzînd un număr de vile ale moșierilor și burgheziei române. Despre această localitate balneară, bine cunoscută astăzi, s-a scris foarte mult. Privită prin ochiul arhitectului, localitatea nu pierde nimic din valorile sale. Chiar și arhitectura, oarecum schematică, a marilor case moderne de odihnă, dă în condițiile existente efecte bogate și un

tot remarcabil, datorită contrastului amplasării în intervale ritmice a blocurilor cu 11 niveluri alternînd cu case cu un singur nivel, restaurantele din sticlă și unitățile de prestație, operîndu-se totodată în mod armonios cu culorile (culori de acetat de calitate superioară).

Și din punct de vedere al investițiilor, Mamaia trebuie considerată ca un eveniment pe scară industrială la fel ca și din punct de vedere arhitectonic. (...)

La Mamaia, la Constanța, și în alte orașe transformate și dezvoltate din R.P.R. atrage atenția iluminatul perfect al străzilor și al promenadelor cu lămpi cu vaporii de mercur. (...)

Un anumit defect, de altfel trecător, observat la Mamaia este numărul încă prea redus de zone verzi. (...)

Aceste exemple de transformări care se efectuează în orașele românești dau bineînțeles numai o imagine incompletă și foarte fragmentară. De fapt ar trebui menționate toate orașele pe care delegația poloneză a avut posibilitatea să le viziteze, deci Brăila, Bacău, Suceava, P. Neamț, Tulcea și alte orașe, combinatele din aceste orașe sau din apropierea lor, noile ansambluri, centrele urbane în transformare, noile investiții de utilitate publică și de gospodărire comunală. (...)

... Ceea ce a fost efectuat de puterea populară în București în domeniul transformării, modernizării și dezvoltării orașului este o realizare extraordinară de mare. Menționăm aici Piața Republicii, terminată acum cîțiva ani, constituind un eveniment urbanistic și arhitectonic pe scară europeană, noile cartiere de locuințe, Grivița, Floreasca, Giurgiului și altele, o serie de clădiri noi de utilitate publică ca: sala Palatului R.P.R., clădirea Cîrcului de stat, marea rotondă pentru expoziție, precum și Casa Școlii, avînd forme oarecum tradiționale, însă perfecte din punct de vedere al utilizării, noua aerogară și o serie de alte obiecte.

În construcțiile de locuințe din București, la fel ca și dintr-o serie de orașe provinciale, se observă procesul înlăturării metodelor tradiționale prin metode industrializate și în primul rînd prin sistemul construcțiilor din panouri mari (în ultimul timp în majoritate la clădiri cu 8 niveluri) precum și sistemul cofrajelor glisante (ridicate hidraulic) pentru construcția blocurilor-turn. (...)

Cu toate că metodele industrializate de construcții impun necesitatea unei anumite scheme și a unei simplificări a corpului clădirii, totuși numărul mare de logii și de balcoane și soluția în culori a elevației fac ca arhitectura să apară ușoară și plăcută. Mai curînd arhitectul se poate teme de un număr excesiv de soluții similare de corpuri și de elevații grupate într-un singur raion, cartier sau în întregul oraș, fiindcă în acest caz, cu toate valorile arhitectonice ale diferitelor elemente, nu se evită impresia monotoniei pe scară urbanistică.

Și satul românesc trece astăzi prin mari transformări. Procesul colectivizării fiind terminat, s-a creat o situație favorabilă, atît pentru acțiuni de investiții, cît și pentru soluții spațiale.

Tradițiile bogate ale construcțiilor populare românești cuprind o mare sumă de experiențe, atît în soluții constructive, de materiale și funcționale, cît și în crearea formelor arhitectonice. (...)

... În satele din Moldova, în Bărăgan, în Dobrogea, în Transilvania se vede atît în construcții vechi, cît și în construcții noi o grijă deosebită pentru formarea arhitectonică a casei de locuit, în legătură strînsă cu funcția clădirii, cu condițiile climatice și cu materialul care stă la dispoziție. (...)

Transformarea actuală extraordinară a orașelor și satelor românești nu poate să umbrească un moment important pentru cultura națională, anume protecția și conservarea monumentelor prețioase de arhitectură. (...)

... Merită a fi subliniat efortul mare depus de puterea populară pentru ca la construcția noilor combinate industriale, a noilor orașe și așezări, la dezvoltarea orașelor și așezărilor existente, în timpul unei dezvoltări intense a gospodăriei moderne, să nu se piardă nimic din moștenirea prețioasă istorică, astfel ca tezaurele culturii naționale să fie păstrate pentru generațiile viitoare.

M. Benko

« Biuletyn informacyjny budownictwa »,

R. P. Polonă, nr. 9/1963

étudiants du monde

... Vizitatorul însă nu este impresionat numai de amploarea și rapiditatea construcției, ci și de stăpînirea meseriei și abilitatea arhitecților români, care au creat un tip de arhitectură modernă, omogenă și armonioasă. Lucrările de construcție a orașelor și a cartierelor de locuit au început pe scară mare în 1959. În cursul călătoriei noastre, ne-a apărut în fiecare zi cu tot mai multă evidență pînă la ce punct poate schimba înfățișarea unei țări și viața poporului său, aplicarea revoluționară a urbanismului și arhitecturii. Astăzi, românii utilizează metodele de construcție și tehnologiile cele mai moderne, iar rezultatele obținute nu sînt numai interesante, dar și foarte frumoase. (...)

« Etudiants du monde », R. S. Cehoslovacă, vol. 17, nr. 12/1963

magyar építőművészet

... Unul din elementele componente ale vieții României și a Bucureștiului îl constituie cultura, realizarea continuă a rețelei largi de instituții culturale. Teatrul de operă și balet, sala mare modernă cu 3000 de locuri, cu o acustică excelentă a Palatului Republicii, mica sală de muzică de cameră, minunata sală de concerte a Radioteleviziunii, pavilionul de expoziție, clă-

direa Circului de stat, strălucesc toate într-o lumină nouă. (...)

...Clădirile obștești vechi, renovate, și cele cu totul noi, dovedesc nivelul estetic înalt al arhitecturii române și dezvoltarea sa tehnică precum și satisfacerea desăvârșită a exigențelor crescînde ale societății care construiește socialismul (...)

Ca un ultim popas al vizitei noastre am cercetat admirabilele și modernele stațiuni balneare de pe țărmul Mării Negre. (...)

Toate cele trei localități balneare (Mamaia, Eforie, Mangalia) reprezintă cîte o arhitectură separată, de sine stătătoare. Pe lîngă forma, funcțiunile și soluțiile structurale moderne, este asigurată și armonia arhitecturală a realizărilor cu diferite destinații. Alegerea fericită a culorilor, a modului și a intensității de iluminare, se armonizează bine și întregeste efectele arhitecturale.

Arhitecții români, prin proiectarea sistemului de așezări recreative de-a lungul Litoralului, au realizat concepții mari și frumoase. Faptul că de exemplu în Mamaia au construit în curs de 2 ani hoteluri cu o capacitate totală de 14000 locuri, dovedește buna organizare a executărilor și buna lor pregătire tehnică. Înaltele cerințe arhitecturale și tehnice ale proiectelor, calitatea bună a materialelor alese și a executării lucrărilor, exigențele etapelor rapide de construire, au contribuit la obținerea rezultatelor care preamăresc munca de creație a prietenilor noștri români. (...)

Arhitecții români plini de dorințe de creație servesc satisfacerea exigențelor multilaterale ale noii societăți. Acest obiectiv îl ating nu numai prin ridicarea continuă a nivelului arhitectural, ci și prin validarea complexului maximal de străduințe îndreptate spre satisfacerea cerințelor construirii în masă, ținînd seama de economicitatea și de soluțiile tehnice moderne.

Ervin Szenes

«Magyar Építőművészet», R. P. Ungară,
nr. 1/1963

Ж И Л И Щ Н О Е СТРОИТЕЛЬСТВО

Construcțiile de locuințe în Republica Populară Română sînt caracterizate prin execuția în serie, un grad superior de industrializare a lucrărilor și printr-un aspect arhitectural variat și modern. (...)

Afară de combinații de clădiri cu un număr diferit de etaje, în multe ansambluri atrage atenția folosirea sistematizării libere. Exemple ale unei asemenea soluții sînt complexele din raionul gării Constanța, care se compun din blocuri de 5, 9, 11 și 13 niveluri.

Pentru blocurile-turn sînt specifice economicitatea și variația soluțiilor de sistematizare și partiul confortabil al aparta-

mentelor cu încăperi de diferite suprafețe. (...)

O reușită incontestabilă a proiectanților este folosirea elementelor prefabricate de același tip la clădiri absolut diferite ca soluție spațială și ca volum. (...)

Trebuie să ne oprim în mod special la calitățile arhitecturale ale construcțiilor de locuit din România. Am vorbit despre laturile pozitive ale soluțiilor spațiale, folosirea în ansamblurile de locuit a clădirilor de diferite tipuri și număr de niveluri, printre care blocuri-turn, legate spațial de construcțiile joase și care creează accente arhitecturale speciale pe magistrale și piețe.

Ansamblurile noi de locuit nu provoacă nici un fel de dubii în ce privește logica și fundamentarea soluțiilor spațiale și de volum, inclusiv blocurile cu un număr ridicat de etaje. Ele se realizează prin mijloace arhitecturale modeste, fiind caracterizate prin partiuri economice și prin simplitatea compozițiilor spațiale.

Aspectul arhitectural al noilor blocuri în raioanele de locuit construite în România în ultimii doi-trei ani lasă o impresie bună. La aceasta contribuie în suficientă măsură calitatea lucrărilor de execuție, armonizarea culorilor în fațadele clădirilor, prin folosirea tonurilor pastele la majoritatea suprafețelor și prin scoaterea în evidență cu ajutorul culorii a elementelor arhitecturale. Ca elemente de compoziție arhitecturală se folosesc cu succes logiile și balcoanele. Intrările în clădire sînt tratate variat. Proprietățile naturale și decorative ale materialelor, printre care și cele ale materialelor actuale ca betonul armat, betonul, azbocimentul, sticla, masele plastice etc. se valorifică cu succes.

S. Naumov și I. Trofimov

«Жилищное строительство», S.S.S.R., nr. 12/1963

... Multe din marile orașe dispun, de obicei, de un edificiu permanent pentru circ. Barcelona a avut și ea o asemenea clădire — Olimpia — care însă a fost demolată pentru a ceda terenul său unor clădiri pentru locuințe. (...)

Iată pentru ce simțim parcă o invidie la vederea minunatului edificiu de circ pe care orașul București l-a construit. Ceva asemănător ar dori să aibă și barcelonezii și, poate, multe alte orașe spaniole.

Cercul din București apare la prima privire avînd forma clasică, circulară, a tuturor circurilor, și totodată de un modernism suprinzător. Acesta rezidă în mod special în cupola care îl acoperă, care este o pînză autoportantă alcătuită din 16 unde parabolice. ... Un perete de cristal prins între stîlpii de susținere lasă să pătrundă peisajul parcului în interiorul clădirii, făcînd să se detașeze silueta flotantă a cupolei cu caracterul său original.

Soluția adoptată este genială și noul edificiu este fără îndoială o frumoasă podoabă a Bucureștiului. Voiască Domnul ca și Barcelona să aibă ceva asemănător.

Federico Ulsamer

«Cupula», Barcelona, nr. 164/1964

URANIA

WISSEN UND LEBEN

București, capitala Republicii Populare Romîne, se aseamănă cu un imens șantier. Pretutindeni răsăr din pămînt blocuri noi de locuințe, întreprinderi industriale moderne. În cîteva ani doar, în București s-a construit «orășelul» Floreasca, iar vechea stradă Grivița a fost complet transformată. Cartierul Giulești și centrul Capitalei, Piața Republicii, sînt de nerecunoscut. Așezămintele de cultură s-au îmbogățit cu marea sală a Palatului Republicii și noul Cîrc de stat. O construcție remarcabilă o constituie Pavilionul central de expoziții. (...)

J. Arthre

«Urania», R. D. Germană, nr. 4/1963

URBANISME

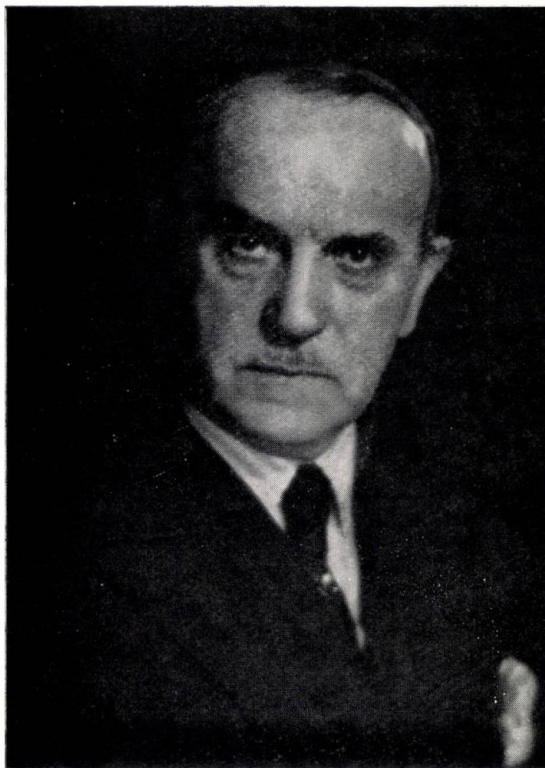
... Ansamblul amenajărilor balneare de pe litoralul Mării Negre reprezintă urbanizarea unui țărm de 70 km și, astfel, creația cea mai vastă și mai coerentă din Europa. Ea corespunde unui program social prin esență.

«Urbanisme», Paris, nr. 86/1965

l'architecture d'aujourd'hui

Cu prilejul celei de a 20-a aniversări a eliberării României a avut loc la București o expoziție a realizărilor economiei naționale. (...) Această foarte însemnată manifestare marchează o evoluție indiscutabilă a arhitecturii românești. Într-adevăr, cea mai mare parte a construcțiilor realizate cu această ocazie au o ținută arhitecturală ce merită a fi subliniată. O asemenea evoluție ne pare extrem de importantă pentru viitorul arhitecturii în țările din Răsărit.

«Architecture d'aujourd'hui», Paris,
nr. 119, martie 1965

La 22 aprilie a. c. a încetat din viață, în vîrstă de 92 de ani, academicianul profesor arhitect Petre Antonescu.

Reproducem necrologul publicat cu acest prilej de Prezidiul Academiei R.P.Române, Ministerul Învățămîntului și Uniunea arhitecților din R.P.Română, precum și cuvintele de omagiere a ilustrei dispărut, rostite la mitingul de doliu ce a avut loc în ziua de 23 aprilie a. c.

ACAD. PROF. ARHITECT PETRE ANTONESCU

Petre Antonescu s-a născut în orașul Rîmnicul Sărat la 29 iunie 1873, a urmat cursul primar în orașul natal, studiile de liceu le-a făcut la București și tot aici, ca student, prețuind valorile artei noastre naționale, s-a apropiat de grupul progresist al reprezentanților de frunte ai artelor plastice românești.

Descoperindu-și vocația pentru arhitectură, a părăsit studiile de drept și a urmat cursurile de arhitectură ale Școlii de arte frumoase din Paris. La terminarea studiilor revine în țară și se dedică unei activități multilaterale legate de afirmarea arhitecturii românești. Ca profesor, începînd din anul 1900 și pînă în 1938, a predat istoria arhitecturii, conducînd concomitent și atelierul de proiecte de arhitectură românească. Între anii 1932—1938 a fost rector al Academiei de arhitectură.

Prețuind patrimoniul artistic al patriei noastre, Petre Antonescu a activat în calitate de membru al Comisiei monumentelor istorice și al biroului tehnic al acestei comisii, contribuind la dezvoltarea tradiției științifice de restaurare a monumentelor istorice de arhitectură.

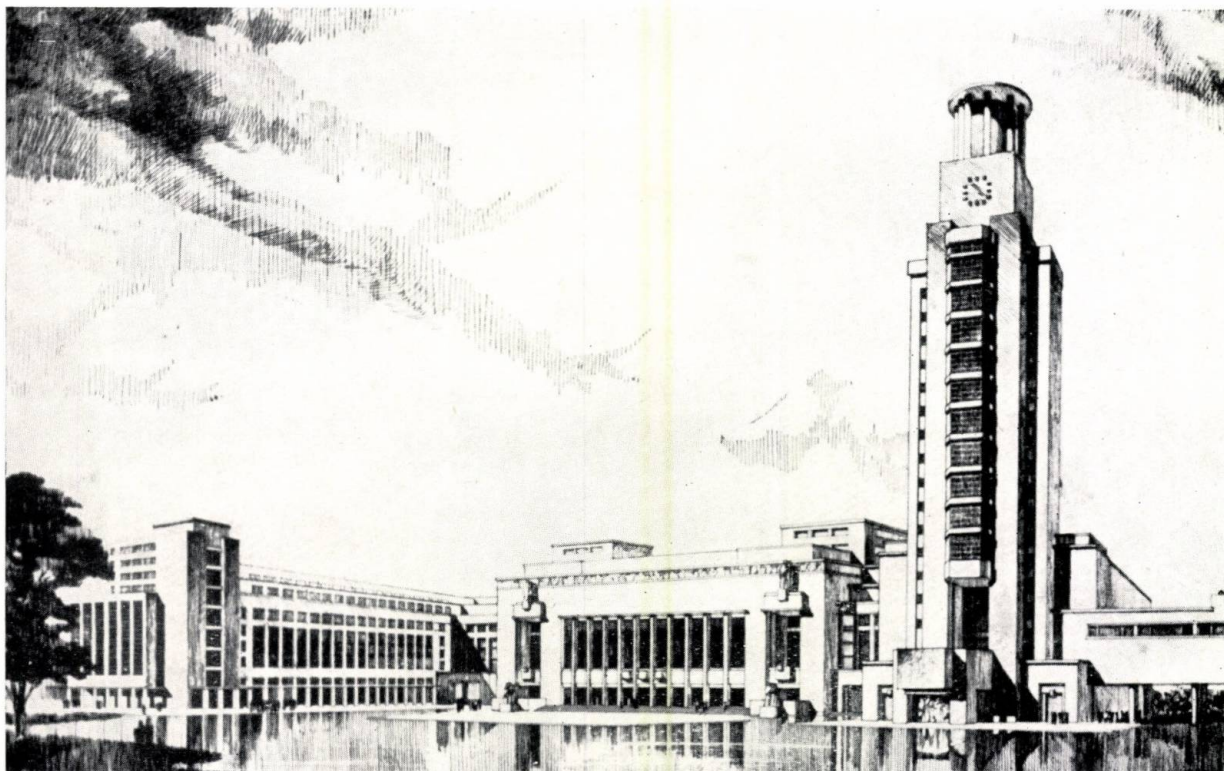
Petre Antonescu a fost mai presus de toate un pasionat arhitect și un fecund constructor. Numeroasele sale lucrări, printre care: Arcul de Triumf din București, Palatul Sfatului popular al Capitalei, Institutul de istorie din București, Palatul administrativ din Craiova, clădirea Băncii de investiții, Palatul Institutului de științe juridice din București și multe altele ilustrează personalitatea puternică a arhitectului Petre Antonescu, precum și imaginația și sensibilitatea care l-au caracterizat.

Pentru meritele sale deosebite a fost ales membru titular al Academiei R. P. Române, a fost distins cu titlul de Laureat al Premiului de Stat și decorat cu numeroase ordine ale R. P. Române.

Disparația dintre noi a marelui maestru, a cărui personalitate proeminentă a dominat activitatea arhitecturală din țara noastră mai bine de o jumătate de veac, este profund regretată de toți oamenii de cultură din patria noastră și constituie o serioasă pierdere pentru arhitectura românească.

Activitatea acad. prof. arh. Petre Antonescu constituie un imbold și o călăuză de viitor pentru arhitecții zilelor noastre.

PREZIDIUL ACADEMIEI R. P. ROMÂNE
MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
UNIUNEA ARHITECȚILOR DIN R. P. ROMÂNĂ

Proiect pentru Palatul Municipal al Capitalei (proiect II)

La mitingul de doliu care a avut loc la Institutul de arhitectură « Ion Mincu » — unde a fost depus sicriul cu corpul neînsuflețit al defunctului — au luat parte academicieni, arhitecți, artiști plastici, oameni de știință și cultură, colaboratori ai celui dispăut, studenți.

Viața și activitatea celui dispăut au fost evocate de acad. Ion Jalea, din partea Academiei R. P. Române, prof. arh. Pompiliu Macovei, din partea Uniunii arhitecților din R. P. Română, prof. arh. Nicolae Bădescu, din partea Comitetului de stat pentru construcții, arhitectură și sistematizare, prof. arh. Ascanio Damian, din partea Institutului de arhitectură « Ion Mincu », și Ștefan Scafa din partea studenților Institutului de arhitectură.

Prof. arh. Nicolae Bădescu, președintele Comitetului de stat pentru construcții, arhitectură și sistematizare, a rostit la catafalcul celui dispăut următoarele cuvinte:

« Ne despărțim, cu adîncă durere, de acela care a fost marele arhitect român Petre Antonescu, profesor strălucit, reprezentant de seamă al culturii noastre.

Petre Antonescu s-a format sub influența și în rîndurile intelectualității progresiste din jumătatea a doua a secolului al 19-lea, alături de oamenii de știință, cultură și artă prin care poporul nostru se descoperă pe sine însuși.

Ideile care au animat creația unor personalități de seamă din domeniul literaturii, artelor plastice, muzicii, au însoțit cu patriotică energie calea pe care și-a ales-o, aceea de ctitor al arhitecturii românești, potrivit condițiilor materiale și spirituale ale timpului.

Petre Antonescu a crezut și el, cu neabătută tărie, în inepuizabila sursă de valori și de inspirație pe care o cuprinde, ca pe o apă vie, creația trecută a poporului nostru. S-a socotit dator să-și îndrepte toate puterile spre încercarea de a plămădi o arhitectură nouă care să continue, la nivelul creației culte, trăsăturile specifice ale artei meșterilor populari, ale acelor meșteri care au făcut din clădiri modeste opere de neasemuită frumusețe, logică și sensibilitate.

Personalitate multilaterală, el a fost în același timp intelectual de largă cultură și om de studiu, desenator stăpîn pe mijloacele sale de expresie, militant și om de acțiune care și-a dus la îndeplinire convingerile cu demnitate și consecvență.

Astfel, Petre Antonescu n-a fost numai un contemplativ prețuitor al valorilor arhitecturii trecute; el a studiat-o amănunțit și științific; a participat în cadrul Comisiei monumentelor istorice la acțiunea de salvare și restaurare a acestora, a predat cursul de arhitectură românească pe care l-am urmat și eu împreună cu alți colegi; a îndrumat încercările noastre de a folosi în proiecte tradiția arhitecturii vechi, a încercat el însuși să o facă în lucrările sale realizate.

Eleții săi nu vor uita niciodată felul ales în care își exprima ideile, logica strînsă și exigența cu care analiza compozițiile de arhitectură în atelierul de proiectare.

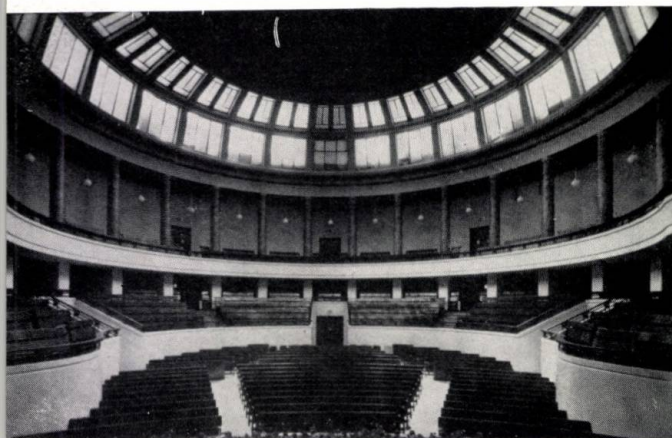
Prin întreaga sa operă și activitate, Petre Antonescu, arhitect și constructor, a constituit el însuși unul dintre bolțarii culturii noastre de la începutul acestui secol.

Cu toate că în epoca instaurării regimului democratic-popular în țara noastră, trecuse de 70 ani, Petre Antonescu a urmărit cu atenție, luciditate și înțelegere marile prefaceri sociale, a întrevăzut căi de dezvoltare a arhitecturii în condițiile noi ale societății noastre.

Nu numai arhitecții l-au respectat și prețuit; titlul de membru al Academiei, distincția de Laureat al Premiului de Stat, decorarea cu înalte ordine, au marcat înalta apreciere a conducerii statului nostru.

Ne despărțim cu durere de acela care a fost Petre Antonescu. Dar opera lui rămîne, încrustată cu rădăcinile ei de beton și de piatră în acest pămînt al țării, din care a încercat să reînfiorească florile arhitecturii străvechi.

Rămîne de asemenea vie semnificația vieții, gîndirii și operei sale, sursă de reflecție pentru noi care, în alt moment istoric, în fața altor sarcini sociale, cu alte mijloace tehnice, trebuie să dăm chip noii arhitecturii românești. »

La rîndul său, prof. arh. Ascanio Damian, rectorul Institutului de arhitectură « Ion Mincu », a evocat personalitatea celui dispărut :

« Încetarea din viață a academicianului Petre Antonescu, personalitate de seamă a culturii românești și reprezentant de frunte al arhitecturii noastre, provoacă un profund și unanim regret și toți cei ce l-au cunoscut, în majoritate foști elevi de ai săi, au aflat cu profundă tristețe vestea decesului său.

Activitatea marelui dispărut statornicește în memoria generațiilor prezente imaginea de o rară noblete intelectuală a celui care a însumat, într-o exemplară ținută, distinsele calități ale dascălului, cercetătorului și creatorului.

Precursor de deosebit prestigiu, opera sa s-a împlinit într-o activitate desfășurată timp de aproape șase decenii, stăruitoarea sa energie manifestându-se într-o vastă operă de edificare, împlinită deopotrivă pe tărîmul proiectării de arhitectură, cît și pe acel al formării unor serii de talenți continuatori și înnoitori ai artei de a construi, care își datoresc în bună parte realizările de calitate înfăptuite în zilele noastre meșteșugului preluat de la ilustrul lor profesor.

Reculegîndu-ne cu deosebit respect la moartea sa și măsurînd cu adînc regret proporțiile pierderii suferite, deslușim și realizăm cu și mai multă claritate imaginea pilduitoare a vieții sale și semnificația prețioasei moșteniri pe care ne-o lasă.

Înțelegem prin aceasta nu numai deosebita contribuție pe care a adus-o la îmbogățirea culturii materiale a patriei noastre, ci mai ales reacția de ordin spiritual și moral pe care consecvența și pilduitoarea sa comportare le-a trezit.

Realizăm că părăsindu-ne, ne încredințează acea flacără pe care el a preluat-o abia pîlpîind — făcînd-o să lumineze strălucitor, atît calea activității sale profesionale, cît și mințile elevilor săi — sădind în conștiința noastră simțămîntul datoriei de a o trece mai departe, astfel ca aceasta să dăinuie în viitor, orientînd în muncă pe toți cei ce ne urmează în sarcinile pline de răspundere ale profesiunii noastre.

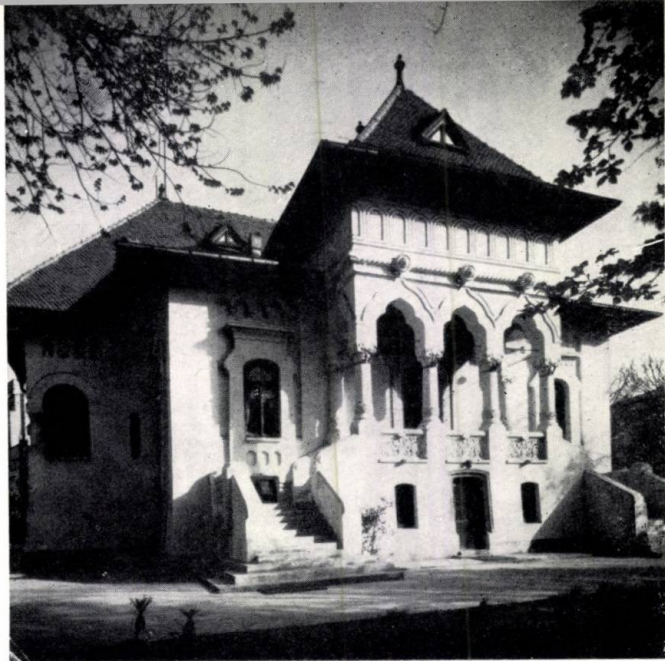
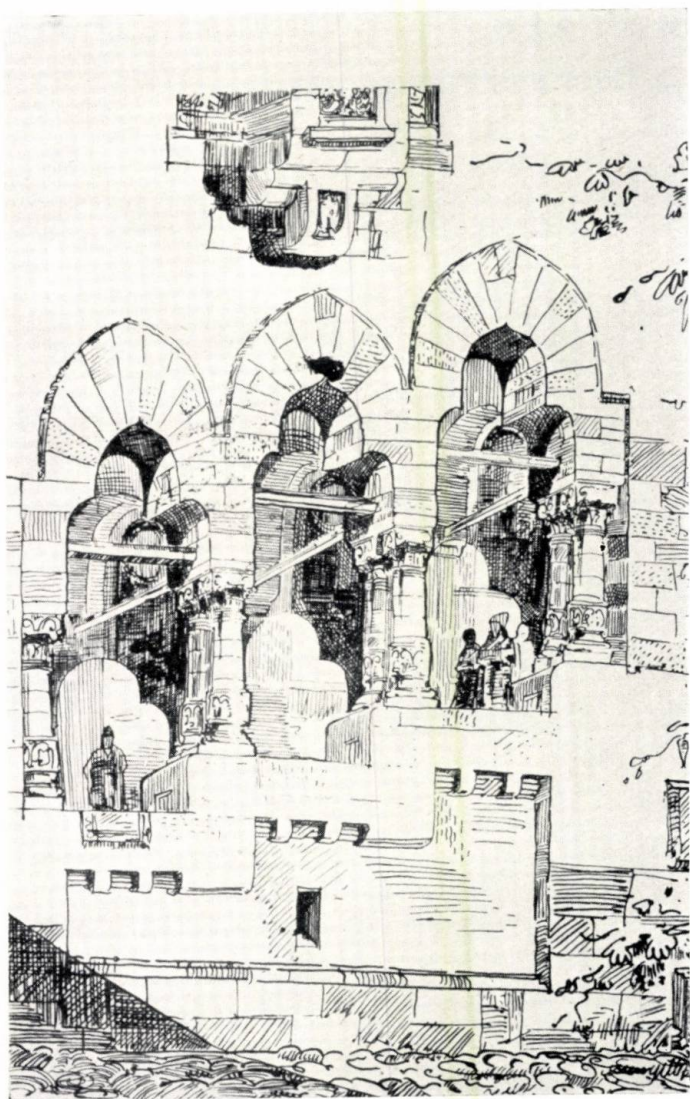
Maestrul Petre Antonescu ne-a lăsat un testament spiritual deosebit : pilda integrității profesionale. Slujind învățămîntul de arhitectură timp de 38 de ani — ca profesor de Istoria arhitecturii românești, ca șef de atelier și rector — ilustrul nostru dascăl a contribuit în cea mai mare măsură la încheierea, dezvoltarea și maturizarea școlii românești de arhitectură, înfăptuind astfel o operă de neprețuit.

Datorită calităților sale de om cu larg orizont cultural, posesor al unei temeinice pregătiri teoretice, stăpînind întinse și solide cunoștințe profesionale, dotat cu o remarcabilă inteligență și sensibilitate creatoare, cu o putere de muncă inepuizabilă, cu o gîndire riguroasă și pătrunzătoare, maestrul Petre Antonescu întruchipa, cu neegalată prestanță și real talent, exigența universitară. Virtuțile sale didactice și pedagogice stăruie în amintirea tuturor celor care l-au avut profesor și care au beneficiat, deci, de această înaltă îndrumare în formarea lor.

Auster, obiectiv în judecată, minuțios în îndeplinirea obligațiilor didactice, impunînd totdeauna cel mai desăvîrșit și natural respect, dar în același timp plin de soliditate, exigent și neînduplecat cu sine și nu mai puțin pretențios față de sarcinile școlare ale studenților, fără a fi rigid, răbdător față de nedumeririle fiecăruia dintre aceștia, profesorul Petre Antonescu era neobosit în a stimula căutările pe care le întreprindeau elevii săi.

Probitatea sa științifică, calitatea predării și rodnică activitate didactică, rafinamentul artistic și deosebita rectitudine morală, i-au asigurat de mult și printre toți o prețuire neștirbită.

Amintirea arhitectului academician Petre Antonescu care a întrunit atîtea alese calități va rămîne nepieritoare ».

1	5	6
2		7
3		8
4		

- 1 — Sfatul popular regional din Craiova
- 2 — Sfatul popular al Capitalei
- 3 — Facultatea de științe juridice din București
- 4 — Aula Facultății de științe juridice din București
- 5 — Detaliu de scară exterioară pentru Palatul Municipal al Capitalei — (proiect I)
- 6 — Locuință în București
- 7 — Imobil în București
- 8 — Bloc de locuințe în Piața Splaiului — București

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

Manifestări la Casa arhitectului

DISCUTAREA PROIECTULUI DE DIRECTIVE ALE CELUI DE AL IV-LEA CONGRES AL P.M.R.

În ziua de 23 iunie a avut loc la Uniunea arhitecților o ședință lărgită a Comitetului de conducere în cadrul căreia a fost dezbătut Proiectul de Directive ale celui de al IV-lea Congres al P.C.R.

A fost de față prof. arh. Nicolae Bădescu, președinte al Comitetului de stat pentru construcții, arhitectură și sistematizare.

Au luat cuvântul numeroși arhitecți care au subliniat importanța istorică a Proiectului de Directive care va fi supus dezbaterii și aprobării Congresului, precum și succesele raportate până acum de poporul nostru sub conducerea partidului.

În continuare, vorbitorii au arătat necesitatea ca arhitecții să dezvolte și în viitor inițiativa și spiritul inovator în activitatea de proiectare, având în vedere sarcinile mari ce revin din Directive domeniului construcțiilor. De asemenea, vorbitorii s-au ocupat de problema caracterului specific al arhitecturii noastre, de cercetarea științifică, de sprijinirea tinerelor cadre de arhitecți pentru ridicarea nivelului lor profesional, de întărirea colaborării cu inginerii constructori etc.

Participanții au adresat Comitetului Central al Partidului o telegramă în care se arată, printre altele, că arhitecții își manifestă hotărârea de a munci cu toată însofletea pentru traducerea în viață a Directivelor, pentru ridicarea pe o treaptă cât mai înaltă a arhitecturii și urbanismului românesc.

DISCUTAREA PROIECTULUI DE CONSTITUȚIE

La 6 iulie a.c., la Casa arhitectului a avut loc, în cadrul unei ședințe lărgite a Comitetului de conducere al Uniunii arhitecților din R.S.R., discutarea de către arhitecți, membrii ai Uniunii, a Proiectului de Constituție a Republicii Socialiste România.

Scotînd în relief caracterul profund democratic și umanist al proiectului de Constituție, participanții la dezbateri au subliniat posibilitățile mari pe care le oferă viitoarea lege fundamentală a țării pentru desfășurarea activității creatoare, pentru afirmarea personalității cetățenilor români, în noua etapă socialistă, de dezvoltare a patriei. Arătînd că numai un popor stăpîn pe soarta sa are putința de a-și propune redactarea unei astfel de Constituții, vorbitorii și-au exprimat adeziunea lor totală la noul proiect de Constituție.

CONFERINȚE

În continuarea prezentării unor aspecte din Anglia, marți 11 mai, conf. arh. George Petrașcu a făcut o expunere, însoțită de diapozitive color, asupra muzeelor de artă londoneze.

★

Tot o expunere, însoțită de diapozitive color, a făcut și arh. Victor Smigelschi în ziua de 18 mai, avînd ca temă arhitectura contemporană din orașele Roma, Milano, Torino.

FILME DOCUMENTARE

La Casa arhitectului a fost prezentat în ziua de 25 iunie un ciclu de filme documentare italiene și franceze: «Monumentele din Pisa», «San sovino la Venezia» și «Il pittore di Borgo»; «Le Corbusier», «Paris-la belle», «Botticelli», «Tapiserie și goblinuri».

EXPOZIȚII

Între 24—26 mai, în holul Sălii mici de concerte a Palatului R.S.R., a fost deschisă, cu ocazia lucrărilor Conferinței pe țară a Uniunii Arhitecților din R.S.R. o expoziție cuprinzînd imagini ale realizărilor arhitecturale din țară și din Capitală.

DEPLASĂRI DE STUDII

În cadrul acordurilor culturale, un grup de cinci arhitecți români (Constantin Săvescu, Dan Slavici, Ion Stancu, Dan Rusovan, Nicolae Litvin) a vizitat între 4 și 18 iunie Republica Populară Polonă, iar alt grup, format din arhitecții Lucia Hagiescu și Hristu Velisaratu, a vizitat între 11 și 25 iunie Republica Socialistă Cehoslovacă.

VIZITE DE PESTE HOTARE

Între 28 iunie și 12 iulie arhitectele Blagovesta Alexandrova Kandova și Dora Mihailova Ivanovna din Republica Populară Bulgaria au vizitat obiectivele de arhitectură civilă și industrială din București, Galați și stațiunile de odihnă de pe Litoral.

PROIECTE PREMIATE LA CONCURSUL DE IDEI CU TEMA CLĂDIRI TEHNICO-ADMINISTRATIVE PENTRU ÎNTREPRINDERILE INDUSTRIALE

Juriul, format din arhitecții Tiberiu Niga, Alexandru Iotzu, Constantin Frumuzache, Solomon Zalman și ing. Garabet Savulian, a decis acordarea premiilor și mențiunilor la concursul de idei organizat de Uniunea arhitecților cu tema «Clădiri tehnico-administrative pentru întreprinderile industriale».

Din cele 15 proiecte prezentate, trei au primit premii și patru mențiuni:

Premiul I — Proiect nr. 17 — prezentat de colectivul format din arhitecții Ion Gălășeanu, Lidia Anania, Mircea Anania, Rodica Gălășeanu, Cristina Oancea și inginerii Radu Agent, Ștefan Angelescu;

Premiul II — Proiect nr. 15 — prezentat de colectivul format din arhitecții Horia Hudiță, Lidia Ghelman ing. Florin Catană;

Premiul III — Proiect nr. 18 — prezentat de colectivul format din arhitecții Ion Gălășeanu, Cristina Oancea, Rodica Gălășeanu, Lidia Anania, Mircea Anania și inginerii Radu Agent, Ștefan Angelescu;

Mențiune — Proiect nr. 1 — prezentat de colectivul format din arh. Willy Juster și inginerii Mircea Radu, Haralambie Deliu, Sergiu Calmanovici;

Mențiune — Proiect nr. 20 — prezentat de colectivul format din arhitecții Constantin Dobre, Victor Ivanș, Toma Olteanu și ing. Florin Atanasiu;

Mențiune — Proiect nr. 21 — prezentat de colectivul format din arhitecții Adrian Ionescu, Paul Mihalik, Alexandru Munteanu, Nicolae Thierry și ing. Ion Otescu;

Mențiune — Proiect nr. 12 — prezentat de colectivul format din arhitecții Virgil Nițulescu, Ion Mircea Enescu și ing. Marin Marinescu.

